

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Waldorfská základní škola Dobromysl

zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

Část 2 – Předmětová část
bez RVP výstupů

4. verze dokumentu platná od 1.9.2019

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

1	Začlenění průřezových témat.....	3
2	Hlavní vyučování.....	7
2.1	Český jazyk	7
2.2	Matematika.....	31
2.3	Informační technologie.....	48
2.4	Člověk a jeho svět	55
2.5	Dějepis.....	78
2.6	Občanská výchova.....	88
2.7	Fyzika	96
2.8	Chemie.....	105
2.9	Přírodopis	115
2.10	Zeměpis	125
3	Cizí jazyky.....	137
3.1	Cizí jazyk.....	137
3.2	Další cizí jazyk	150
4	Umění a pohyb	164
4.1	Hudební výchova.....	164
4.2	Výtvarná výchova.....	178
4.3	Kreslení forem	189
4.4	Tělesná výchova	193
4.5	Eurytmie	212
4.6	Výchova ke zdraví.....	214
4.7	Pracovní vyučování	216

1 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Škola musí do vzdělávání na 1. stupni i na 2. stupni zařadit všechna průřezová témata uvedená v RVP ZV. Všechna průřezová témata však nemusí být zastoupena v každém ročníku. Průřezová témata jsou realizována vesměs jako integrovaná součást vzdělávacího obsahu.

Vzhledem ke specifickým waldorfské pedagogiky výběr vhodného rozčlenění průřezového tématu do předmětů a ročníků určuje vyučující. Může se řídit doporučením uvedeným v ŠVP, v takovém případě nezdůvodňuje zařazení průřezového tématu, pouze jeho plnění zaznamená do třídní knihy a do přílohy třídní knihy. Po dohodě třídního a odborného učitele je možné průřezové téma plnit jiným způsobem, případně v jiném ročníku daného stupně. V takovém případě ŠVP vyučující plnící průřezové téma popíše navíc krátce v tematickém plánu. Tematické plány a jejich změny schvaluje metodická skupina.

Příloha třídní knihy postupuje se třídou do dalších ročníků, tak aby v rámci školní docházky byla tato témata splněna dle požadavků RVP. Nad plněním dohlíží metodická skupina.

Doporučené plnění průřezových témat v rámci plnění výstupů vzdělávacích oborů (vzdělávacích oblastí):

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Průřezové téma/Tematický okruh	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA									
Rozvoj schopností poznávání		M				F			
Sebepoznání a sebepojetí			ČaP						ON
Seberegulace a sebeorganizace		ČaP						ČJL	
Psychohygiena	ČJL						ON		
Kreativita	ČaP					D			
Poznávání lidí			TV					ČJL	
Mezilidské vztahy			VV					ČaP	
Komunikace			HV				ON		
Kooperace a kompetice			HV			TV			
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		VV							ON
Hodnoty, postoje, praktická etika				ČaS					D
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA									
Občanská společnost a škola					ČaS		ON		
Občan, občanská společnost a stát					ČaS			D	
Formy participace občanů v politickém životě					ČaS			D	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				ČaS					D
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH									
Evropa a svět nás zajímá					ČaS			ON	
Objevujeme Evropu a svět			ČJL			Z			

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Průřezové téma/Tematický okruh	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Jsme Evropané					ČaS				D
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA									
Kulturní diference					ČaS			CJ	
Lidské vztahy					ČaS		F		
Etnický původ					ČaS			Z	
Multikulturalita					DCJ			Z	
Princip sociálního smíru a solidarity					ČaS				D
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA									
Ekosystémy			ČaS					Z	
Základní podmínky života					ČaS				Ch
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				ČaS			F		
Vztah člověka k prostředí			ČaS			ON			
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA									
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení					INF			INF	
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					ČJL				
Stavba mediálních sdělení					ČJL			INF, ČJL	
Vnímání autora mediálních sdělení					ČJL				VV
Fungování a vliv médií ve společnosti					INF			ČJL	
Tvorba mediálního sdělení					INF			ČJL	
Práce v realizačním týmu			HV				HV		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Zkratky použité v tabulce začlenění průřezových témat:

Zkratka	Název oblasti/oboru - předmět
ČaP	Pracovní vyučování – hlavní vyučování
ČaS	Člověk a jeho svět – hlavní vyučování
Ch	Chemie – hlavní vyučování
CJ	Cizí jazyk – cizí jazyky
ČJL	Český jazyk – hlavní vyučování
D	Dějepis – hlavní vyučování
DCJ	Další cizí jazyk – cizí jazyky
F	Fyzika – hlavní vyučování
HV	Hudební výchova - umění a pohyb
INF	Informační technologie – hlavní vyučování
M	Matematika – hlavní vyučování
ON	Občanská výchova– hlavní vyučování
TV	Tělesná výchova - umění a pohyb
VV	Výtvarná výchova – umění a pohyb
Z	Zeměpis– hlavní vyučování

2 Hlavní vyučování

2.1 Český jazyk

Název	Český jazyk
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Charakteristika	<p>Mateřský (český) jazyk je naším základním nástrojem a výchozím bodem pro poznávání světa a pro mezilidskou komunikaci. Otevírá nám svět národní kultury s její osobitou mentalitou. Patříčná péče o něj je proto jedním z cílů vzdělání, neboť jazyk je důležitým prostředkem pro proniknutí a zvládnutí nejen všech vyučovacích předmětů, nýbrž mnoha oblastí života.</p> <p>Jazyková výchova respektující vývojové fáze dítěte a mladého člověka je významným žákovi pomáhajícím nástrojem sebepoznání a sebevyjádření, pomáhá mu zdokonalovat a rozvíjet jeho osobnost. Kultivací mluveného i psaného projevu se rozvíjí a kultivuje i myšlení a cítění žáka. Jedním z nejvyšších cílů waldorfské pedagogiky v oblasti péče o jazyk je vytváření živoucího vztahu mezi člověkem a slovem. Ten nespočívá pouze v porozumění významu slov, ale ve skutečném prožitku jazyka samotného. a jeho proniknutí na všech úrovních. Jde tedy jak o zvládnutí stránky významové a uchopení jeho struktury, tak o prožitek zvukové stránky jazyka, tj. barvy a kvality hlásek a jeho rytmických a melodických elementů.</p> <p>Jazyk úzce souvisí s pohybem, a to nejen s pohyby řečových orgánů, ale i s pohybovou aktivitou celého těla. Od raného věku je jazyk pro dítě nejdříve hrou se zvuky řeči, hrou plnou pohybu, hrou vnímání, napodobování. Dítě jinak pociťuje znění samohlásek (jako odraz svých vnitřních stavů), jinak znění souhlásek (jako odraz vnějších zvuků). Hravé zacházení s hláskami, tóny a rytmy řeči pak zůstává v člověku trvale, zjemňuje se tím a zvnitřňuje se. Vytváří potom základ pro živé vnímání jazyka a tvůrčí přístup k řeči, z něhož vyvěrá například lidová slovesnost, poezie i próza.</p> <p>Obsah vzdělávacího oboru (předmětu) český jazyk a literatura lze v návaznosti na RVP pro přehlednost rozčlenit na</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikační a slohovou výchovu • jazykovou výchovu • literární výchovu <p>Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Český jazyk
	<p>Předmět je vyučován z velké části epochově, od druhého ročníku i formou cvičných hodin. Náplň cvičných hodin a jejich rozložení v rámci všech epochových předmětů daného ročníku je v kompetenci třídního učitele. Český jazyk je součástí všech kombinovaných epoch, zejména na prvním stupni.</p> <p>V prvních třech ročnících je v rámci hodinové dotace Českého jazyka vyučováno Kreslení forem. V prvních dvou letech jako epochové vyučování, ve třetím ročníku jako cvičná hodina. Cílem předmětu Kreslení forem v prvních třech ročnících je zejména příprava žáků na krasopisné psaní, tímto předmětem jsou plněny některé výstupy předmětu Český jazyk.</p> <p>2.1.1.1 Komunikační a slohová výchova</p> <p>Klade se důraz především na formu mluveného a psaného projevu. Žáci se učí pozorně naslouchat a výstižně a zřetelně formulovat. Poté, co zvládnou písmo, a dále na něm pracují, se učí číst s porozuměním, vyhledávat a zpracovávat patřičné informace, aby pak sami mohli srozumitelně formulovat svou analýzu, shrnutí, hodnocení a postoje. Žáci jsou vedeni nejen k formální a stylistické správnosti, ale i k tvůrčí práci s jazykem a k obsahové bohatosti a autenticitě.</p> <p>Každý žák si vytváří pod vedením učitele vlastní učební text ve formě tzv. epochového sešitu. Záznamy v něm jsou přehledem probraného učiva a proto je formě i obsahu epochových sešitů věnována velká pozornost od první třídy. Nahrazují totiž svým způsobem učebnice, které se na waldorfské škole používají spíše jen jako jeden z možných zdrojů informací, a to zpravidla až ve vyšších ročnících. Při tvorbě sešitů se žáci učí pracovat s estetickou úpravou textu a postupem času si též procvičují schopnost vhodného využití nejrůznějších slohových útvarů. Na začátku stojí důsledné vedení učitele, které směřuje k samostatnému zpracování učiva žáky ze strany žáků.</p> <p>2.1.1.2 Jazyková výchova</p> <p>Žáci postupně objevují vnitřní i formální zákonitosti češtiny, osvojují si je a učí se je vhodně aplikovat. Studují gramatické struktury, pravopisná pravidla a osvojují si spisovnou podobu češtiny v porovnání s hovorovým jazykem, nářečím a s cizími jazyky. Tím se nejen učí kultivovaně vyjadřovat, nýbrž rozvíjejí své logické myšlení, schopnost porovnávání, třídění, rozlišování a zobecňování jevů. Český jazyk se tak stává nejen nástrojem pro získávání informací, ale i předmětem poznávání.</p> <p>Vzorem ve vyjadřování je žákům také kultivovaný projev učitele nejen v českém jazyce, ale i v ostatních vyučovacích předmětech.</p> <p>2.1.1.3 Literární výchova</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Český jazyk
	<p>Žáci se prostřednictvím příběhů vyprávěných učitelem a později i četby vžívají do dějů a do osudů postav pohádkových, mýtických, smyšlených i historických, čímž získávají formou obrazů živé povědomí o hodnotách, morálních zásadách a kulturně-historickém vývoji lidské společnosti. Příběh se tak stává které se jím stává nástrojem rozvíjení vlastní osobnosti a poznávání sebe sama i druhých. Český jazyk navíc není v literatuře již jen prostředkem k poznávání kultury vlastní, ale stává se prvním mostem k ostatním kulturám světa do té doby, než si člověk osvojí další cizí jazyk. Žáci si při práci s národní a světovou literaturou mohou uvědomit souvislosti, ale i rozdíly mezi kulturou ostatních národů a tou vlastní.</p> <p>Výuka literatury ale zdaleka nespočívá jen v poslouchání a čtení. Důležitá je praktická práce s nejrůznějšími literárními žánry (ne tedy jen jejich identifikace, nýbrž přímý prožitek), ať už se jedná o recitaci poezie, dramatizaci literárních textů či diskuse nad přečtenými díly. Zde se dá literární výchova těžko oddělit od slohové, protože žáci jsou také vedeni k vlastní tvorbě. Škola vytváří podmínky pro samostatnou tvořivou činnost žáků. Vydávají se například třídní nebo školní noviny s vlastními příspěvky a literárními pokusy, připravují recitační programy, divadelní představení apod. Je rozvíjena verbální i neverbální komunikace, spolupráce ve skupině, kultivuje se mluvený, psaný i pohybový projev, žáci vstupují do rozličných reálných i modelových životních situací, učí se vystupovat před diváky a reflektovat své zážitky. Skrze vlastní činnost žáci spějí k poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit rozvoj jejich postoje a životních hodnoty a obohatit jejich duchovní život. Jazykové a literární vzdělávání ve škole se tak stává skutečnou dílnou humanity, lidskosti.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Český jazyk vyučujeme jako součást předmětu hlavní vyučování. Zejména na prvním stupni formou kombinovaných epoch všech vzdělávacích oblastí, tedy zejména českého jazyka, matematiky a člověk a jeho svět. Od první třídy vyučujeme hlavní vyučování také formou cvičných hodin, ve kterých převažují výstupy u českého jazyka.</p> <p>V prvních třech ročnících je v rámci hodinové dotace českého jazyka vyučováno kreslení forem. V prvních dvou letech jako součást epochového vyučování, ve třetím ročníku jako cvičná hodina. Cílem předmětu kreslení forem v prvních třech ročnících je zejména příprava žáků na krasopisné psaní, tímto předmětem jsou plněny některé výstupy vzdělávacího oboru český jazyk.</p> <p>Na druhém stupni jsou epochy a cvičné hodiny více specializované. I když mohou plnit výstupy z jiných oblastí, nalezneme zde epochy a cvičné hodiny s převažujícím učivem českého jazyka. Ve vyšších ročnících mohou tyto hodiny učit odborní učitelé.</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Český jazyk a literatura

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Český jazyk
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Kreslení forem
<p>Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků</p>	<p>Kompetence k učení: Rozvíjí u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Předkládá žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech. • Žáci jsou vedeni k systematickému vedení a ukládání informací. • Žáci jsou vedeni k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování. • Seznamujeme žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem.
	<p>Kompetence k řešení problémů: Žáci jsou vedeni tomu, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení. • Žáci jsou vedeni k samostatnému vyhledávání potřebných informací z různých informačních zdrojů.
	<p>Kompetence komunikativní: Žáci jsou vedeni ke spisovnému vyjadřování, rozlišování spisovné, obecné a nespisovné češtiny.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů, nabízí žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů. • Žáci jsou vedeni pomocí literárního i gramatického učiva k rozšiřování slovní zásoby
	<p>Kompetence sociální a personální: Vytváří příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k tomu, aby dokázali požádat o pomoc.
	<p>Kompetence občanské: Seznamuje žáky s naším slovesným dědictvím a pomáhá jim vysvětlovat jeho význam.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák nachází literární vzory. • Český jazyk posiluje v žácích mravní cítění a jednání. • Podporuje v žácích potřebu literárního projevu, recitace, četby.
	<p>Kompetence pracovní: Vede žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vede žáky k přípravě a udržování jejich učebního prostoru.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
vyvození hlásek velkého tiskacího písma		ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
porozumění pokynům a výzvám učitele; jednoduché vzkazy a úkoly		ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
osvojování schopnosti vyjádřit potřebu, prosbu a poděkování; odpovídání na dotazy a pokyny učitele; porozuměním pravidlům komunikace s učitelem a ostatními dětmi ve škole		ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
procvičování výslovnosti při rytmizaci a recitaci, při zpívání písní; nápodoba učitele; využívá se rytmus, řečová melodie a takt; námětem jsou lidové pohádky, proměna ročních období, svátky		ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
důraz na správné dýchání, rytmus a melodii řeči		ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
procvičování způsobů vyjádření v běžných situacích ve škole		ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
převyprávění pohádek, příběhů a veršů; dramatizace; vyprávění vlastních zážitků a přání		ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
správné sezení a držení těla, uvolnění ruky a uchopení psacích potřeb; péče o školní pomůcky; čistota a úprava sešitů		ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
psaní velkých tiskacích písmen a číslic (římských do XII, arabských do 100); vyvozování číslic z obrazů; opisování krátkých slov; procvičování forem		ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev
psaní tiskacích písmen, věcná úprava		ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
vyprávění příběhu podle obrázkové osnovy		ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh
zvukovou a grafickou podobu slov se dítě učí poslechem, převyprávěním, dramatizací a reprodukcí vyprávěné látky; vyvozování velkých tiskacích písmen z kreslených a malovaných obrázků; aktivní kreslení forem a psaní		ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
kultura mluveného projevu		ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
recitace rýmů, veršů a básní, písně; námětem jsou lidové pohádky, říkanky, básně a rýmy a lidové hádanky; recitace průpovědí		ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
vyprávění a reflexe příběhů; spojení s pohybem a dramatizací		ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	1. ročník	
recitace básní, veršů a hádanek v pohybu s důrazem na rytmus, řečovou melodii a takt; odlišný rytmus při poslechu a vypravování příběhů		ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygienu		
Žák respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládnutí stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění/relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
čtení textů psaných malou tiskací abecedou z vlastních čítanek psaných; čtení textů psaných do epochových sešitů		ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
rozumí pokynům učitele a reaguje na ně		ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
procvičování schopnosti vyjádření svých potřeb a reakce na potřeby druhých; porozumění a respekt k pravidlům chování ve třídě		ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
procvičování výslovnosti při rytmizaci a recitaci, zpívání písní; námětem jsou bajky, příběhy o zvířatech a jiné		ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
rozkládání slov na slabiky za pomoci rytmu; podpora dýchání, výslovnosti a zapojení neverbálních prostředků		ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
Formulování vlastních potřeb při respektování pravidel komunikace s učitelem a ostatními dětmi.		ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
převyprávění bajek a legend a jejich dramaturgie; vyprávění vlastních zážitků a přání		ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
podpora samostatnosti v osvojování si zdravých návyků; udržování čistoty ve školních pomůckách		ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
psaní malých tiskacích písmen celé abecedy a číslic pastelkou; opis z tabule; procvičování forem		ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev
tvorba vlastního krátkého textu v jednoduchých větách; psaní jednoduchého textu podle diktátu; kontrola a oprava pravopisu		ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
vyprávění; dramaturgie; práce s ilustracemi		ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh
psaní velkých a malých tiskacích písmen abecedy; psaní převyprávěných textů, samostatně čte svoje první psané nebo tištěné texty (první knížka/čítanka ke čtení); rozeznávání slov, slabik a hlásek; spisovná výslovnost; spodobnost znělosti; slovní přízvuk		ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
významy slov; práce s vyprávěnými texty a příběhy		ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
rozliší slova do skupin podle jejich obecného významu		ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	2. ročník	
psaní velkých a malých písmen u vlastních jmen		ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
druhy vět - oznamovací, tázací a rozkazovací - a modulace melodie výpovědi/věty podle záměru; interpunkce na konci věty		ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
měkké a tvrdé souhlásky; velké písmeno na začátku věty; velká písmena u vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování		ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování
recitace rýmů, veršů a básní; námětem jsou bajky a příběhy o zvířatech a legendy, básně, rýmy a hádanky; recitace narozeninových básniček; přednes básní dorovávajících roční dobu a slavnosti; přednes průpovědí		ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
dramatizace příběhů; prohlubování smyslu pro obrazy příběhu		ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
vědomé odlišení literárních žánrů - pohádka, hádanka, říkadla; pojmy kniha čtenář, divadelní hra, loutkové divadlo, herec aj.		ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
práce s texty; vyprávění a reflexe; zápis do epochového sešitu		ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
čtení textů tiskacím i psacím písmem; čtení vlastních zápisů v epochových sešitech; hlasité čtení; společné čtení knih a časopisů; porozumění a vyprávění		ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
rozumí pokynům učitele a reaguje na ně		ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
procvičování schopnosti vyjádření svých potřeb a reakce na potřeby druhých; porozumění a respekt k pravidlům chování ve třídě		ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
procvičování výslovnosti při přednesu, recitaci, zpěvu a vyprávění příběhů k tématu vyučování		ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
procvičování správného dýchání a tempa řeči při přednesu a dramatizaci projevu; procvičování souvislého mluveného projevu		ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
procvičování vědomého mluvního projevu a poslechu, Rozpracování příběhů a rolí z epochálního vyučování. V návaznosti na epochální vyučování prozkoumání hodnot a vlastností v chování v běžných situacích.		ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
vyprávění vlastních zážitků a příběhů; důraz na časovou a dějovou posloupnost; popis mimořádné postavy, situace; jazykolamy; vyjádření hodnotícího postoje a přání		ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
podpora samostatnosti v péči o školní pomůcky; péče o úpravu sešit		ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
Psaní správných tvarů psacího písma celé abecedy perem. Zaznamenává vývoj písma - práce s různými psacími potřebami. Procvičování forem. Krasopis.		ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev
opisování textů z tabule do epochového sešitu, tvorba vlastního textu - převyprávění vlastních zážitků, textu ve spojitosti s epochami, dojmy z četby a odposlechnuté historiky; psaní jednoduchého textu podle diktátu; kontrola a oprava pravopisu		ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
kreslení forem; vázané formy		ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh
zavádí se psací písmo (pokračuje procvičování tiskacího); důraz na pravopis a úpravu		ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
vyhledávání a třídění slov stejného, podobného a opačného významu; více významů jednoho slova		ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
rozliší slova do skupin podle jejich obecného významu (děj, věc, okolnost, vlastnost)		ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	3. ročník	
rozpoznání slov ohebných a neohebných; slovesa, přídavná jména a podstatná jména, rozpoznání všech slovních druhů; časování slovesa v přítomném čase		ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
recitace a dramatizace příběhů		ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
věta a její znaky, interpunkce, spojování vět, spojovací prostředky zatím bez určení slovního druhu		ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
vyjmenovaná slova; i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; slabiky bě, pě, vě, mě, dě, tě, ně		ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování
poslech a čtení příběhů ve formě mýtů; hlavním námětem jsou příběhy Starého zákona; předneš veršů, narozeninových básní, průpovědí		ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
práce s texty; vyprávění a zápis do epochového sešitu		ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
prohloubení schopnosti odlišit žánry podle formy i obsahu		ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
práce s texty; vyprávění a reflexe; zápis do epochového sešitu		ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Objevujeme Evropu a svět		
Žák se zabývá prožitkovým způsobem vývoje písma (obrázkové, klínové, hieroglyfické, vývoj znakového) Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
společné čtení, sdílení pochopení textu, přžitků, vyprávění; hlavním námětem jsou severské mýty a hrdinské ságy, české báje a pověsti		ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
rozpoznání klíčových slov a obsahového jádra sdělení, zvýraznění, vypsání informací		ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
doplňuje texty, sestavuje popis, souvislé vypravování podle pravidel časové a příčinné souvislosti		ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
reprodukce slyšeného textu, výběr a zaznamenání podstatných informací		ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
pravidla komunikace v různých situacích; bezpečnost komunikace na internetu, rozhovor		ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
rozpoznávání záměrů sdělení, diskuze o nich		ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
recitace, zpěv, přednes a dramatizace; tempo řeči, intonace, melodie		ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
rozdíly mezi spisovnou a nespisovnou výslovností		ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
procvičování pravopisných a gramatických jevů v jednoduchých písemných projevech; psaní zprávy, dopisu		ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
sestavení osnovy při tvorbě vlastních textů dle tématu vyučování a zadání - popis, vyprávění; úprava textu: nadpisy, členění textu, výstavba textu: časová a příčinná souvislost		ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti
synonyma, antonyma, příbuzná slova vyjmenovaných slov; slovní rozbor textů vázaných na téma epochy a v textech vlastních zážitků		ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
stavba slova - kořen, předpona a část příponová; rozpoznání tvaru slov; hry a práce se slovy, jazykolamy		ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
tvarosloví - určování a procvičování slovních druhů, zejména podstatného jména, slovesa, zámena a předložky, dovednost poznat tvar slova, tj. pád jména a příslušnost k deklinačnímu vzoru, časování slovesa být v přítomném, budoucím a minulém čase		ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	4. ročník	
vyhledávání spisovných a nespisovných tvarů; spisovné a nespisovné tvary jmen; důraz na procvičování tvarů spisovné češtiny		ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
určování základní skladební dvojice, větné vztahy		ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
stavba věty, věty jednoduché a možnost spojení do souvětí, spojovací výrazy		ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
určování slovtvorného základu a odvozování slov		ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
vyjmenovaná slova a slova odvozená		ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
lexikální pravopis		ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
čtení a vyprávění textů v návaznosti na téma vyučování, reflexe vyprávěcí látky (severská mytologie, české a slovanské báje a pověsti)		ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
interpretace textů, diskuze, dramatizace příběhů, převedení částí příběhů do dialogů a skupinových her, zapsání klíčových slov určujících významy a dojmy		ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
literární pojmy: druhy a žánry - poezie, próza, drama, literatura neumělecká		ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
tvůrčí práce s texty s vazbou na téma vyučování		ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
vyhledání a zpracování informací z vyprávěného a čteného textu, porozumění textu, sdílení dojmů a prožitků, hlavním námětem jsou starověké příběhy a mýty		ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
procvičování vyhledávání klíčových a podružných informací v textu či sdělení, reprodukce textu vlastními slovy		ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
práce s částmi textu a celkem		ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
práce s texty v návaznosti na téma vyučování		ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitě sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
vedení rozhovoru, přiblížení různých komunikačních situací, diskuze o nich		ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
používání médií, příležitosti a rizika využívání informací médií, tvořivá práce s marketingovými texty		ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
recitace, zpěv, přednes a dramatizace; tempo řeči, intonace, melodie		ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
formy spisovné a nespisovné výslovnosti v různých situacích		ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
procvičování pravopisných a gramatických jevů v jednoduchých písemných projevech; vyplňování jednoduchých formulářů		ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
slohové útvary: vypravování podle osnovy, popis děje, popis pracovního postupu, inzerát, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz		ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti
synonama a antonyma v popise a vyprávění, slova vícevýznamová		ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
slovtvorba: odvozování slov, slovtvorný základ, stavba slova: kořen a slova příbuzná		ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
tvarosloví: určování a procvičování všech slovních druhů, pád, číslo, rod a vzor podstatných jmen, druhy, vzory a stupňování přídavných jmen, mluvnické kategorie slovesa – osoba, číslo, způsob, čas; složené slovesné tvary v činném rodu, stupňování příslovcí, předložky, spojky, předložka s/z		ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
vyhledávání spisovných a nespisovných slova tvarů, procvičování spisovné češtiny, důraz na používání spisovné a případně obecné češtiny během vyučování, upozorňování na nespisovná slova		ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	5. ročník	
skladba: základní větné členy, podmět vyjádřený a nevyjádřený		ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
skladba: věta jednoduchá a souvětí, oddělování vět v souvětí správným spojovacím výrazem		ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
procvičování spojek a tvorby souvětí		ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
procvičování vyjmenovaných slova a slov odvozených, shoda podmětu s přísudkem, přičetí minulé		ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
morfologický pravopis: koncovky podstatných jmen a přídavných jmen měkkých a tvrdých; psaní správného i/y v koncovkách přičetí minulé (činného) ve shodě přísudku s podmětem v základních případech		ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
čtení a vyprávění textů v návaznosti na téma vyučování, reflexe vyprávěcí látky (příběhy a mýty starověku), společná a individuální práce s texty, rozpoznávání zvláštních nebo zvláště užitých jazykových prostředků		ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
vyprávění, reprodukce textů a zachycených informací, tvorba vlastních textů		ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
práce s textem: shrnutí, odstavce, přímá a nepřímá řeč, psaní dopisů, odlišení jednoduchých literárních, publicistických a populárně-naučných textů		ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
literární žánry: pohádka, povídka, bajka, lyrická báseň, epická báseň, hexamet		ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		
<p>Žák shrne obsah odstavce</p> <p>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od stereotypů zobrazovaných médií jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušených mediálních sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)</p>		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Stavba mediálních sdělení		
<p>Žák se podílí na společné přípravě a prezentaci zprávy ze školní akce (tablo nebo nástěnka)</p> <p>Stavba mediálních sdělení – příklady pravidelností v uspořádání mediálních sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), ze zábavných principy (negativita, blízkost, jednoduchost,</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	5. ročník	
přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Vnímání autora mediálních sdělení		
Žák používá výrazové prostředky ve vyprávění Vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
procvičování srozumitelného, kultivovaného a jazykově správného projevu přiměřeného v různých situacích		ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
rozpoznávání spisovných a nespisovných slov, formulací, nahrazování nespisovných spisovnými, rozšiřování slovní zásoby, vyhledávání synonym		ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
secvičování dialogů a rolí v rámci vyprávěcí látky a na motivy dalších námětů (médiá, literatura, film, umění)		ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
procvičování formulace a sepsání vlastních textů, definování cíle, obsahu, struktury, tvorba osnovy		ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
vlastní slohové útvary dle osnovy - vypravování, popis, samostatné písemné práce, referát; péče o gramatiku, kompozici i věcnou stránku textu		ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
pozornost zvukové stránce jazyka a správné výslovnosti českých a běžně užívaných cizích slov; procvičování psaním, čtením, přednesem, recitací, vyprávěním věkově přiměřeného tématu a přiměřené náročnosti		ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
tvoření slov, způsoby tvoření slov; předpony (s, z, vz); tvary mě a mně u přídavných jmen, příslovcí a zájmen; odvozená slova; skupiny bě-/bje-, vě-/vje-, pě-, mě/mně; předpony s/se-, z/ze-, vz-/vze; předložky s/se, z/ze; frazémy		ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
samostatná práce s tištěnými a elektronickými jazykovými příručkami		ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
tvarosloví: základní tvaroslovné kategorie, druhy všech slov v souvislém textu; tvary méně obtížných zájmen a číslovek; druhy a vzory přídavných jmen (tvrdá, měkká, přivlastňovací); druhy zájmen a číslovek; slovesný rod; pravopis morfologický: rozpoznání tvaroslovných chyb		ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
větné členy, stavební dvojice, jmenný a slovesný přísudek, přivlastek, příslovečné určení (místa, času, způsobu, míry), předmět; věta jednoduchá a souvětí; rozdělení věty jednoduché na podmětnou a přísudkovou část		ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
správné užívání interpunkčních znamének a spojovacích výrazů při spojování vět v souvětí; psaní velkých/malých písmen v zeměpisných názvech, vlastních jménech,		ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	6. ročník	
názvech ulic, hotelů aj.; pravopisná cvičení; syntaktický pravopis: shoda přísudku s několikanásobným podmětem		
práce s literárním textem, shrnutí, interpretace; vnímání odlišností literárního jazyka a jazyka běžné komunikace		ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
prezentace dojmů z uměleckého představení, důraz na věcně výstižnou a jazykově správnou formulaci		ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
základní znaky poezie, prózy, rozpozná lyrický a epický text, balady		ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
studijní čtení, vyhledávání informací z literární teorie a historie v tištěných a elektronických katalozích, encyklopediích a příručkách, zdroje informací a možnosti vyhledání informací		ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
kritické naslouchání, čtení a hodnocení sdělení, odlišení subjektivní a objektivní sdělení		ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
rozpoznávání komunikačního záměru sdělení u literárních textů i v běžné komunikaci a v novinářském stylu v novinářských a marketingových sděleních		ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
rozpoznávání sdělení v textu, analýza záměru sdělení a užitých forem, formulace vlastního sdělení, poznávání různých druhů sdělení a slohových útvarů		ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
komunikace verbální a neverbální, rétorická cvičení, vedení dialogu, dramatizace		ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
základy studijního čtení, reprodukce a interpretace textu, vyhledávání klíčových slov, poznámky, shrnutí, referát		ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
slohové útvary: vypravování, popis děje a pracovního postupu, charakteristika osoby, důraz na srozumitelnost, jazykovou správnost i čtivost textu		ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
pozornost zvukové stránce jazyka a správné výslovnosti českých a běžně užívaných cizích slov; procvičování psaním, čtením, přednesem, recitací, vyprávěním věkově přiměřeného tématu a přiměřené náročnosti		ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
stavba slova, skládání slov, odvozování slov; hononyma, synonyma		ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
samostatná práce s tištěnými a elektronickými jazykovými příručkami		ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
tvarosloví: neohebné slovní druhy, tvary zájmen a číslovek (jenž, týž, dva, oba, tři apod.); slovesný vid, druhy příslovcí v základní i stupňované podobě, příslovečná spřežka, příklady vlastní a nevlastních předložek, spojky souřadící a podřadící a jejich užití v souvětí		ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
skladba: přívlastek, předmět, příslovečné určení, rozvíjející větné členy včetně několikanásobných; druhy vedlejších vět, nahrazování větných členů vedlejšími větami a naopak		ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	7. ročník	
pravopis lexikální a syntaktický: velká písmena, hláskové skupiny se znělostní podobou, čárku v souvětí podřadném		ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
obecná jazykověda: útvary národního jazyka (spisovný jazyk, obecná čeština, nářečí); skupiny jazyků a jazykové oblasti, příbuznost jazyků		ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
práce s literárními texty, charakteristika textu, kompozice, cíl a záměr díla, hlavní myšlenka		ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
prezentace dojmů z uměleckého představení, filmové adaptace literárního díla aj.		ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
rozpoznávání literárních druhů a žánrů: fantasy, sci-fi, epos, legenda, romance		ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
kritické čtení a naslouchání: ve čteném a slyšeném jazykovém projevu odliší fakta od názorů a hodnocení; pro ověření využije odbornou literaturu a internet;		ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
ve čteném a slyšeném jazykovém projevu odliší subjektivní a objektivní sdělení, procvičování mluveného projevu připravovaného i nepřipraveného		ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
kritické vnímání mediálních sdělení, možné záměry a případná manipulace sdělení, diskuze		ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního vystupování a stylu		ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
procvičování vedení dialogu, argumentace, role moderátora, zahájení a ukončení, výsledky		ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
ročníková práce dle zvoleného tématu		ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
slohové útvary: popis, líčení, úvaha, charakteristika literární postavy, důraz na věcnou stránku a kompozici		ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
pozornost zvukové stránce jazyka a správné výslovnosti českých a běžně užívaných cizích slov; procvičování psaním, čtením, přednesem, recitací, vyprávěním věkově přiměřeného tématu a přiměřené náročnosti		ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
nauka o slovní zásobě: obohacování slovní zásoby, víceslovná pojmenování, zkratkové, přejatá, složené a víceslovné pojmenování, homonyma, tvorba slov: původ vzniku slov (práce s jazykovými příručkami), české ekvivalenty pro přejatá slova		ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
samostatná práce s tištěnými a elektronickými jazykovými příručkami		ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
skladba: věta, větný ekvivalent, větné členy, druhy souvětí, nadvětná skladba - odlišení věty dvojčlenné, jednočlenné a větného ekvivalentu; podmět vyjádřený slovem, větou, nevyjádřený, všeobecný; určení druhu přísudku – slovesný, slovesně-jmenný, vyjádřený větou; příslovečné určení, přívlastek volný a těsný; přívlastek		ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	8. ročník	
postupně se rozvíjející; souvětí souřadné a podřadné, poměr mezi souřadně spojenými větnými členy a větami; navazování vět a odstavců		
pravopis syntaktický: interpunkce ve větě jednoduché a v souvětí, přívlástek postupně se rozvíjející a rozvíté větné členy		ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
obecná jazykověda: obecná čeština, interdialekt, nářečí - procvičování použití		ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
práce s literárními texty, charakteristika textu, kompozice, cíl a záměr díla, styl a osobitost		ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
upoutávka na dílo, anotace, recenze a kritika díla, diskuze		ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
literární teorie: próza, poezie, lyrika, epika, základy metra a poetiky základní metriky a poetiky, verš, sloka, rým		ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
literární druhy a žánry: drama, tragédie, komedie, biografie autorů		ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
nejstarší období literatury až po rok 1848, zásadní díla vybraných epoch literární historie		ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
vyhledávání a zpracování informací pro ročníkovou práci, referáty		ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích
nácvik divadelního představení, veřejná prezentace, návštěva jiného divadelního představení		DV-3-1-04 spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních DV-3-1-05 reflektuje spomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace		
Žák se podílí na nácviku divadelního představení a jeho prezentace Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Poznávání lidí		
Žák se podílí na spoluvýběru divadelního představení třídy, případně na rozdělení rolí ve hře Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Stavba mediálních sdělení		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	8. ročník	
<p>Žák sestaví zprávu za použití výrazových prostředků určenou pro konkrétní skupinu čtenářů</p> <p>Vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu</p>		
<p>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Fungování a vliv médií ve společnosti</p>		
<p>Žák zná rizika nadměrného vlivu médií na každodenní život, umí s nimi zacházet</p> <p>Fungování a vliv médií ve společnosti – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti); role médií v politických změnách</p>		
<p>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Tvorba mediálního sdělení</p>		
<p>Žák sestaví prezentaci své ročníkové práce za použití vhodného software</p> <p>Tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
kritické čtení textu, analytické, hodnotící, referát a konspekt		ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
slohová cvičení, procvičování subjektivního popisu vyprávění, komentáře. Odlišení objektivního a subjektivního popisu.		ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
Slohová cvičení. Tvořivé psaní na dané téma, komentář, reklama, samostatná i skupinová práce, prezentace, diskuze nad tématem, rozbor, úvaha - záměr sdělení, formy manipulativních prvků, příčiny manipulace a rozpoznat její cíle, její cíle - rozpoznat		ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
Rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního stylu. Mluvený projev - připravený, nepřipravený, spontánní, souvislý, technika projevu, neverbální prostředky. Proslov, komentář, fejeton na téma. Vhodnost použití textu v dané komunikační situaci.		ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
Komunikace verbální a neverbální funkční styly, slohové útvary podle záměru mluvčího. Mluvený projev na dané téma: připravený a nepřipravený, spontánní a souvislý projev, technika projevu, neverbální prostředky. Proslov, komentáře, recitace.		ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
Pravidla komunikace, vedení dialogu a diskuze		ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
Jazyk a komunikace, kultura jazyka a řeči. Vypravování, popis, životpis, výklad, výtah, úvaha, proslov, diskuze		ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
pozornost zvukové stránce jazyka a správné výslovnosti českých a běžně užívaných cizích slov; procvičování psaním, čtením, přednesem, recitací, vyprávěním věkově přiměřeného tématu a přiměřené náročnosti		ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
tvorba slov: přechylování, přenesené pojmenování (zejména metafora, metonymie), frazeologie, ustálená rčení, podstatná jména konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná, látková		ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
samostatná práce s tištěnými a elektronickými jazykovými příručkami		ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Český jazyk	9. ročník	
tvorosloví: tvaroslovné kategorie, neohebná slova, přejatá slova a jejich tvary, částice		ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
jazyková norma a kodifikace: správně aplikuje znalosti jazykové normy ve svých písemných i mluvených projevech		ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
skladba: věta jednoduchá a souvětí, aktuální členění výpovědi a vět, grafické znázornění syntaktických vztahů ve větě a souvětí, určení doplňku; procvičování rozlišení všech druhů vedlejších vět včetně doplňkové a přísudkové a typy větných ekvivalentů		ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
pravopis lexikální a syntaktický: slova přejatá, interpunkce ve větě jednoduché - vsuvky, rozvitý větný člen volně nebo těsně připojený, přístavek, oslovení, citoslovce a samostatný větný člen, interpunkce v souvětí		ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
obecná jazykověda: útvary a poloutvary národního jazyka, nářečí, slang, profesní mluva, argot; vývoj jazyka, funkční změna jazykových prostředků; jazyková norma a kodifikace: výrazové prostředky hovorové, spisovné, archaické, disciplíny jazykovědy		ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
typické jazykové prostředky konkrétního díla, charakter postav a vztahy mezi nimi		ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
specifika autorova stylu, odraz doby, autorův život jako inspirace, charakteristika díla, hodnocení; literatura dle vlastní, doporučené i zadané četby		ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
vlastní literární tvorba		ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
diskuze o hodnotě díla, osobních preferencích		ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
pověst, román, epos, epigram, epitaf, milostná lyrika, balada, hlavní rysy literárních žánrů a směrů		ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
chronologický přehled a vývoj literatury od roku 1848 až do současnosti, zásadní díla vybraných epoch literární historie		ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
porovnání literární předlohy a adaptace, převádění úryvků literárního díla do divadelního a filmového scénáře		ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování

2.2 Matematika

Název	Matematika
Oblast	Matematika a její aplikace
Charakteristika	<p>Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace má důležité postavení ve vzdělávacím procesu. Poskytuje vědomosti potřebné v praktickém životě každého člověka. Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na čtyři tematické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Číslo a početní operace (na druhém stupni navazuje Číslo a proměnná) • Závislosti, vztahy a práce s daty • Geometrie v rovině a prostoru • Aplikační úlohy <p>2.2.1.1 Číslo a početní operace, číslo a proměnná</p> <p>Na prvním stupni je pro žáky důležité pochopit kvalitu čísla. Pod pojmem každé číslice by si měli uvědomit konkrétní pojem. Číslice není obrazem ve smyslu zavádění zápisu písmen, ale obrazem číselné kvality. Obraz tedy souvisí s podstatou čísla, ne s vnější formou číslice.</p> <p>Utváření aritmetických a geometrických pojmů je spojeno s vnímáním a činností vlastního pohybového organismu. Počítání je již zvnitřněným pohybem, při kterém také pohyb vnímáme. Proto je z počátku veškeré počítání propojeno s pohybem rytmických cvičení (např. násobkové řady). Matematika má blízký vztah také ke kreslení forem, kde konkrétně cvičíme a pěstujeme to, co je pro matematizování tolik potřebné: uvědomovat si pohyb rukou.</p> <p>Díky vnitřní pohyblivosti vzniká schopnost zapojit fantazii při řešení matematických problémů. Prožitkem kvality čísel dítě zažívá důvěru a jistotu: číslo – svět – člověk patří k sobě.</p> <p>Další jistotu může dítě při počítání prožít ve správném řešení určitého problému. Důležité je neustálé procvičování a opakování probrané látky.</p> <p>Žáci si osvojují aritmetické operace, v jejichž třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Vždy se postupuje od celku k částem.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Matematika
	<p>Na druhém stupni s blížícím se věkem dospíváním matematika vyžaduje zaměření nejen na číselnou a algebraickou látku, ale i na vlastní myšlení. Proto je potřeba rozvíjet zájem o svět, obracet myšlení k potřebám a požadavkům praktického života. Smyslem vzorců s obecnou proměnnou je vyjádřit zákonitou, pojmovou souvislost. Matematika by tedy měla vést k porozumění úsudkem, od vyjádření problému, řešení problému, vyjádření zákonitostí a mnohostranné použití.</p> <p>2.2.1.2 Závislosti, vztahy a práce s daty Žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, uvědomují si změny a závislosti známých jevů. Tyto změny a závislosti žáci 2. stupně analyzují z tabulek, diagramů a grafů a v jednoduchých případech je také konstruují.</p> <p>2.2.1.3 Geometrie v rovině a prostoru Tato součást výuky matematiky je vyučována zejména v epochách. Jednou z vůdčích myšlenek tohoto předmětu je rozvoj a podpora názorné prostorové představivosti. Základní schopnosti, znalosti a techniky se stupňují přiměřeně věku a individuálním schopnostem dítěte. Radost při rýsování má žákům pomáhat rozvíjet trpělivost, pečlivost a přesnost, stejně jako samostatnou tvořivou činnost. Geometrické útvary se učí znát při kreslení, vychází se od pravidelných forem, které nejsou pojednány jako zvláštní případy obecných forem, ale právě jako základní útvary, které nejjasněji hovoří řečí dané formy. Zde dochází k postupnému osvojování pojmů: šikmý, svislý, vodorovný, oblouk, nahoře, dole, uprostřed, oblé, hranaté; symetrie osová, středová, souměrnost, shodnost, podobnost, průniky, uzly, křivka, přímka, úsečka, bod, rovinné útvary, úhel, trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh. Žáci mohou rýsovat nebo vyrábět platónská tělesa, objevovat zlatý řez. Předmět matematika je vyučován hlavně v epochách, které umožňují hlubší propracování daného tématu. Ve vyšších ročnících mohou pak být třídy dělené do skupin, které odpovídají tempu jejich práce. Jako podpůrný prostředek pro výuku matematiky slouží částečně kreslení forem, výtvarná výchova – na druhém stupni černobílá kresba těles se stínováním, kresba vločky, kresba postavy (zlatý řez). Dále se uplatní znalosti v souvislosti s přírodopisem (mineralogie – krystaly) a zeměpisem (tvorba map).</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Matematika je vyučována v rámci předmětu hlavní vyučování . Zejména na prvním stupni formou kombinovaných epoch všech vzdělávacích oblastí, tedy zejména českého jazyka, matematiky a člověk a jeho svět. Od třetí třídy vyučujeme hlavní vyučování také formou cvičných hodin, ve kterých převažují výstupy matematiky.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Matematika
	Na druhém stupni jsou epochy a cvičné hodiny více specializované. I když mohou plnit výstupy z jiných oblastí, nalezneme zde epochy a cvičné hodiny s převažujícím učivem matematiky. Ve vyšších ročnících mohou tyto hodiny učit odborní učitelé.
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Matematika a její aplikace
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Občanská výchova
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci využívají matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů • Žáci rozvíjejí kombinatorní a logické myšlení, učí se kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů • Žáci rozvíjí myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určují a zařazují pojmy • Žáci vytváří zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu <p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci vnímají složitosti reálného světa a jeho porozumění, rozvíjí zkušenosti s matematickým modelováním (matematizace reálných situací), vyhodnocují matematické modely a seznamují se s hranicemi jeho použití. Dochází k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely • Žáci provádí rozborů problému a plánu řešení, odhadují výsledky, učí se volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému. <p>Kompetence komunikativní:</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Matematika
	<ul style="list-style-type: none">• Žáci jsou vedeni ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu• Žáci se učí obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
	Kompetence sociální a personální: <ul style="list-style-type: none">• Žáci rozvíjí spolupráci při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využívají získaného řešení v praxi• Žáci jsou vedeni k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
	Kompetence občanské: <ul style="list-style-type: none">• Žáci rozvíjí důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, učí se soustavné sebekontroly při každém kroku postupu řešení
	Kompetence pracovní: <ul style="list-style-type: none">• Žáci jsou vedeni k systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Počítání v oboru 1-20 a orientace v číselné řadě 1-100 Čtení a zápis čísel (římských, arabských) Porovnávat čísla na základě množství nebo pořadí Rytmičká cvičení a počátky pamětního zvládnutí některých násobkových řad Komutativnost sčítání Zavedení všech čtyř základních početních výkonů (sčítání, odčítání, násobení, dělení) v oboru do 20 a písemná forma těchto operací Počáteční cvičení v pamětním počítání		M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků jgklj kjufjku
		M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
		M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
		M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
		M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
Rozlišení kruhu, čtverce, trojúhelníku, počítání a porovnávání geometrických útvarů (menší, větší, stejný)		M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
		M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
		M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
Orientace v prostoru (vpravo - vlevo, vpřed - vzad). Znalost hodin (1/4, 1/2, celá hodina)		M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
		M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
		M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Rozšíření početních výkonů v oboru přirozených čísel do 100 (úlohy s více početními výkony najednou) Rytmická cvičení a pamětní osvojování násobkových řad do 12 - postupně dle schopností žáků Elementární slovní úlohy Rozšíření početních výkonů v oboru přirozených čísel do 1000 Procvičování pamětního počítání z paměti Číselná osa Stovky, desítky a jednotky ve trojčíslovém čísle Porovnávání čísel, odhady výsledků do 1000 Komutativní násobení		M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
		M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
		M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
		M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
		M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
Časové pojmy (minuty, hodiny, den, měsíc, rok, včera, dnes, zítra)		M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
		M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
		M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
Osově souměrné formy Základní útvary v rovině - lomená čára, čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh		M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
		M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
		M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání		
Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000 a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti (v souvislosti s praktickými příklady ze života)		
Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Rozšíření oboru přirozených čísel přes 1 000 Desítková soustava Sčítání a odčítání víceciferných čísel Odhady a kontrola výsledků Míry, váhy a početní cvičení s jejich aplikacemi Pokračování v osvojování násobkových řad (indiv. až do 20), počítání z paměti		M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
		M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
		M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
		M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
		M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
Časové pojmy (rok - 52 týdnů, 365 dnů, přestupný rok)		M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
		M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
		M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
Jednotky délky a jejich převody Osově souměrné útvary Základní útvary v prostoru: kvádr, krychle, koule		M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
		M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
		M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Prohlubování písemného sčítání a odčítání víceciferných čísel v oboru do 1 000 000. Zavedení zlomků, poznání zlomku jako díl celku, postupně z části k celku Zlomek jako porovnávání a vztah k násobení. Užítí zlomků v praxi Sčítání a odčítání, jednoduchých zlomků. Převedení nepravých zlomků ve smíšená Opakování všech čtyř početních výkonů a písemného násobení a dělení s vícemístními čísly Počítání "z hlavy" Slovní úlohy		M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
		M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
		M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
		M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
		M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
		M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
Tabulky, jízdní řády		M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data
		M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy
Základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník Vzájemná poloha dvou přímek v rovině, náčrty, zavedení pojmů		M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
		M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
		M-5-3-03 sestojí rovnoběžky a kolmice
		M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru
Slovní úlohy Číselné a obrázkové řady		M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Opakování čtyř početních výkonů s přirozenými čísly v oboru i více než 1 000 000 Spojení čtyř základních početních výkonů (smíšené příklady) Počítání se zlomky, krácení a rozšiřování, počítání s desetinnými zlomky, znázorňování a porovnávání zlomků Zavedení desetinných čísel a osvojování vztahu mezi desetinným číslem a desetinným zlomkem Jednoduché početní operace s desetinnými čísly Násobení a dělení čísly 10, 100, 1000 ... Závorky Počítání zpaměti Měření a vážení (jednotky-délkové, obsahové, hmotnostní) Sčítání a odčítání, násobení a dělení zlomků	M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	
	M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	
	M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	
	M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	
	M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	
	M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	
	M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	
	M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	
	Závislosti a jejich vlastnosti Diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády	M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy
	Základní geometrické útvary a pojmy-konstrukce: bod, přímka, rovnoběžka, kolmice; různoběžky, úsečka, střed, osa Rovinné útvary: kružnice, kruh, čtverec; rovnoběžník, obdélník, trojúhelník Prostorové útvary: krychle, kvádr, koule, kužel, jehlan, válec Základní vlastnosti Jednotky: délkové míry, obsahové míry Výpočty: obvod, obsah - pomocí čtvercové sítě	M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran		
M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice		
M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu		
M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru		
Slovní úlohy Číselné a obrázkové řady	M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	5. ročník	
Magické čtverce Prostorová představivost		

Matematika	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Téma 1 Složitější aritmetické výrazy se zlomky a desetinnými čísly (bez proměnných) Slovní úlohy včetně zápisu Přímá a nepřímá úměra bez trojčlenky (dvojčlenka) Procenta Kupecké počty (úroky, slevy, směnný kurz) Makroekonomické minimum (směnný obchod, vznik peněz, úvod do daňové soustavy) Zaokrouhlování čísel		M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
		M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
		M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
		M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
Téma 2 Práce s kružítkem a pravítkem (kružnice, rovnoběžné posunutí) Konstrukce útvarů vepsaných do kruhu (čtverec, trojúhelník, šestiúhelník, víceúhelník) Základy zápisu konstrukčního postupu Vepsaná, opsaná kružnice Úhel ostrý, tupý, pravý, osa úhlu Trojúhelník pravouhlý, rovnostranný a rovnoarmenný Osová a středová souměrnost Thaletova věta Obvod a obsah čtverce, obdélníku a pravouhlého trojúhelníku bez vzorců Výpočty bez zavádění plošných jednotek (např. pomocí imaginárních jednotek)		M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
		M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
		M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
		M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
		M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
		M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary
		M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
	M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	
	M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	6. ročník	
Číselné a logické řady Číselné a obrázkové analogie Logické a netradiční slovní a geometrické úlohy		M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Téma 1: Pořadí operací, závorky Roznásobování závorky bez proměnných Záporná čísla - sčítání, odčítání, násobení, dělení Čísla opačná, absolutní hodnota Mocniny Druhá odmocnina - úvod Obsah čtverce pomocí druhé mocniny, zavedení plošných jednotek Dělitelnost, Prvočísla</p> <p>Téma 2: Algebra výrazy - zavedení písmen (proměnné, konstanty) Pythagorova věta z hlediska ploch Roznásobování závorky s písmeny - úvod Rovnice - úvod</p> <p>Procvičení : Procenta Poměry Trojčlenka</p>		M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
		M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
		M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
		M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
		M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
		M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
		M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
<p>Procvičení : Úhel vedlejší, vrcholový, střídavý Podobné trojúhelníky Konstrukce trojúhelníka Zápis konstrukční úlohy Tečna, tečná kružnice</p>		M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
		M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
		M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
		M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	7. ročník	
		M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary
		M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
		M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
		M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
Číselné a logické řady Číselné a obrázkové analogie Logické a netradiční slovní a geometrické úlohy		M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
		M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Procvičení: Algebra - prohloubení práce s výrazy Vytýkání před závorku Základy práce se vzorci $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, a^2-b^2 Rovnice Základy statistiky (minimum, maximum, průměr, četnost) Základy funkcí Práce s daty, grafy		M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
		M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
		M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
		M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
		M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
		M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
		M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
		M-9-2-02 porovnává soubory dat
		M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
		M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
		M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
Téma 1: Obsah trojúhelníka - odvození Kosení Obsahy a obvody rovinných útvarů pomocí vzorců Pythagorova věta z hlediska stran Složitější konstrukční úlohy Součty vnitřních úhlů π , obvod a obsah kruhu		M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
		M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
		M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
		M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
		M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
		M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	8. ročník	
<p>Téma 2: Základy rovnoběžného promítání Krychle, kvádr, válec, trojboký hranol - vlastnosti, objem, povrch</p> <p>Zlatý řez Platónská tělesa</p>		M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
		M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
		M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
		M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
		M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles
		M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
		M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
<p>Číselné a logické řady Číselné a obrázkové analogie Logické a netradiční slovní a geometrické úlohy</p>		M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
		M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Procvičení: Výrazy se vzorci $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, a^2-b^2 Lomené algebraické výrazy a početní úkony s nimi Lineární systém rovnic se 2 proměnnými Slovní úlohy Užití kalkulátorů a PC Slovní úlohy navazující na učivo fyziky a chemie		M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
		M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
		M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
		M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
		M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
		M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
		M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
		M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
		M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel
		M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
		M-9-2-02 porovnává soubory dat
		M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
		M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
		M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
Téma 1: Goniometrické fce (sin, cos, tg) Koule, jehlan, kužel - vlastnosti, povrch, objem Řezy 3D objektů		M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
		M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
		M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
		M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Matematika	9. ročník	
		M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
		M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary
		M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
		M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
		M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
		M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
		M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles
		M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
		M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
Číselné a logické řady		M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
Číselné a obrázkové analogie		
Logické a netradiční slovní a geometrické úlohy		M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

2.3 Informační technologie

Název	Informační technologie
Oblast	Informační a komunikační technologie
Charakteristika	<p>2.3.1.1 Informatika na 1. stupni školy</p> <p>Waldorfská pedagogika se opírá ve své praxi o zákonitosti vývoje dítěte. Přitom do značné míry platí, že vývojové stupně, kterými prošlo lidstvo jako celek, uskutečňuje každý člověk znovu individuálně od dětství do dospívání; v období puberty dosáhne tak mladý člověk úrovně vědomí dnešního lidstva.</p> <p>Z tohoto hlediska je nasazení vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie na 1. stupni základní školy, jak to požaduje RVP ZV, přinejmenším pedagogicky sporné. Z hlediska ostatních blízkých vzdělávacích oblastí (matematika, fyzika) nedosáhne dítě v tomto věku potřebných základů pro smysluplnou pedagogickou práci v této oblasti. A naopak, v ostatních vzdělávacích oblastech klíčových pro tento věk, jsou základem pedagogické práce reálné zkušenosti dítěte se světem - tedy princip diametrálně odlišný od principů světa počítačů.</p> <p>Takovéto, z hlediska vývoje dítěte předčasné (a navíc z hlediska pedagogického alibisticky účelové), zavedení vzdělávání v této oblasti má přímé důsledky v oslabení vlastních vývojových sil dítěte: jednostranný důraz na myšlení odtržené od skutečného citového prožitku a především naprosto oddělené od vůle nemůže přispívat k harmonickému rozvoji osobnosti člověka.</p> <p>Informatika jako samostatný předmět je na prvním stupni zařazena v páté třídě formou samostatné hodiny, případně je-li vhodné jako dvouhodinová jednou za 14 dní. Tento vzdělávací předmět má charakter a cíle prvouky v oblasti komunikace, informací a médií. Hlavním tématem prolínajícím se celým ročníkem je komunikace.</p> <p>Komunikace je přitom učitelem pojímána jako živý proces, klíčový pro sociální život člověka, pro utváření mezilidských vztahů.</p> <p>Informace jsou v tomto vzdělávacím oboru chápány jako skelet tohoto procesu (informace by tedy především měly mít jednak vzájemnou funkční souvislost a jednak funkční vztah k procesu komunikace).</p> <p>Média jsou pak prakticky uchopena jako pomocné technické prostředky procesu komunikace a v něm obsaženého přenosu informací.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Informační technologie
	<p>Dlouhodobým úkolem, ke kterému se v rámci výuky směřuje, je příprava projektu - účasti celé třídy na řeckých olympijských hrách 5. tříd waldorfských škol, které jsou pravidelnou součástí jejich výuky. Do jednotlivých fází přípravy celého projektu je plně zapojeno i praktické využívání současných médií (telefon, fax, fotoaparát, noviny, kopírka, počítač atd.). V rámci předmětu žáci formulují dopisy, objednávky, oznámení, vyprávění apod., a učí se tak (v návaznosti na vzdělávací oblast českého jazyka) prakticky rozlišovat mimo jiné také kvalitu informací v nich obsažených. Při tvorbě dokumentů na počítači si osvojí požadované znalosti, jako jsou například typy souborů nebo ovládání operačních systémů.</p> <p>V návaznosti na dějinný přehled starověkých kultur může být v hlavních rysech přiblížen vývoj komunikačních prostředků (gesto, řeč, písmo) i vývoj dálkové komunikace (Morseova abeceda, vlajková abeceda).</p> <p>2.3.1.2 Informatika na 2. stupni</p> <p>Předmět je vyučován formou samostatné hodiny jednou týdně, v případě možností dvouhodinovky jednou za 14 dní.</p> <p>Je zařazen do osmé, v případě potřeby deváté třídy.</p> <p>I když je předmětem výuky informační a komunikační technologie, středem zájmu je člověk, nikoli stroj. Z tohoto zásadního postoje vychází a je formována celá koncepce výuky. V dějinách této technologie je například velmi důležité poznávat osudy konkrétních osobností, vědců, kteří stáli u jejího zrodu a kteří se podíleli na jejím vývoji. Nejde jen o jména, ale o životní zkušenosti a pohnutky, které vedly k vynálezům a objevům.</p> <p>Ještě závažnější je otázka: Jak působí tato technologie na jednotlivce a na celou lidskou společnost? Co se mění v mém myšlení, cítění a co se děje s mou vůlí, když jsem v životě obklopen televizí, počítačem a mobilem? Tyto otázky tematicky doprovází celou výuku a jsou samozřejmě předmětem diskuzí. Žáci, stejně jako jejich učitelé, žijí v mediálním světě. Jsou ovlivňováni médii, tedy i myšlenkami, které média zjevně i skrytě propagují. Pokud si neuvědomujeme, jaký na nás mají média vliv, nebudeme ani chápat současný svět.</p> <p>Nauka o počítačích má být pro dospívajícího podnětem k samostatnému úsudku. Má mu pomáhat, aby si vytvořil vlastní obraz, vlastní škálu hodnot, co se obsahu a poselství médií týče. V dospělosti pak bude schopen nezávisle se rozhodovat a prosadit se ve světě ovládaném médii.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Informační technologie
	<p>Výuka na waldorfské škole usiluje o základní pochopení technologie počítačů; nezabývá se jen předáváním informací, simulací výukových programů nebo řešením úloh. Cílem výuky je předání všeobecných znalostí o počítači obdobně jako se žáci seznamují s funkcí motoru, aniž by se přitom museli stát automechaniky či strojními inženýry. Počítač má v průběhu výuky ztratit podstatné rysy své totální nepochopitelnosti. Proto nestačí, aby žák uměl počítač pouze ovládat, měl by ho také prozkoumat. Porozumění tomu, jak počítač funguje, a věcné uvážení sociálních důsledků jeho používání je podstatnější než jeho pouhé používání.</p> <p>Žáci získají obecný přehled o aktuálním vývoji počítačů a mobilních zařízení, seznámí základní typy operačních systémů a současnými trendy.</p> <p>V hodinách informatiky žáci kromě získávání potřebných informací seznámí se s principy bezpečného používání internetu, legálnosti a nelegálnosti software, principy bezpečnosti v praktickém používání výpočetní techniky při komunikaci v běžném životě (úřady, banky), mohou se učit principům získávání informací z internetu v souvislosti s debatou nad relevantností zdrojů. Dále je věnován prostor pro diskuze o vlivu médií a reklam na současného člověka.</p> <p>Dále v hodinách mohou zpracovávat úlohy z jiných předmětů pomocí produktů textových procesorů, tabulkových kalkulátorů a tvorba počítačových prezentací, tak, aby využívání počítače mělo jasné praktické výstupy. Stejně tak, je-li to vhodné, může být práce na počítačích zakomponována do jiných předmětů – například tvorba vlastního časopisu v rámci českého jazyka, tvorba vlastních webových stránek. Žáci se učí pracovat s emailem, například pomocí komunikace s vyučujícím. Pokud je to pro třídu vhodné, mohou se věnovat základům programování.</p> <p>Písemná část závěrečné práce v deváté třídě by měla být vytvořena dle běžných standardů na počítači, tak aby žák prokázal kromě vlastního obsahu závěrečné práce i základní počítačovou gramotnost.</p> <p>Žáci mohou po dohodě třídního učitele s rodiči absolvovat kurz psaní všemi deseti prsty na počítači.</p>
<p>Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)</p>	<p>Informatika je vyučována v rámci předmětu hlavní vyučování.</p> <p>Na prvním stupni je zařazena v páté třídě formou samostatné hodiny, případně je-li vhodné jako dvouhodinová jednou za 14 dní.</p> <p>Na druhé stupni je vyučována zejména v osmé třídě formou samostatné hodiny. Výstupy je možné plnit i v rámci kombinované epochy, například zaměřené na média (výroba filmu), výuka fyziky (tvorba programu umožňující výpočty), tvorba mediální obsahu v rámci českého jazyka nebo výtvarné výchovy, např. webové stránky a podobně.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Informační technologie
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Informační a komunikační technologie
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k aktivnímu pronikání do hloubky probíraných témat
	Kompetence k řešení problémů: <ul style="list-style-type: none"> • Výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit. • Při výuce jsou žáci motivováni v co největší míře problémovými úlohami z praktického života.
	Kompetence komunikativní: <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k otevřené komunikaci o přínosech a problémech spojených s informační a komunikační technologií • Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. • Žáci jsou vedeni k tomu, aby dokázali posoudit, jaký vliv mají informační a komunikační technologie na komunikační vztahy v současnosti
	Kompetence sociální a personální: <ul style="list-style-type: none"> • Během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení. • Sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech. • Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí.
	Kompetence občanské: <ul style="list-style-type: none"> • Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování.
	Kompetence pracovní: <ul style="list-style-type: none"> • Ovládnutím přístupu k informačním zdrojům a rozlišování jejich kvality napomáháme při rozvoji profesních základů.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Informační technologie
	<ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci.

Informační technologie	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Blok 1 - OD KOMUNIKACE K INFORMACI Člověk a jeho nástroje komunikace (gesto, řeč, písmo) Rostoucí podíl informací v komunikaci (od starověkého Egypta) Komunikace s využitím technických prostředků: telegraf (Morseova abeceda), telefon, gramofon apod. Média v éře informací: noviny, rozhlas, televize, počítač, internet Zvláštní druhy komunikace: znaková řeč (hluchoněmí lidé)	Blok 2 - ŘECKÉ OLYMPIJSKÉ HRY 5. TŘÍD Sociální aspekty organizační přípravy: Plánování a zodpovědnost; spolupráce; komunikace Přípravná fáze: základní a podrobné informace - vyhledávání informací včetně internetu Výběr informací ke zveřejnění: oznámení, propagace, publicita (práce v textovém a grafickém editoru) Zajištění účasti: doprava, ubytování, osobní potřeby (využití internetu) Finanční zajištění : peníze, doklady a účetnictví (základy tabulkového kalkulátoru) Dokumentace: fotografie, kresby, vyprávění	ICT-5-1-01 využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie ICT-5-1-02 respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady ICT-5-1-03 chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím ICT-5-2-01 při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty ICT-5-2-02 vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích ICT-5-2-03 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení ICT-5-3-01 pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Tvorba mediálního sdělení		
Žák sestaví mediální zprávu týkající se výuky (např. olympiáda) s možným využitím médií (fotografie, reportáž do třídního časopisu nebo na web a pod.) Tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		
Žák rozpozná rozdíl mezi reklamou a zprávou Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Fungování a vliv médií ve společnosti		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Informační technologie	5. ročník	
<p>Žák získá zdravý přístup k digitálním médiím</p> <p>Fungování a vliv médií ve společnosti – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti); role médií v politických změnách</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Informační technologie	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Práce s textem (příprava sborníku) ve spolupráci s Českým jazykem		ICT-9-1-01 ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost
Práce s čísly (tabulkový kalkulátor) ve spolupráci s Matematikou		
Práce s grafikou, práce s pohyblivým obrazem, s animací ve spolupráci s Výtvarnou výchovou		ICT-9-2-01 ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
Základy práce s redakčním systémem (vlastní časopis) ve spolupráci s Českým jazykem		ICT-9-2-02 uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
Elektronická pošta		
Základy bezpečného používání internetu		ICT-9-2-03 pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
Legálnosti a nelegálnosti software		ICT-9-2-04 používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
Principy bezpečnosti v praktickém používání výpočetní techniky při komunikaci v běžném životě (úřady, banky) Relevantností informačních zdrojů na internetu		
Vlivu médií a reklam na současného člověka vyhledávače, přenos dat		ICT-9-2-05 zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě
Seznámení s praktickými postupy digitalizace písma, obrazu, zvuku: skenování dokumentů, filmových materiálů, digitální fotoaparát		
Tvorbou písemné části závěrečné práce žáka s využitím textového editoru, případně jiného kancelářského software (prezentace)		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		
Žák umí ověřit a posoudit věrohodnost zdroje na internetu		
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od stereotypů zobrazovaných médií jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušených mediálních sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Stavba mediálních sdělení		
Žák sestaví zprávu ze školní akce pro školní web		
Stavba mediálních sdělení – příklady pravidelnosti v uspořádání mediálních sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), nezábavné principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající) ☒		

2.4 Člověk a jeho svět

Název	Člověk a jeho svět
Oblast	Člověk a jeho svět
Charakteristika	<p>V prvních dvou školních letech je prožívání světa u dětí spíše zasněné a může být vedeno k diferencovanějšímu a bdělejšímu vnímání světa. Přitom je důležité, aby spojení, které má dítě s přírodou, zvířaty a člověkem, nebylo přerušeno.</p> <p>Začínáme s dětmi od světa dětem nejdostupnějšího, od hodnot prožívaných a poznávaných v pohádkách a bajkách přecházíme postupně k péči o životní prostředí, tedy hodnotám ekologickým. Hlavní cíle jsou zde zamýšleny ve vytváření hodnotových postojů dětí v myšlení, citění a ve vůli.</p> <p>Na společné cestě s dítětem vycházíme z úrovně dětské orientace v nejbližším prostoru domova, školy (poznávání okolí domova a školy). Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi (tolerance, pomoc a solidarita, vzájemná úcta, snášlivost).</p> <p>Dále se zaměřujeme na přirozenou orientaci dětí v čase, kterou si přinášejí už z předškolního období. Pozorujeme změny v čase, ve vnímání dne a noci, v ročních obdobích, v měsících, týdnech a hodinách. Vedeme děti k poznávání proměn nejbližší přírody v čase.</p> <p>Při osvojování poznatků a dovedností se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.</p> <p>Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení prvouky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnání nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.</p> <p>V následujících letech by měl být vytvořen stále intenzivnější kontakt se světem a mělo by být o něj pečováno. Vedle příběhů, které jsou prosyceny životem a které se vztahují k nejpůvodnějším povoláním a řemeslům, hrají důležitou roli praktické činnosti, např. obdělávání pole, zpracování obilí, stavba domu atd.</p> <p>Po 3. ročníku se pohled rozšiřuje z chápání konkrétního nejbližšího okolí na prostorovost (orientace v prostoru a čase, město a region, nauka o člověku a zvířatech, nauka o rostlinách, naše vlast, střední Evropa) a také na časovost (starověké kultury, Řecko).</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Člověk a jeho svět
	<p>Žáci se učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. V 5. ročníku se prohlubuje základní učivo regionu a rozšiřuje se o znalosti České republiky a střední Evropy.</p> <p>Jakýmsi předstupněm pro poznávání přírody jsou už příběhy a vyprávění o zvířatech a rostlinách v nejnižších ročnících. Všechno, s čím se dítě setkává, probírá se vždy ve vztahu k člověku. Člověk je vždy výchozím bodem, do kterého se vše vrací zpět. Dítě si v průběhu výuky vytváří citový vztah k přírodě, který v pozdější době vede k pochopení morální zodpovědnosti člověka za životní prostředí. Žáci v průběhu výuky získají nezbytné poznatky o stavbě živočišného, rostlinného a lidského těla. Naučí se poznávat nejznámější zástupce rostlin i živočichů a seznámí se se zásadami jejich třídění. Poznají důležitost zdravého životního stylu a nutnost morálního přístupu k životnímu prostředí. Svě vědomosti, dovednosti a postoje budou schopni využít v praktickém životě.</p> <p>Žák projde v souvislostech a formách celými dějinami lidstva od pravěku až do současnosti. Seznamuje se s krajinou a dějinami oblasti, ve které žije. Probudí se v něm první představy o historickém vývoji. Teprve potom přichází výuka starověkých kultur a Řecka a pohled dítěte se časově i prostorově rozšiřuje. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji. V centru pozornosti stojí život člověka, jeho postoj ke světu, způsob práce, či vynálezy, které proměnily tvář země a život lidí. V 5. ročníku má výuka podobu vypravovaného příběhu.</p> <p>1.a 2. ročník</p> <p>V prvním a druhém ročníku zůstává Člověk a svět integrovaných předmětem do hodin matematiky a českého jazyka. Dítě přijímá své okolí, tzn. lidi, zvířata, rostliny, kameny, hvězdy, slunce, měsíc i roční období, jako něco samozřejmého.</p> <p>V průběhu 1. ročníku by se dítě mělo naučit vnímat celek přírody diferencovaně, to znamená prožívat bděleji vzájemnou propojenost a sounáležitost jevů ve světě. Dítě by mělo být podníceno k přemýšlení, k vyprávění příběhů, společnému pozorování rostlin atd. a k popisování zážitků, v nichž může zažít zvláštnost, velikost, ale i drobnost a nekonečnou jemnost, či mohutnost přírody. Veškeré činnosti jsou propojovány s dobrodružstvím objevování v pohádkách: lidé, rostliny, zvířata, čarovné kameny, dobro – zlo, pomoc druhým, péče o ně, láska a jiné hodnoty (úcta, nesobectví, zdvořilost, trpělivost, ovládnutí se, odvaha, vytrvalost, soucit, porozumění apod.). V druhém ročníku děti pronikají do lidských hodnot a ctností na základě vyprávění zajímavých příběhů lidí a zvířat. Bajky podněcují srovnávání řady lidských ctností i</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Člověk a jeho svět
	<p>nectností se zvířaty. Vyprávění o svatých lidech vzbuzuje zájem a úctu k lidskému osudu. Legendy o zázračných místech probouzejí zájem o prozkoumání jejich současnosti i minulosti. Prohlubuje se poznávání a prožívání vztahů k jiným lidem v rodině (v čase a prostoru, např. rodokmen, babička, dědeček, prababička, pradědeček apod., kde, kdy a jak žili). Vzniká úcta ke stáří a potřeba pomáhat mladším, vrstevníkům, všem ostatním lidem. Probouzíme vnímání dítěte, děti pozorují a poznávají vše, co se v okolní přírodě mění. Změny rostlin, zvířat, řek, hor, luk, kamenů, jezer, hvězd, měsíce, slunce apod. Děti prožívají hluboký obdiv a úctu k proměnám v přírodě a utvářejí v sobě potřebu ji chránit a měnit sebe sama. Od třetího ročníku jsou předmětu vymezeny tématické epochy. Konkrétní názvy epoch závisí na třídě a třídním učiteli, vychází z daných témat.</p> <p>3. ročník</p> <p>Téma: stavitelství</p> <p>Když je dítěti devět let, prodělává rozhodující zlom ve svém vztahu ke světu: ze světa jako součásti lidské bytosti se stává svět okolní v běžném smyslu slova. Pociťovanou spojitost se světem chce nyní dítě uchopit a v pravém smyslu slova pochopit, jak jen to v tom věku dokáže. Z toho se může rozvinout pochopení pro přírodu, zvířata, člověka, práci i techniku. Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí. Pokud dítě v jedné epoše pozná teoreticky a prakticky všechno to, co patří ke stavbě domu, pak pochopí komplexní pracovní procesy, které se odvíjejí po delší dobu. Tím je inteligence vzdělávána na konkrétních objektech. Realizuje se skutečná stavba hřiště, domečku, pece apod. Děti se zabývají vším, co se týká stavění: cihly, malta, suroviny na přípravu, postup zpracování surovin ve výrobě. Děti prožijí smysl a hodnotu lidské práce. Je posilována vůle dětí pozitivně proměňovat své prostředí.</p> <p>Téma: řemesla</p> <p>Prostřednictvím různých praktických činností se děti seznamují s minulostí a současností některých profesí. Uvědomují si rozdíly mezi řemesly dříve a nyní, např. mlynář, kovář, švec... Výběr řemesel může být zaměřen dle charakteru regionu. Skrze prožitky si uvědomují hodnotu lidské práce a učí se kladnému vztahu k ní. Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí.</p> <p>Téma: pěstitelství</p> <p>Tato epocha umožňuje dětem poznat, prožít a realizovat proces pěstování rostlin – obilí. Epocha začíná přípravou půdy (orba, hnojení, setí). Děti pozorují a srovnávají různé druhy obilí. Naučí se pozorovat, jak obilí klíčí, roste, zraje. Děti obilí také sklízí a pokud možno také mlátí. Nakonec se učí péct z mouky, kterou samy</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Člověk a jeho svět
	<p>připravily mletím. Část tohoto tématu je realizována ve třetí třídě, část ve čtvrté. Děti zažijí vděčnost a úctu k rostlinnému světu, poznají konkrétní výsledky svědomité péče o rostliny. Zvířata poznávají jako pomocníky (domácí zvířata – skot).</p> <p>Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí.</p> <p>Téma: míry a váhy</p> <p>V rámci této epochy se děti seznámí se způsoby měření základních fyzikálních jednotek jako je vzdálenost, čas, hmotnost nebo objem. Začíná se vyprávěním, jak lidé dříve tyto veličiny měřili a děti mají možnost vyzkoušet praktičnost jednotlivých metod. Postupně se přichází k současnému způsobu měření fyzikálních veličin a děti zkoumají okolní svět z hlediska nově získaných poznatků.</p> <p>4. a 5. Ročník</p> <p>Téma: lidé a zvířata</p> <p>Děti poznávají stavbu lidského těla. Dozví se něco u zdravém životním stylu, o péči o zdraví. Seznámí se základy první pomoci. Od člověka se postupně přesouvají ke zvířatům. Objevují jejich vzhled, povahové rysy a způsob života vybraných zástupců zvířecí říše.</p> <p>Téma: orientace v prostoru a čase</p> <p>Jestliže v prvních třech letech dominovala obecná hlediska (spojitost s přírodou – znalost pracovních procesů a souvislostí), obrací se nyní pohled do prostoru a času. Tím se ještě jednou vytváří nový zdroj, který se však nyní začleňuje do souřadnic prostoru a času.</p> <p>Nejbližší okolí – město, vesnice – by nyní mělo dítě zažít v jeho zeměpisně-prostorovém a historicky-časovém vývoji až do aktuální současnosti. Odstup, jenž v tomto věku charakterizuje poměr dítěte ke světu, se tím může proměnit v pocit sociální a prostorové sounáležitosti. Je třeba zdůraznit morální složku zeměpisného vyučování. Když dítě poznává, jak jsou rozloženy věci kolem něj v prostoru, získává také láskyplnější vztah k lidem kolem sebe, ke svým blízkým.</p> <p>Vyučování by mělo mít takový charakter, aby žákovi zprostředkovalo zájem o svět a odvahu k životu. K tomu patří pozvolna se stupňující pochopení pro zemi jako přírodní prostor s určitými životními rytmy, do nichž je člověk zahrnut, které ale zároveň mění tím, že hospodaří a zakládá kulturu. Měla by se tímto založit odhodlanost pracovat zodpovědně i určité ekologické vědomí. Žáci by si měli uvědomit postavení naší země ve střední Evropě se všemi aspekty geografickými, přírodními a kulturně-historickými.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Člověk a jeho svět
	<p>Poznávají stavbu Země z geologického hlediska, složení zemské kůry (horniny, nerosty) vždy v návaznosti na konkrétní zeměpisnou oblast. S ČR se seznamují ve smyslu jejich přírodních, kulturních a hospodářských charakteristik, poznávají odlišnosti jiných zemí a kultur Evropy.</p> <p>Žáci by se měli se světem seznámit tak, aby dokázali s těmito poznatky spojit také pocity. Pro líčení si vybíráme různé oblasti a kraje střední Evropy. Měl by být položen základ určitému topografickému vědění o střední Evropě, takže si žáci mohou vytvořit obraz o trojím charakteru její krajiny, vyjádřeném v rovinách, pahorkatinách a vysokých horách. Důležité jsou řeky, které jednotlivé krajinné oblasti propojují.</p> <p>Země se popíše jako planeta v rámci sluneční soustavy, stručně se popíše další blízká vesmírná tělesa</p> <p>Téma: nauka o rostlinách</p> <p>V první řadě je třeba navázat na pozorování zvířat ve vztahu k člověku z epochy o zvířatech. Hlavní váhu klademe na výuku botaniky. Je třeba nejprve mluvit o podmínkách růstu rostlin (půdní podmínky, vlhkost, teplo a světlo), abychom poznali přirozené životní stanoviště rostlin. Jedním z cílů výuky tedy je zprostředkovat dětem spolupatříčnost Země a jejího okolí s rostlinou. Tak, jako je rostlina pocíťována jako jeden celek se Zemí, mělo by se v tomto vztahu dítě cítit jako obyvatel Země.</p> <p>Pozorování směřuje do různých stupňů rostlinného života s jednotlivými vývojovými fázemi: od hub až ke kvetoucím rostlinám. Je přitom důležité vyhnout se vnějším analogiím. Je třeba v uměleckém smyslu představit z každé rostliny to nejcharakterističtější a vtáhnout děti do tohoto líčení a prožívání právě v raném stupni vývoje jejich vědomí.</p> <p>Téma: starověké kultury</p> <p>Nejprve se dítě seznamuje s krajinou a dějinami svého blízkého okolí. Už ve 4. třídě vytvářejí dějepisné obrazy první historickou časovou představu. S 5. třídou začíná výuka dějepisu. Pohled dítěte se nyní obrací od jeho okolí do dálky, časově i prostorově. Na začátku ještě stojí mytologické obrazy raných poměrů lidstva, pak během dalších let vede cesta od dávných orientálních kultur přes dobu klasického starověku a středověku stále více do skutečnosti naší současné materiální civilizace a politicko-sociálních poměrů. Nyní v dítěti procítá schopnost a zájem spojovat se s obsáhlejšími dějinnými souvislostmi, přijímat dějinné „pojmy“.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Člověk a jeho svět
	<p>Pohled dítěte zpočátku vědomě zaměřujeme na mimoevropské kultury. V centru pozornosti tu stojí staré orientální kultury Indie, Persie, Mezopotámie a Egypta. Učitel by si měl uvědomovat, že tyto vyspělé kultury jsou zvláště výraznými příklady kulturních forem, které se časově i zeměpisně objevovaly v obdobné podobě na různých místech. Následují řecké dějiny od dob Homéra až k setkání řecké kultury s kulturou orientální v době Alexandrových tažení.</p> <p>Pátá třída je prodchnuta přípravou na starořecké olympijské hry waldorfských škol.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Člověk a jeho svět vyučujeme v rámci předmětu hlavní vyučování . Tento předmět je komplexní a jako jediný je koncipován pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Je vyučován v kombinovaných, zejména tematických epochách a zároveň je tvořivě integrován do epoch zabývajících se převážně českým jazykem a matematikou jako součástí učiva, rytmické části výuky epochy nebo vypravování. Je součástí i ostatních předmětů, od výchov uměleckých a pracovních činností.
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a jeho svět
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytváříme předpoklady, aby proces učení byl neustálým objevováním nových a postupně stále hlubších pohledů na okolní skutečnost • Nasycujeme potřebu žáků po obraznosti, hravosti a tvořivosti, umožňujeme zapojení co největšího počtu smyslů v procesu učení, což vede k hlubšímu a trvalejšímu vstřebávání vědomostí, ale i k vytváření osobitého vztahu k okolnímu světu • Poskytujeme dostatek časového prostoru k samostatnému pozorování a experimentování a k formulování závěrů • Kombinované epochy oborů člověk a svět, českého jazyka a matematiky napomáháme k upevnění kompetencí k učení, protože získané poznatky jsou propojovány do širších souvislostí a tím vzniká ucelenější pohled na jevy okolního světa • Zařazujeme rytmicky se opakující činnosti a postupy, v rámci epoch, týdnů a dnů vytváříme harmonický řád, o který se mohou žáci v procesu objevování nového pevně opřít a zároveň si tak postupně vytvářet návyky, jež proces učení činí plynulejší a efektivnější

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Člověk a jeho svět
	<ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací z různých zdrojů, jejich třídění a hledání vzájemných souvislostí (ve 3. a hlavně pak ve 4. a 5. ročníku)
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uplatňujeme formy a metody práce, které vybízejí k vyhledávání a následnému použití praktických postupů, jež při pozorování jevů okolního světa povedou k vyvození konkrétních závěrů s dopadem na minulost, přítomnost a budoucnost • Obsahovou náplní oblasti zejména ve 3., 4. a 5. ročníku poskytujeme žákům dostatek námětů k samostatnému pozorování a uvažování o světě kolem nás a řešení jeho problémů v různých variantách • Prohlubujeme schopnost žáků samostatně překonávat problémy při praktických činnostech, zejména ve specifických předmětech 3. ročníku
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jsou zařazovány krátké spontánní dramatizace konkrétních situací, jak je přináší každodenní soužití ve třídě, a ověřování praktických dovedností a znalostí v modelových situacích • Pracujeme s žáky na dramatizaci pohádek, bajek, bájí a příběhů a uplatnění prostředků neverbální komunikace (gesta, zvuky, ...) • Žáci jsou vedeni k formování svých názorů, postojů a myšlenek k nejrůznějším tématům a konfrontovat je s názory spolužáků a učitelů • Žáci se učí komunikovat s okolím při praktických činnostech ve specifických epochových předmětech, např. ve 3. roč. (pěstitelství, stavba domu, řemesla) • Poskytujeme žákům dostatek příležitostí k samostatné práci s různými typy textu a obrazových materiálů (např. při projektových a epochových pracích) • Žáci dostávají prostor pro samostatné prezentace projektových prací nebo výsledků pozorování
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Používáme formy skupinové práce se zaměřením na způsoby komunikace ve skupině • Žáci dostávají dostatek prostoru pro reflexi a sebereflexi projevů chování a jednání ve vztahu k okolí v různých situacích • Zaměřujeme se na situace, při kterých žáci tříbí schopnost řídit a ovládat své chování

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Člověk a jeho svět
	<ul style="list-style-type: none"> • Navozujeme a využíváme situace k uvědomění si důležitosti efektivní spolupráce a pozitivní sebedůvěry pro vytvoření příjemné atmosféry a pro kvalitu společné práce • Využíváme všech příležitostí k navozování vztahů ve třídě na základě ohleduplnosti a vzájemné úcty • Podporujeme v žácích dosažení pocitu sebejistoty a sebeúcty a vytváření pozitivních představ o sobě a o světě <p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seznamujeme žáky s principy soužití na základě rovných práv a povinností, jež zároveň prakticky ověřujeme • Využíváme srovnání při posuzování společenských norem v minulosti a dnes, u nás i v Evropě (předmět starověké kultury, Řecko) • Rozvíjíme dovednosti pohoťově reagovat v nenadálých krizových situacích, rozhodnout se a poskytnout účinnou pomoc • Postupně budujeme schopnosti vciťovat se do situací jiných lidí a být vnímavý ke svému okolí • Vytváříme v žácích povědomí o kulturním dědictví, práci a tradicích předchozích generací, včetně praktického vyzkoušení a zažití (předmět řemesla, region a vlast) <p>Kompetence pracovní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k propojení znalostí získaných v různých oblastech a předmětech a jejich užití při praktických činnostech • Vedeme žáky k používání nástrojů a vybavení v rámci stanovených pravidel a přizpůsobení se okolním podmínkám a zásadám bezpečnosti • Budujeme schopnost manuální spolupráce mezi spolužáky (pomoc, rada) • Propojujeme pracovní rytmus s rytmem přírody • Žáci jsou podněcováni k ověřování různých postupů, objevování nových a jejich vzájemné srovnání a konečné vyhodnocení

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa Jsem školák, soužití ve škole, okolí domova a školy Bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce Domov, rodina, postavení jedince v rodině Vyprávění pohádek Přírodní říše, orientace v čase, časový řád, režim dne, roční období, rytmus v životním čase Naučné příběhy o životě Orientace ve známém prostředí</p>		<p>Postupně pracuje na výstupech, které musí být zcela splněny ve 3. třídě. ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Soužití a chování lidí, mezilidské vztahy, komunikace, pravidla slušného chování Bajky a legendy, báje o zázračných místech a svatých, místní báje a pověsti Úcta ke stáří, potřeba pomáhat Osobní bezpečí a zdraví Orientace v čase Dopravní výchova Změny rostlin, zvířat, řek, hor, luk apod. v průběhu roku</p>		<p>Postupně pracuje na výstupech, které musí být zcela splněny ve 3. třídě. ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	2. ročník	
		<p>ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</p> <p>ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p> <p>ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p> <p>ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p> <p>ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Téma STAVITELSTVÍ Člověk a stavba domu Činnost člověka dříve a dnes Proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky Ohleduplné chování v přírodě, ochrana přírody</p> <p>Téma ŘEMESLA Prapůvodní lidská povolání, činnost člověka dříve a dnes Současnost a minulost v našem životě</p> <p>Téma PĚSTITELSTVÍ Člověk a země, rolník a jeho činnosti Rovnováha v přírodě, půda, obilniny Měření pole, vážení surovin Základní plodiny</p> <p>Téma MÍRY A VÁHY Měření vzdálenosti, času, hmotnosti a objemu dříve a dnes Výroba vlastních měřících přístrojů Používání měřících přístrojů, zkoumání okolního světa Základní jednotky, historie a současnost</p>		<p>ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</p> <p>ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)</p> <p>ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</p> <p>ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům</p> <p>ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</p> <p>ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</p> <p>ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije</p> <p>ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost</p> <p>ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</p> <p>ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	3. ročník	
		<p>ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</p> <p>ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p> <p>ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p> <p>ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p> <p>ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Vztah člověka k prostředí		
<p>Žák srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p> <p>Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)</p>		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Ekosystémy		
<p>Žák roztřídí základní druhy obilovin</p> <p>Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na polích, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhá odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Téma ORIENTACE V PROSTORU A ČASE Orientace v čase, kalendář, generace, letopočet Historie místa, kde žijeme Orientace v prostoru, vycházky do okolí Kresba jednoduché mapy Plán města, cesta do školy, bydliště Místo kde žijeme, postavení města v rámci ČR Země jako vesmírné těleso, planety sluneční soustavy</p> <p>Téma PĚSTITELSTVI (dokončení ze 3. třídy) Sklizeň obilí, výroba mouky, pečení chleba</p>		<p>Postupně pracuje na výstupech, které musí být zcela splněny ve 5. třídě.</p> <p>ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p> <p>ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p> <p>ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí</p> <p>ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p> <p>ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p> <p>ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p> <p>ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p> <p>ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p> <p>ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p> <p>ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy</p> <p>ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</p> <p>ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p> <p>ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	4. ročník	
		<p>pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek</p> <p>ČJS-5-3-03 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifíků</p> <p>ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifíků</p> <p>ČJS-5-3-05 objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</p> <p>ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</p> <p>ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</p> <p>ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</p> <p>ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</p> <p>ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</p> <p>ČJS-5-4-06 stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</p> <p>ČJS-5-4-07 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p>
<p>Téma LIDÉ A ZVÍŘATA</p> <p>První pomoc, péče o zdraví</p> <p>Živočiškové, znaky života, projevy chování, stavba těla vybraných živočichů, životní potřeby, průběh a způsob života, funkce</p> <p>Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, základní stavba a funkce</p>		<p>Postupně pracuje na výstupech, které musí být zcela splněny ve 5. třídě.</p> <p>ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</p> <p>ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</p> <p>ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	4. ročník	
		<p>ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p> <p>ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p> <p>ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</p> <p>ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</p> <p>ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</p>
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika		
<p>Žák popíše současnost a minulost v našem životě</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne</p>		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí		
<p>Žák posoudí rozdíl mezi přírodními a umělými prvky okolní krajiny</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)</p>		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		
<p>Žák zvládá řešit konflikty ve třídě demokratickým způsobem</p> <p>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>INTEGROVANÁ TÉMATA</p> <p>Rodičovství, základy společenského chování</p> <p>Kluci a holky – jsme stejní i jiní</p> <p>Režim dne, osobní a duševní hygiena, životospráva</p> <p>Využití volného času, ostražitost v jednání s neznámými lidmi, odvaha říci ne, když se mi něco nelíbí</p> <p>Základy první pomoci</p> <p>Právo a spravedlnost</p> <p>Mezilidské vztahy, školní řád</p> <p>Návykové látky - prevence</p>		<p>ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</p> <p>ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</p> <p>ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p> <p>ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p> <p>ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p> <p>ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</p> <p>ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</p> <p>ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</p>
<p>Téma NAUKA O ROSTLINÁCH</p> <p>Životní podmínky, rovnováha v přírodě</p> <p>Vlastnosti látek, životní podmínky</p> <p>Houby a rostliny (stavba těla)</p> <p>Poznávání zástupců běžných druhů (lišejníky, mechorosty, kapradňorosty, plavuně, přesličky, rostlinná patra)</p> <p>Téma STAROVĚKÉ KULTURY</p> <p>Historické prameny, historický čas a prostor</p> <p>Nejstarší starověké civilizace</p> <p>Indie, Persie, Mezopotámie, Egypt</p> <p>Společenské skupiny ve starověkých kulturách</p> <p>Formy vlastnictví ve starověkých kulturách</p>		<p>ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p> <p>ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p> <p>ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí</p> <p>ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p> <p>ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p> <p>ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
<p>Antické Řecko, řecko-perské války, Perikles, Alexandr Veliký, Makedonská říše, řecká mytologie</p> <p>Téma ORIENTACE V PROSTORU A ČASE</p> <p>Česká Republika v rámci Evropy, její hlavní orgány státní moci Evropská unie a její hlavní orgány</p> <p>Naše Země jako planeta</p>	<p>našeho státu a jejich význam</p> <p>ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p> <p>ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p> <p>ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p> <p>ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p> <p>ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</p> <p>ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p> <p>ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek</p> <p>ČJS-5-3-03 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</p> <p>ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p> <p>ČJS-5-3-05 objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</p> <p>ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</p> <p>ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</p> <p>ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</p> <p>ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních</p>	

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
		<p>organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</p> <p>ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</p> <p>ČJS-5-4-06 stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</p> <p>ČJS-5-4-07 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p>
Dle potřeby prohloubení učiva z nižších ročníků		<p>ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p> <p>ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p> <p>ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí</p> <p>ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p> <p>ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p> <p>ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p> <p>ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p> <p>ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p> <p>ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p> <p>ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
		<p>jak vracet dluhy</p> <p>ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</p> <p>ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p> <p>ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek</p> <p>ČJS-5-3-03 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</p> <p>ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p> <p>ČJS-5-3-05 objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</p> <p>ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</p> <p>ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</p> <p>ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</p> <p>ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</p> <p>ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</p> <p>ČJS-5-4-06 stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</p> <p>ČJS-5-4-07 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
		<p>ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</p> <p>ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</p> <p>ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p> <p>ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p> <p>ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p> <p>ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</p> <p>ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</p> <p>ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</p>
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Kulturní diference		
<p>Žák objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</p> <p>Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě</p>		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Evropa a svět nás zajímá		
<p>Žák zprostředkuje ostatním zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu naší vlasti a jiných zemí</p> <p>Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy</p>		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
<p>Žák rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p> <p>Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti;</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života		
Žák si všímá přizpůsobení organismů různým prostředím Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na polích, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhá odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občanská společnost a škola		
Zapojení žáků do života školy - realizace vlastního návrhu na zlepšení života ve škole Občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy – žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě		
Žák srovná politické zřízení starověkých kultur a naší současné České republiky Formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Jsme Evropané		
Žák vysvětlí jednoduchým způsobem základní práva a povinnosti občanů Evropské unie Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy		
Žák popíše sociální třídy ve starověkých kulturách Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžitá stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, schopnost umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity		
Žák popíše fungování sociální společnosti ve starověkých kulturách		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
<p>Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturální společnosti; aktivní spolupodílení se podle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty</p>		
<p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Etnický původ</p>		
<p>Žák popíše etnické složení starověkých kultur a jeho dopady Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku</p>		

2.5 Dějepis

Název	Dějepis
Oblast	Člověk a společnost
Charakteristika	<p>Dějepis navazuje na některé tematické obsahy předmětu člověk a jeho svět prvního stupně a na druhém stupni je dál rozvádí. Žák tak prochází v různých souvislostech a formách celými dějinami lidstva od pravěku až do současnosti. Prostřednictvím vlastivědné výuky se seznamuje s krajinou a dějinami té oblasti, kde žije. Probudí se v něm první představy o historickém vývoji. Teprve potom přichází výuka dějepisu a pohled dítěte se časově i prostorově rozšiřuje. Vyučování dějepisu sleduje průběh vývoje lidstva od mytického, předdějinného kulturního stupně až k rozvoji hmotné kultury a jejich projevů v obecně kulturním, náboženském, sociálním, politickém a ekologickém ohledu.</p> <p>Výuka dějepisu má za úkol zprostředkovat žákům obrazy a ideje o dějinných souvislostech vývoje lidstva. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji, že pojem člověka v sobě pojímá pestrost a různorodost kulturních vývojových stupňů lidstva a rozmanitost národů účastnících se dějinných procesů. Učitel by měl největší důraz klást na to, aby byla vyučovací látka zaměřena kulturně-historicky. Vyplývá z toho, že v centru pozornosti stojí život člověka, jeho postoj ke světu, způsob práce či vynálezy, které proměnily tvář země a život lidí.</p> <p>Metoda vyučování je v 6. ročníku shodná s metodami a postupy používanými v 5. ročníku. V 6. ročníku má dějepis podobu vypravovaného příběhu a zahrnuje období až do konce středověku. Zde dominují biografické popisy, které by však měly mít kulturně-historickou a antropologickou hodnotu. V 7. a 8. ročníku se zájem žáka zaměřuje na realisticko-technické poznávání a chápání dějin novověku. Dějepis 9. ročníku slouží vyhledávání dějinných vztahů, poznávání historických procesů zejména dvacátého století, probuzení zájmu o svět. Výuka novověku je v každém ročníku pojímána ve smyslu civilizačního vývoje jako celku. Vybrané historické jevy z oblasti technického, hospodářského, sociálního, ideového či politického vývoje je třeba pojímat jako symptomy a projevy daného období a zasadit je do kontextu a do souvislosti celého civilizačního vývoje.</p> <p>Dochází tedy k přechodu od obrazného a vyprávěného líčení dějin na kauzálně-rationální pojetí dějepisu a posléze k uchopování širších ideových dějinných souvislostí, což odpovídá vývojovým podmínkám žáka.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Dějepis
	<p>Samostatným tématem v 9. ročníku jsou dějiny umění. Pozorování velkých mistrovských děl má v mladém člověku probudit radost a nadšení pro krásu a velikost umění. Při tom jde nejprve především o to, aby se pozorovatel stal bdělým, aby zjemnil své vnímání a učinil je citlivějším - aby se učil vidět. Další důležitý aspekt pozorování spočívá v tom, že zaměříme pohled na charakteristické rozdíly tří vybraných epoch: Co je krásné pro Egyptana? Jak prožívá krásu Řek? Jaký ideál krásy, jaký pojem krásy vyvinula renesance? Na příkladu vývoje umění může být čitelné něco z vývojové cesty lidstva. Jednotlivé stupně "Egypt - Řecko - renesance" mohou zviditelnit kroky vývoje lidského vědomí. V rámci dějepisu nebo dějin umění se mohou žáci zúčastnit i některých exkurzí včetně zahraničních.</p> <p>Dějepis může být provázán s uměleckými předměty, zejména dějiny umění v deváté třídě.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Dějepis je součástí předmětu hlavní vyučování.</p> <p>Pro dějepisná témata jsou využívány především epochy. Ve vyšších ročnících může tyto epochy učit i odborný učitel.</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Dějepis
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Občanská výchova • Hudební výchova
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáky vedeme k sebehodnocení. • Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch. • Žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost. • Učíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos. <p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení. <p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Dějepis
	<ul style="list-style-type: none"> • Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. • Vedeme žáky k veřejné prezentaci výsledků své práce, například formou referátů. • Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování.
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení. • Sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech. • Usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině. • Žáci jsou vedeni k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí. • Učíme je zároveň k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky. • Žáci se učí základům kooperace a týmové práce.
	<p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování. • Jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní), v rámci dějepisu i v souvislosti s historickým obdobím. • Ve výuce je kladen důraz na prožitek.
	<p>Kompetence pracovní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci. • Výuku doplňujeme o praktické exkurze. • Individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci.

Dějepis	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Dějepis	6. ročník		
Historické prameny, historický čas a prostor Používání dějepisných atlasů a odborných knih Využívání externích informačních zdrojů (například knihovny, muzea, návštěvy důležitých historických míst, relevantní zdroje na internetu a pod.) Ujasňování historických souvislostí k sobě navzájem i k současné době		D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	
		D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	
		D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	
Téma STAROVĚKÉ CIVILIZACE (částečně plněno 5. třída v rámci Člověk a jeho svět - opakování) Pravěcí sběrači a lovci a jejich kultura Nejstarší starověké civilizace Indie, Persie, Mezopotámie, Egypt Společenské skupiny ve starověkých kulturách Formy vlastnictví ve starověkých kulturách Antické Řecko, řecko-perské války, Perikles, Alexandr Veliký, Makedonská říše, řecká mytologie Založení Říma Římská republika (panské války, sociální reformy) Vybrané významné postavy římské republiky Římské císařství Římská kultura a římské právo Antické památky Vznik a šíření křesťanství Rozpad římské říše Stěhování národů		D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	
		D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost	
		D-9-2-03 uvede příklady archeologických kultur na našem území	
		D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	
		D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	
		D-9-3-03 demonstrovat na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem	
		D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	
	téma EVROPA A ČECHY OD STŘEDOVĚKU DO HUSTISKÝCH VÁLEK Evropa po stěhování národů Vznik a šíření islámu Franská a arabská říše Sámská říše Velkomoravská říše v souvislosti se Svatou říší římskou a byzantskou říší, Cyril a Metoděj, šíření křesťanství Český stát, jeho vznik, vývoj a vztah k Svaté říši římské Společnost ve středověku, lenní systém, zemědělství, města, řemesla, hospodářství		D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
			D-9-4-02 porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
			D-9-4-03 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Dějepis	6. ročník	
Role náboženství, křesťanství; kultura - románské a gotické umění Poslední Přemyslovci České země v době Karla IV.		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita		
Žák se podílí podle svých možností na přípravě rytířské slavnosti (šití historického oděvu, vlastní erb, nácvik rytířského tance a pod.) Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Dějepis	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Historické prameny, historický čas a prostor Používání dějepisných atlasů a odborných knih Využívání externích informačních zdrojů (například knihovny, muzea, návštěvy důležitých historických míst, relevantí zdroje na internetu a pod.) Ujasňování historických souvislostí k sobě navzájem i k současné době	D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	
	D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	
	D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	
Téma OBJEVY A DOBÝVÁNÍ Zeměpisné objevy (příčiny, vývoj, hlavní osobnosti, sociální a hospodářské důsledky) Vynálezy a objevy (knihtisk, chronometr, astronomie) Zakladatelé moderní přírodovědy	D-9-4-04 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah kacířství a jiným věroukám	
	D-9-4-05 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	
Téma OD STŘEDOVĚKU K NOVOVĚKU Jan Hus – význam jeho osobnosti Husitství Hlavní osobnosti a rysy reformace, renesance a humanismu České země v 2. polovině 15. století a v 16. století Jednota bratrská J. A. Komenský, rudolfínská doba Reformace, protireformace Habsburkové na českém trůnu České stavovské povstání, třicetiletá válka Renesance a barok	D-9-5-01 vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky	
	D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	
	D-9-5-03 popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	
	D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	
	D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	
	D-9-5-07 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Dějepis	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Historické prameny, historický čas a prostor Používání dějepisných atlasů a odborných knih Využívání externích informačních zdrojů (například knihovny, muzea, návštěvy důležitých historických míst, relevantí zdroje na internetu a pod.) Ujasňování historických souvislostí k sobě navzájem i k současné době		D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
		D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
		D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
Hospodářství v době před průmyslovou revolucí Vznik a průběh průmyslové revoluce Vynálezy (Watt...) Rozvoj dopravy a různých odvětví průmyslu Sociální následky, vznik sociální otázky, pokusy o řešení sociální otázky Osvícenství a jeho vliv na kulturu a politiku, Marie Terezie, Josef II. Velká francouzská revoluce Vznik USA, počátky občanské společnosti, základní lidská práva Vznik moderního státu, absolutismus, parlamentarismus Napoleon, Metternich, Evropa po roce 1815 Revoluce roku 1848 jako celoevropský jev Národní obrození, vlastenectví a nacionalismus Vývoj v Rakousku, národnostní problémy Dualismus Politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva Kultura 19. století v českých zemích a v Evropě Imperialismus, kolonialismus, zvyšování napětí		D-9-5-06 na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
		D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
		D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
		D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
		D-9-6-04 charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
		D-9-6-05 na vybraných příkladech demonstrovuje základní politické proudy
	D-9-6-06 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
Žák porovnává lidská práva v období 16-19 století (např. Deklarace práv člověka a občana)		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Dějepis	8. ročník	
<p>Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciacie, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)</p>		
<p>VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě</p>		
<p>Na příkladech 17-19. století žák vysvětlí odlišné volební systémy některých států Formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Dějepis	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Historické prameny, historický čas a prostor Používání dějepisných atlasů a odborných knih Využívání externích informačních zdrojů (například knihovny, muzea, návštěvy důležitých historických míst, relevantní zdroje na internetu a pod.) Ujasňování historických souvislostí k sobě navzájem i k současné době		D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
		D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
		D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
Téma 1. POLOVINA 20. STOLETÍ Imperialismus, vznik Trojspolku a Trojdhody 1. světová válka, její důsledky pro politické uspořádání světa Politické změny v Rusku Vznik ČSR, T. G. Masaryk, vývoj a zánik ČSR – Mnichovská dohoda Evropský meziválečný vývoj, světová hospodářská krize a její důsledky Fašismus, nacismus – převzetí moci v Itálii a Německu 2. světová válka, její průběh a důsledky		D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
		D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
		D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
		D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
		D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
		D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
Téma 2. POLOVINA 20. STOLETÍ Poválečný vývoj v Evropě a Československu, komunismus, 1948, politické procesy, rok 1968, normalizace Studená válka, problémy bipolárního světa Rozpad koloniálního systému Rozpad komunistických režimů Porušování lidských práv totalitními systémy (Čína, Tibet...) Globální problémy současnosti (globalizace, ekologie, Terorismus, civilizační choroby a změna životního stylu...)		D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
		D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí
		D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa
		D-9-5-07 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika		
Žák samostatně nebo ve skupině řeší předkládaná morální dilemata na příkladech historických příběhů		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Dějepis	9. ročník	
Hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity		
Na příkladech 20. století žák vysvětlí odlišné přístupy států k lidským právům Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení se podle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Jsme Evropané		
Z pohledu dějin umění žák popíše vlivy na formování evropského prostoru Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí a mládeže		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		
Na příkladech některých států 20. století žák vysvětlí odlišné přístupy k formě vlády a způsobu rozhodování Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti		

2.6 Občanská výchova

Název	Občanská výchova
Oblast	Člověk a společnost
Charakteristika	<p>Výuka se zaměřuje na vytváření zdravého a jistého úsudku, který je základem každého opravdového sociálního jednání a tím také předpokladem pro plnění úkolů, které vyplývají z života jedince jako občana. Vede žáka k prohloubenému poznání základních společenských vztahů a vazeb, k orientaci po historických kořenech aktuálních sociálních témat a problémů. Jde o témata, která jsou úzce propojena s dějepisnými tématy, v nichž žák prožívá a uvědomuje si různé vývojové aspekty občanského života, především vývoj a měnící se podobu státních forem, vztahu jedince a společnosti, jeho práv a povinností, jakož i otázek duchovního, státního a hospodářského života společnosti. Klademe důraz na souvislosti s vazbou na aktuální události, ale je snahou občanská témata propojovat s vykládanou látkou.</p> <p>Sociální zkušenosti žáci získávají v konkrétních sociálních situacích a procesech, sociální dovednosti vyrůstají z praktického sociálního konání. Spolupráce učitelů v rámci školy, jež funguje na principech samosprávy a kolegiálního vedení, je nezanedbatelnou součástí občanské výchovy, která spočívá v organizaci života školy. Podobně významný je pro žáka také zážitek ze spolupráce mezi učiteli na jedné a rodiči na druhé straně. Tyto praktické sociální situace reálného sociálního života školy vedou ke skutečné výchově sociálních a občanských schopností.</p> <p>Často témata vzdělávacího oboru výchova k občanství plynule přechází do dalších oblastí podobně jako průřezová témata a tvoří integrativní součást realizovaných vzdělávacích obsahů.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Občanská výchova je součástí předmětu hlavní vyučování.</p> <p>Výstupy jsou plněny zejména ve cvičných hodinách, které jsou zařazeny v každém ročníku druhého stupně, případně v rámci adaptačního týdne na začátku školního roku.</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Výchova k občanství
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Zeměpis • Dějepis • Matematika

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Občanská výchova
<p>Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Výchova ke zdraví
	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáky vedeme k sebehodnocení. • Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch. • Žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost. • Učíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos.
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. • Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. • Podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami. • Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování.
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení. • Sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech. • Usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině. • Žáky jsou vedeni k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí. • Učíme je zároveň k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Občanská výchova
	<ul style="list-style-type: none"> • Žáci se učí základům kooperace a týmové práce.
	<p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování. • Jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní). • Ve výuce je kladen důraz na prožitek.
	<p>Kompetence pracovní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci. • Výuku doplňujeme o praktické exkurze. • Individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci.

Občanská výchova	6. ročník	ŠVP výstupy
Učivo		
naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život		VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku		VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi
naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny		VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví		VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
peníze – funkce a podoby peněz, formy placení;		VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní		
banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků		
výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Občanská výchova	6. ročník	
principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání		VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
		VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
		VO-9-3-08 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Vztah člověka k prostředí		
<p>Žák zná způsoby třídění odpadu ve škole, barevné označení a značky kontajnerů</p> <p>Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Občanská výchova	7. ročník		
Učivo		ŠVP výstupy	
<p>kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia</p> <p>vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti</p> <p>podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál</p> <p>vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí</p> <p>lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti</p> <p>zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí</p> <p>osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji</p>		VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	
			VO-9-1-03 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
			VO-9-1-04 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
			VO-9-1-05 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
			VO-9-1-06 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
			VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
			VO-9-1-08 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
			VO-9-1-09 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
			VO-9-1-10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci
			VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
			VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
			VO-9-2-03 rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
			VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Občanská výchova	7. ročník	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygienu		
<p>Žák vyzkouší relaxační techniky k uvolnění stresu (například před zkouškou)</p> <p>Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládnutí stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění/relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích</p>		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občanská společnost a škola		
<p>Žák se spolupodílí na vytváření pravidel třídy a vyhodnocování jejich dodržování</p> <p>Občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy – žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci</p>		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace		
<p>Žák pomocí hrané scény vyzkouší asertivní chování (např. odmítnutí drogy)</p> <p>Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Občanská výchova	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu</p> <p>státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly</p> <p>principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev</p> <p>evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR</p> <p>mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)</p> <p>globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení</p>		VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
		VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
		VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
		VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
		VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
		VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
		VO-9-5-02 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích
		VO-9-5-03 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
		VO-9-5-04 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
		VO-9-5-05 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu
VO-9-5-06 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Evropa a svět nás zajímá		
Žák zprostředkuje ostatním zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu naší vlasti a jiných zemí		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Občanská výchova	8. ročník	
Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy		

Občanská výchova	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady finanční gramotnost		VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu
		VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
		VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
		VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování
		VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
		VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
		VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Žák samostatně nebo ve skupině řeší předkládané právní problémy Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Sebepoznání a sebepojetí		
Žák se zúčastní sebetestování pro účely výběru povolání organizované profesním poradcem, úřadem práce nebo školním kariérním poradcem (případně nahradí testování rozhovory o volbě povolání) Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah k sobě samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí		

2.7 Fyzika

Název	Fyzika
Oblast	Člověk a příroda
Charakteristika	<p>Vzdělávací oblast člověk a příroda</p> <p>Waldorfská pedagogika si neklade za cíl vychovávat ze svých žáků přírodovědce, protože tím se člověk stává na základě svých přirozených sklonů a nadání. V dnešní době je stále aktuálnější všeobecně vzdělávací úloha přírodovědného vzdělání. Současný svět přináší vedle fascinujícího rozvoje technologií, kdy se dříve sotva představitelné stává technicky možným a proveditelným. Spolu s tím však přináší rozvoj přírodních věd hraniční otázky, jejichž zodpovězení není věcí vědy, techniky nebo technologie, ale lidské mravnosti. Tato tendence se bude prohlubovat a budoucnost přinese zcela nové otázky, které budou muset dnešní žáci jako dospělí lidé řešit. Pedagogika musí proto počítat s tím, že nestačí vybavit žáky znalostmi a dovednostmi pro současný svět, ale rozvinout v nich schopnosti vyrovnat se s otázkami budoucnosti a vůlí k tvořivé účasti na budoucí podobě lidské společnosti a přírodního světa.</p> <p>Waldorfští učitelé chápou svůj úkol jako cílevědomou, celistvou podporu žáka v oblasti učení, kreativity a utváření osobnosti. Činnosti, které slouží k získání kognitivního vědění, jsou rovnocenné prakticko-uměleckým dovednostem i v oblasti přírodovědného vzdělávání. Samotné učivo je chápáno jako pedagogický nástroj a nikoli pedagogický cíl. Vyučování přírodovědných předmětů má v nejširším smyslu charakter poznávání světa a života. A protože svět přírody i lidské kultury vystupuje v současné době stále silněji do popředí jako bytostně provázaný celek, poskytují přírodovědné předměty mnoho příležitostí, jak tento celostní charakter zohlednit. V konečném důsledku by se mělo vzájemné propojení přírodovědných předmětů v mezipředmětových vztazích, stejně jako pochopení globálního charakteru biosféry, na jejímž ovlivňování se člověk ve stále rostoucí míře podílí, projevit ve schopnosti žáků "myslet globálně a jednat lokálně". Otázky řešící místo člověka v přírodním světě, hledající souvislosti lidského a zvířecího chování, prožívání jedinečného charakteru lidství, stejně jako systematické budování emočního vztahu k přírodnímu prostředí a ochoty pečovat o ně přispívají velkou měrou k rozvoji osobnosti a výchově k sociální zralosti. Do vyučování tak pronikají aktuální témata dnešního světa, která neučí žáky jen schopnosti myslet v globálních souvislostech, ale přispívají velkou měrou k jejich osobnostnímu a sociálnímu růstu, působí směrem k jejich</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Fyzika
	<p>sebevědomému a aktivnímu zapojení do občanské společnosti, vedou je k toleranci k odlišným kulturám a stylů života, umožňují jim tvořivě nakládat s informacemi, ovládat informační a komunikační technologie bez toho, aby se jimi nechal ovládat a manipulovat. Tak mohou žáci nastoupit celoživotní cestu k vědomému uchopení svého lidství, nalezení vlastního místa ve společnosti a k ochotě ji aktivně a zodpovědně spoluutvářet.</p> <p>Práce v epochovém vyučování obecně vyžaduje specifické strukturování vyučovacího procesu, především rytmické střídání činností. Základním metodický postupem, který se ve vyučování přírodovědným předmětům výrazně uplatňuje, je sled tří fází uchopení obsahu vyučování a zároveň cesta k vytváření kompetence. V krátkosti je možné je charakterizovat jako poznání, porozumění a aktivní uchopení obsahu:</p> <ol style="list-style-type: none">1. prožívání, pozorování jevů, experimentování2. vzpomínání, popisování, charakterizování, zaznamenání3. zpracování, analýza, abstrahování, vystižení podstaty zákonitostí, zobecňování <p>Příčemž po první a druhé fázi (krok 1 a 2), je vsunuta plodná přestávka, během níž získá žák odstup od toho, co prožil a zaznamenal. Teprve následující den probíhá poslední učební krok. V tomto metodickém postupu jsou zohledněny principy fyziologie učení, které poukazují na důležitost střídání spánku a bdění pro osvojení kognitivních a praktických dovedností. Proces individualizace vědomostí a rozvoj dovedností předpokládá určité časové rozpětí mezi učením a zapomínáním, mezi procesem vědomým a podvědomým, mezi bděním a spánkem. Stejně tak je důležité zapojovat ve vyučování přírodovědným předmětům do vzdělávacího procesu umělecké a praktické činnosti tak, aby se na procesu učení podílela celá bytost člověka, ne pouze jeho myšlení.</p> <p>Důležitým cílem vyučování je rozvoj schopnosti žáků samostatně usuzovat, což předpokládá to, že zvolený obsah vyučování je nástrojem k tomu, aby žák mohl k tomuto vlastnímu úsudku dojít induktivní cestou. To si žádá, aby přírodovědné pojmy svým charakterem odpovídaly věku a vývojové fázi žáka, a byly schopny s ním v průběhu jeho celoživotního vzdělávání růst. Pouhé reprodukování teorií a definic k samostatnému úsudku nevede. Pro přírodovědné vyučování není proto určující systematika vědeckého učiva. Učitel má úkol najít pro každý věkový stupeň přiměřenou učební látku, aby nenabízel nějaký zjednodušující přehled, nýbrž konkrétně a živě podal ucelený výběr.</p> <p>Vyučování přírodovědným předmětům má potom nutně exemplární charakter a podoba vyučování musí být tvořena teprve ve vztahu mezi učitelem a žáky.</p> <p>Takové pojetí vyučování má vliv na styl práce učitele, který musí pracovat spíše jako umělec. To znamená, že musí v aktuálním pedagogickém procesu společně s žáky neustále nově utvářet konkrétní podobu vyučování.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Fyzika
	<p>Potřeba autentického, bezprostředního vztahu mezi učitelem a žáky se odráží i v tom, že se vyučování přímo neopírá o pasivní učební pomůcky, tradiční učebnice a audiovizuální pomůcky. Ty zprostředkovávají prefabrikovaný pohled na svět, usměrňují žákovo učení určitým předpojatým směrem a jsou výsledkem zkoumání a hodnocení, která neprovedl učitel. Proto nacházejí ve vyučování jen omezené uplatnění v případech, kdy podněcují k samostatné práci.</p> <p>Výuka fyziky je vedena fenomenologickým způsobem. Měla být názorná, učitel by měl postupovat od jevu k vysvětlení. Snaha o co největší názornost se projevuje v množství a v pestrosti fyzikálních pokusů a jevů, které učitel dětem předvádí. Pokusy a jevy jsou předváděny pokud možno „naživo,“ ne z videa apod. Děti by si měly pokusy i samy vyzkoušet, pokusy a pozorování mohou žáci provádět i doma. Tímto způsobem si děti tříbí schopnost přesně pozorovat a v neposlední řadě také schopnost své pozorování výstižně popsat.</p> <p>Příklon k fyzice sledující jevy a hledající příčiny a možná vysvětlení je považován za nosnou koncepci ve vyučování na 2. stupni základní školy. Matematizace přírodních věd a počítání fyzikálních vzorců a rovnic je proto na pořadu až ve vyšších ročnících, kde už nalézají oporu v dostatečně rozvinutých schopnostech a snaze žáků po vědecky objektivním poznání světa.</p> <p>Členění učiva pro jednotlivé ročníky je rozvržené přiměřeně věku dítěte a rozvoji dětského intelektu.</p> <p>Téma Vesmír může být řešeno formou projektu. Prolíná se zároveň předměty fyzika, zeměpis (topografie Země) a přírodopis (složení planet), po dohodě učitele s rodiči může být doplněno přímým pozorováním noční oblohy.</p> <p>Členění učiva pro jednotlivé ročníky je v souvislosti s celkovým pojetím waldorfské školy, je rozvržené přiměřeně věku dítěte, vývoji jeho myšlení, citu a vůle.</p> <p>Ve vyšších ročnících je obsah učiva fyziky doplňován o životopisy významných osobností badatelů.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Fyzika je součástí předmětu hlavní vyučování . Je vyučována převážně formou epoch od šesté do deváté třídy, v deváté třídě mají žáci k dispozici jednu cvičnou hodinu s převahou výstupů z fyziky.
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Fyzika
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Zeměpis
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu,	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k různým metodám pozorování přírodních procesů a jevů • vedeme žáky ke zpracování informací a jejich využívání k dalšímu učení

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Fyzika
jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<ul style="list-style-type: none"> • pokusy provádíme zásadně naživo, aby žáci při pozorování využili co nejvíce svých smyslů
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjíme schopnost žáků objevovat a formulovat problémy a hledat různé varianty řešení • vedeme žáky k základům vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodních zákonů • vedeme žáky k zobecňování a praktickému využití poznatků v různých oblastech života
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k přesnému vyjadřování a argumentaci • vedeme žáky ke stručnému a přehlednému zpracování postupů a výsledků jejich pozorování a experimentů
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k osvojení dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů
	<p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k pozorování a experimentům a zpracování a vyhodnocování získaných dat • seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
	<p>Kompetence pracovní:</p>

Fyzika	6. ročník	ŠVP výstupy
Učivo		
téma AKUSTIKA Chvění jako fyzická stopa zvuku a tónu Rozdíl mezi tónem a ostatními zvuky Vztah znějících těles k výšce tónu, síle zvuku a barvě zvuku Intervaly a jejich vyjádření poměrem malých celých čísel Utváření hrtanu, pozorování lidského hlasu Šíření zvuku v různých materiálech Odraz a pohlcování zvuku		F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Fyzika	6. ročník	
Rychlost zvuku Měření zvuku, jeho hlasitost		
téma TERMIKA Původ tepla na zemi Protiklad tepla a chladu Tepelná roztažnost Přeměny skupenství Akumulace tepla Teplota, měření teploty		F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů
téma VESMÍR Pozorování hvězdné oblohy Navigace na noční obloze Hlavní souhvězdí Měsíc a planety sluneční soustavy Umělá tělesa ve vesmíru		F-9-7-01 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet F-9-7-02 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání		
Žák z pozorování vyvodí, jak v nástroji vzniká zvuk Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Fyzika	7. ročník	
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • --> Zeměpis - 7. ročník 	
Učivo		ŠVP výstupy
téma MECHANIKA Páka, rameno břemene a rameno síly v různých variacích Kladka a její použití Nakloněná rovina (+ klín, šroub) Vzájemné působení těles Síla, měření síly, tíhová síla Moment síly Hmotnost, měření hmotnosti Tření, drsnost povrchu styčných ploch Skládání sil, rovnováha sil Newtonovy zákony - úvod Ohyb a tah		F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu F-9-2-03 změří velikost působící síly F-9-2-04 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici F-9-2-05 využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích F-9-2-06 aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů
téma OPTIKA Zákon odrazu, duté a vypuklé zrcadlo Pojem ohniska Průchod světla hranolem Zákon lomu; lom ke kolmici a od kolmice Lom světla v závislosti na prostředí Principy zvětšování, zmenšování prostřednictvím čoček Vady lidského zraku (krátkozrakost a dalekozrakost a možnost jejich korekce, omezení lidského zraku Barevné jevy vznikající při lomu světla Barvy, rozklady barev téma MAGNETISMUS A ELEKTROSTATIKA Přitažlivost a odpuzování, Zmagnetování Elektrostatické jevy, Galvanický článek		F-9-6-07 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh F-9-6-08 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Fyzika	7. ročník	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy		
<p>Na příkladech životopisů významných osobností žák rozpoznává stereotypy a předsudky, které musela osobnost překonávat</p> <p>Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžitá stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, schopnost umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy</p>		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí		
<p>Žák popíše různé druhy výroby elektrické energie a jejich vliv na životní prostředí</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV); změny v krajině (krajinu dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Fyzika	8. ročník		
Učivo		ŠVP výstupy	
téma VLASTNOSTI LÁTEK Vlastnosti látek pevných , kapalných a plynných látek Spojité nádoby Povrchové napětí vody Hustota těles Tlak Hydrostatický tlak Pascalův zákon Archimédův zákon (pro vodu i pro vzduch)		F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	
		F-9-3-02 předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	
		F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	
		F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	
		F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	
		F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	
		F-9-4-04 určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem	
téma TERMIKA Teplota a teplo Měrná tepelná kapacita Šíření tepla			
	téma ELEKTROMAGNETISMUS Vodiče, nevodivé, polovodiče Magnetické účinky elektrického proudu a jejich využití Napětí, proud, odpor a jejich měrné jednotky, Ohmův zákon Využití stejnosměrného proudu (elektromotor, dynamo) Střídavý proud Výroba elektrické energie Účinnost elektrických zařízení Ekologický dopad Ekologické zdroje energie Cívka Dioda		F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
			F-9-6-02 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
			F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
			F-9-6-04 využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
			F-9-6-05 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
			F-9-6-06 zapojí správně polovodičovou diodu
			F-9-4-05 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Fyzika	9. ročník	
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • --> Chemie - 9. ročník 	
Učivo		ŠVP výstupy
téma POHYB A ENERGIE Newtonovy zákony Rovnoměrný pohyb Rychlost okamžitá a průměrná Mechanická práce a výkon Energie, zákon zachování energie Polohová a kinetická energie Tepelné motory (od parního stroje po moderní spalovací motory)		F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu F-9-2-02 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles F-9-2-03 změří velikost působící síly F-9-2-04 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici F-9-2-05 využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích F-9-4-01 určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa F-9-4-02 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem F-9-4-03 využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
téma FYZIKA JAKO VĚDA Částicová stavba látek Modely a jejich chápání Současný pohled na fyziku jako vědu Vynálezy a vynálezci prohloubení a opakování učiva z nižších ročníků Tonální řada (aliquotní tóny) Frekvence Rezonance Dopplerův efekt Elektromagnetické vlnění		získá pohled na fyziku jako vědu od historie po současnost

2.8 Chemie

Název	Chemie
Oblast	Člověk a příroda
Charakteristika	<p>Vyučování probíhá fenomenologickou metodou, učitel by měl postupovat od jevu k vysvětlení. Jevy jsou demonstrovány naživo formou pokusů, tak aby děti prožily danou problematiku všemi smysly. Učí se přesně pozorovat a popisovat zkoumané jevy. Vhodné pokusy si mohou vyzkoušet děti samy.</p> <p>7. ročník</p> <p>Předmět chemie představuje výzvu a šanci poznat svět látek, prozkoumat jejich vlastnosti a z nich tvořit pojmy, které člověka zahrnou do procesu bádání. Tím mu napomohou k novému, prohloubenému setkání se světem. Je nasnadě, že hotový, „mrtvý“ svět anorganické chemie nabízí k tomuto účelu jedinečné a v pokusech působivé možnosti. Na začátku epochy stojí oheň a proces hoření (pro děti srozumitelný zážitek), jež pak vede přes pálení vápna ke kyselinám, zásadám a kovům, přičemž tu vždy hraje roli technický i kulturně- historický aspekt. Například u zkoumání kyselin a zásad by žáci měli pochopit dopad těchto vlastností na běžný život a praktické využití.</p> <p>Jádro celé metodiky spočívá v tom, abychom žáky uvedli do sféry chemických procesů a pochodů kvalitativně a ukázali tak žákovi nový vztah k přírodě. To předpokládá, že své „výzkumy“ vždy začínáme nejprve s přírodními látkami (např. dřevo, papír.). Otázky nevyvozujeme ze senzačních experimentů, nýbrž při všedních, každodenně známých jevech, jakým je např. oheň. Žáci tak budou prožívat člověka jako spolutvůrce přírodních procesů. Výuka chemie nesmí vymezovat a omezovat, nýbrž musí ukazovat vztahy a jevy v přírodě (postupujeme přitom z vnějšku dovnitř).</p> <p>Průběžně se žáci učí i nezbytné chemické dovednosti, například zkratky chemických prvků, chemické názvosloví, rozložení prvků v periodické tabulce a podobně, převážně však formou her a výuky mimo lavici. Periodická soustava prvků se nevyučuje jako předpokládaný uspořádávací princip, nýbrž jako podstatný objev, v němž se zračí určité zákonitosti.</p> <p>8. ročník</p> <p>Vyučování chemie v 8. ročníku vyžaduje jiný způsob kladení otázek než v 7. třídě. Organické přírodní jevy a procesy jsou mnohem složitější a podstatně obtížněji pochopitelné. Na počátku stojí člověk opatřující si svou stravu, v němž se tyto procesy odehrávají. Procesuální stránka organických životních pochodů tvorby a změny látek vyžaduje myšlení, které respektuje organický, živý charakter, a tvoření pojmů, které odpovídá</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Chemie
	<p>aspektu zodpovědnosti a zralosti. V epoše chemie se pokoušíme od obvyklého kauzálně-analytického přístupu látkové chemie dovést žáky k chemii orientované na procesy - a to tím, že zavádíme různé chemické modelové představy a diskutujeme o nich. Tímto způsobem mají žáci pozorovat souvislosti tak, jak to odpovídá jejich věku, a učit se je také chápat. Proto musíme vždy žáky podněcovat, aby kladli své vlastní, originální otázky (pomocí experimentů, na nichž se podílejí i žáci, máme možnost tuto schopnost ptát se, ještě více prohlubovat.)</p> <p>V popředí stojí biochemie. Je třeba znázornit takovou chemii, která neotravuje životní prostředí, nýbrž může na ně i na člověka působit léčivě. Učitel propojuje svůj předmět s ostatními předměty, zejména s přírodopisem (rostlinný a živočišný svět), fyzikou, nebo matematikou (výpočty vzorců, postupy). V rámci výchovy ke zdraví žáci aplikují znalosti chemie, například mohou měřit PH v ústech v souvislosti s typem stravy, proměna škrobu na cukry v souvislosti se znalostmi správné výživy apod. .To je podmínkou, aby se předmět skutečně mohl stát součástí obsáhlého harmonického obrazu světa.</p> <p>Je vhodné se zaměřit na základní organické látky, využít i tzv. kuchyňskou chemii. Zkoumáním bílkovin, tuků, cukrů a škrobů se otvírá cesta k pochopení základních organických procesů v přírodě, na kterých lze stavět později.</p> <p>Při zkoumání látek zavádíme důkazové zkoušky (cukr, škrob a apod.) a učíme žáky správně zaznamenávat průběhy pokusů i po formální stránce.</p> <p>V rámci her pokračujeme v procvičování chemických značek, periodické soustavy i názvosloví.</p> <p>V rámci závěrečné ročníkové práce si v 8. třídě může žák zvolit téma z chemie. Tím se nabízí žákům možnost, aby témata chemie zapracovali přiměřeně věku do svých ročníkových prací, a tak dále rozvinuli svou zvědavost k poznávání světa.</p> <p>9. ročník</p> <p>Vstoupit do praktického života je úkol, který žák 9. třídy dokáže zvládnout. Ve vyučování chemie se zprostředkujeme celkový přehled tím, že se k individuálnímu charakteru prvků dopravujeme prostřednictvím spolupůsobení chemických látek. V této souvislosti se zavádí základní výpočty chemických rovnic. Pro tyto účely se využívá cvičná hodina.</p> <p>Žáci se nyní již plně stali takřikající občany světa a musí se v této pro ně stále ještě nové oblasti učit orientovat pomocí jasných myšlenek. Je třeba zaměřit výuku na vědomé uchopení kauzality chemických dějů, pokoušet se identifikovat příčinu a následek. Z vnějšího světa se dostáváme více k laboratorním procesům. Zároveň je třeba vyhradit velký prostor významu důležitých technických procesů i způsobu jejich provádění s přátelským postojem k životnímu prostředí.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Chemie
	Obsah učiva je spíše zaměřen na organickou chemii, od karbonizace dřeva přes postupy z pracování uhlí a ropy po chemii uhlovodíků. Zabýváme se procesy kvašení a část epochy bývá zaměřena na základy organické syntézy.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Chemie je součástí předmětu hlavní vyučování . Je vyučována od sedmé třídy formou epochy. V deváté třídě je doplněna cvičnými hodinami.
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Chemie
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k různým metodám pozorování přírodních procesů a jevů • vedeme žáky ke zpracování informací a jejich využívání k dalšímu učení
	Kompetence k řešení problémů: <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjíme schopnost žáků objevovat a formulovat problémy a hledat různé varianty řešení • vedeme žáky k základům vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodních zákonů • vedeme žáky k zobecňování a praktickému využití poznatků v různých oblastech života
	Kompetence komunikativní: <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k přesnému vyjadřování a argumentaci • vedeme žáky ke stručnému a přehlednému zpracování postupů a výsledků jejich pozorování a experimentů
	Kompetence sociální a personální: <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k osvojení dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů
	Kompetence občanské: <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k pozorování a experimentům a zpracování a vyhodnocování získaných dat • seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Chemie
	<p>Kompetence pracovní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podchycujeme a rozvíjíme zájem o poznávání základních pojmů a zákonitostí na příkladech s využitím jednoduchých pokusů, řešení problémů a zdůvodňování jednání v praktických situacích • podporujeme vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných postojů • vedeme žáky k získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečnosti práce s chemikáliemi a dovednosti poskytovat první pomoc při úrazech způsobených chemickými látkami

Chemie	7. ročník	ŠVP výstupy
Učivo		
Zásady bezpečné práce ve školní pracovně i v běžném životě - základy Nebezpečné látky a přípravky - základ s důrazem na probírané žíraviny, první pomoc (poleptání, spálení), postup při havárii (adekvátně věku) Varovné značky a jejich význam - základy Zásady hašení požáru na základě pochopení procesu hoření		CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí CH-9-1-03 objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek
Vybrané prvky a sloučeniny, se kterými pracujeme, jejich chemické značky a vzorce (pouze jako jiný popis, bez teorie) Vybrané fyzikální a chemické vlastnosti látek Rozlišení kovů a nekovů, vlastnosti Seznámení s chemickou reakcí bez vyčíslování, reaktanty a produkty		CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech CH-9-3-02 rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech CH-9-3-03 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti
Chemické procesy, směsi a jejich vlastnosti - úvod Téma OHĚŇ: Hoření jako proces, podmínky hoření, význam kyslíku Vlastnosti plamene Spalování látek (dřevo, nekovy, kovy), vlastnosti produktů hoření		CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení CH-9-2-03 vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek CH-9-2-04 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi CH-9-2-05 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Chemie	7. ročník	
<p>Význam vzduchu pro oheň, proudění v okolí ohně Kyselinotvornost plynů a zásadotvornost popela</p> <p>Téma KYSELINY a ZÁSADY: Kyselé, zásadité a neutrální látky v přírodě Zásadotvorné a kyselinotvorné oxidy Kyseliny: sírová, chlorovodíková, dusičná, uhličitá, fosforečná Hydroxidy: sodný, draselný, vápenatý Účinky kyselin a zásad, ředění, bezpečnost práce, první pomoc Neutralizace Stupnice pH, acidobazické indikátory přírodní a umělé</p> <p>Téma VÁPENEC A VÁPNO: Přírodní vápenec, rozklad kyselinami Pálení vápence (laboratorní, průmyslové) Vlastnosti produktů pálení vápence (oxid vápenatý) Vydechované plyny (oxid uhličitý) Hašení vápna (hydroxid vápenatý) Kyselost a zásaditost produktů pálení a hašení Technologický cyklus stavebních materiálů, pálení, hašení, tvrdnutí</p> <p>Téma KOVY (úvod do tématu) Vybrané kovy, slitiny Vlastnosti a využití kovů (kujnost, kalení, tvrdost, pružnost) Získávání kovů z rud - základy s důrazem na využití ohně.</p>	CH-9-2-06 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	
	CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	
	CH-9-4-02 přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	
	CH-9-4-03 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	
	CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	
	CH-9-5-02 vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet	
	CH-9-5-03 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	
	CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	
	CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	
	CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	
	CH-9-6-04 orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.	
	CH-9-6-05 určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu	
	CH-9-6-06 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů	
	CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	
CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Chemie	7. ročník	
		CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Chemie	8. ročník	
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> --> Výchova ke zdraví - 8. ročník 	
Učivo		ŠVP výstupy
Zásady bezpečné práce ve školní pracovně i v běžném životě - připomenutí, rozšíření Nebezpečné látky a přípravky - připomenutí, rozšíření o probírané látky Zásady hašení oleje a podobných ve vodě nerozpustných tekutin (uhlovodíky)		CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí CH-9-1-03 objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek
Rozšíření učiva předchozího ročníku o další prvky a sloučeniny Vybrané prvky a sloučeniny, se kterými pracujeme, jejich chemické značky a vzorce (pouze jako jiný popis, bez teorie) Vybrané fyzikální a chemické vlastnosti látek Rozlišení kovů a nekovů, vlastnosti Seznámení s chemickou reakcí bez vyčíslování, reaktanty a produkty		CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech CH-9-3-02 rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech CH-9-3-03 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti
Téma ŠKROBY Přírodní výskyt škrobu, vznik, získávání Mlynářství, zrno, mouka, chléb Vlastnosti škrobu a upotřebení Chemický důkaz škrobu		CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení CH-9-2-03 vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek CH-9-2-04 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi CH-9-2-05 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití CH-9-2-06 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání CH-9-4-02 přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu CH-9-4-03 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu
Téma CUKRY Přírodní vznik cukrů Fotosyntéza, dýchání Výroba cukru, cukrovarnictví, med, ovocné cukry Vlastnosti cukrů, rozpouštění, teplotní vliv Redukční vlastnosti Sladké látky, zdravotní účinky		
Téma BÍLKOVINY Přírodní výskyt, vlastnosti, význam Důkaz bílkovin, denaturace, rozklad		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Chemie	8. ročník	
Amoniak a jeho vlastnosti Chemické a fyzikální jevy, nebezpečí pro život (teplo, změna pH, těžké kovy) Téma TUKY Rozpustnost, hoření Význam tuků a využití Příprava mýdel Esterifikace, zmydlnění		CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
		CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
		CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
		CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
		CH-9-6-04 orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.
		CH-9-6-05 určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
		CH-9-6-06 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů
		CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
		CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
		CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Chemie	9. ročník	
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • --> Fyzika - 9. ročník 	
Učivo		ŠVP výstupy
Zásady bezpečné práce ve školní pracovně i v běžném životě - připomenutí, rozšíření o práci s organickými látkami Nebezpečné látky a přípravky - připomenutí, rozšíření o organické látky, základy první pomoci, postup při havárii (adekvátně věku) Varovné značky a jejich význam - GHS ikony, věty Mimořádné události, havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek (v kontextu probíraných témat)		CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí CH-9-1-03 objasní neefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek
Periodická soustava prvků, vlastnosti jednotlivých skupin prvků Názvosloví anorganických chemických sloučenin Chemické rovnice vč. vyčíslování Kovy podrobněji, reaktivita (principy Beketovovy řady kovů) Názvosloví uhlovodíků a vybraných kyslíkatých derivátů. Pojmy atom a molekula podrobněji (stavba atomu a modely atomu jsou probírány v rámci výuky fyziky)		CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech CH-9-3-02 rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech CH-9-3-03 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti
Téma KVAŠENÍ Kvašení jako proces získávání energie bez kyslíku Druhy kvašení, příklady, využití člověkem Alkohol, využití, nebezpečí Destilace jako proces		CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení CH-9-2-03 vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek CH-9-2-04 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi CH-9-2-05 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
Téma CHEMICKÝ PRŮMYSL Destilace dřeva, uhlí, ropy jako základ chemického průmyslu Využití fosilních a biopaliv a jejich zpracování, ropné produkty Vznik a zpracování chem. látek Použití pro energii a chemickou výrobu, spalovací procesy, alternativní zdroje energie Plasty, syntetická vlákna Léčiva, jedy, návykové látky, průmyslová hnojiva, detergenty a j Chemický průmysl.		CH-9-2-06 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání CH-9-4-02 přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Chemie	9. ročník	
<p>téma ORGANICKÉ LÁTKY Uhlíkaté látky, uhlík Uhlovodíky, druhy uhlovodíků Vybrané kyslíkaté deriváty Získávání uhlovodíků a jejich derivátů, využití Vazba na biologii - vitamíny, přírodní látky, léčiva aj.</p> <p>Shrnutí a doplnění dalších témat (probíráno většinou ve cvičných hodinách s tím, že části látky byly probírány již v předchozích ročnících): Složení vzduchu, čistota ovzduší a ekologie, ozónová vrstva Čistota vody a ekologie (výroba pitné vody) Rozpouštění látek, rozpouštědla, roztoky, nasycenost roztoku Směsi, druhy směsí, stejnorodé a různorodé, metody oddělování složek směsí Krystaly a pěstování krystalů. Vybrané kovy a slitiny Vlastnosti a využití kovů. Chemické reakce kovů, ušlechtilé a neušlechtilé kovy Výroba železa ve vysoké peci, zušlechťování kovů (litina, ocel) Získávání kovů z rud - rozšíření, zobecnění. Zápis reakcí chemickou rovnicí Zákon o zachování hmotnosti Vlivy na rychlost reakce a její průběh. Výpočty složení látek, složení směsí, koncentrace, reakční poměr Pojem molu.</p>		<p>CH-9-4-03 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu</p> <p>CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí</p> <p>CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</p> <p>CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy</p> <p>CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</p> <p>CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi</p> <p>CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</p>
	Průřezová témata, přesahy, souvislosti	
	ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života	
	<p>Žák popíše způsob výroby pitné vody</p> <p>Základní podmínky života – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy–biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv</p>	

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Chemie	9. ročník	
energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření spřírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů okolí)		

2.9 Přírodopis

Název	Přírodopis
Oblast	Člověk a příroda
Charakteristika	<p>Přírodopis je již začleněn do učiva nižších ročníků. Dítě zažívá souvislost člověka se všemi říšemi přírody a poznává podstatu vztahu člověka k přírodnímu světu. Učitel i žáci by měli prožívat vztah k přírodě s úctou a vážností.</p> <p>Hlavním cílem biologie je uvádění žáků do stále užšího kontaktu se Zemí, prozkoumávání všech jejích říší, což znamená vzdělávat se v mnoha obměnách k zodpovědnosti a zralosti pro život na Zemi.</p> <p>Především v období dospívání žáků je třeba jim podat pedagogickou pomoc pro dosažení správného vztahu k vlastnímu tělu. Z něho může vyrůst odpovědnost žáků jak k sobě samým, tak druhým lidem a také k vnějšímu světu. Tento vztah může posílit objevování fyzikálních zákonitostí ve stavbě vnitřních orgánů, ve stavbě skeletu, svalů, ve funkci smyslových orgánů.</p> <p>S dospíváním a pohlavním zráním dostávají otázky po podstatě člověka, jeho poslání a určení nový, existenciální tón: "Kdo jsem? Odkud přicházím? Kam jdu?" Vyučování biologie by jim k zodpovězení těchto otázek mělo poskytnout oporu. Nemělo by však přicházet s hotovým obrazem člověka ani s omezeným pohledem na jeho původ, mělo by spíše poskytovat podněty k dalšímu tázání a ponechat prostor pro individuální světový názor.</p> <p>Do vyučování pronikají aktuální témata dnešního světa, která neučí žáky jen schopnosti myslet v globálních souvislostech, ale přispívají také velkou měrou k jejich osobnostnímu a sociálnímu růstu, působí směrem k jejich sebevědomému a aktivnímu zapojení do občanské společnosti, vedou je k toleranci k odlišným kulturám a stylům života, umožňují jim tvořivě nakládat s informacemi, ovládat informační a komunikační technologie bez toho, aby se jimi nechali ovládat a manipulovat. Tak mohou žáci nastoupit celoživotní cestu</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Přírodopis
	<p>k uvědomění si svého lidství, nalezení vlastního místa ve společnosti a k ochotě ji aktivně a zodpovědně spoluutvářet. Důležitým cílem vyučování je rozvoj schopnosti žáků samostatně usuzovat. Přírodovědné pojmy by měly svým charakterem odpovídat věku a vývojové fázi žáka. Vyučování by mělo směřovat k tomu, aby se žák sám naučil vyučovací látku zachytit, ve zkrácené formě sledované procesy popsat, dokumentovat a systematicky vymezit v sešitech.</p> <p>V botanice porovnáváme čeledi rostlin, jejich typická stanoviště a časové vztahy jejich vývojových cyklů. Pozorujeme rostliny v průběhu roku, pokud možno přímo v přírodě, neboť většina čeledí dosahuje svého vegetačního vrcholu v rozdílném čase. Důležitá hlediska pro hledání souvislostí a vztahů nabízí rovněž epocha geologie, především horniny jako základ půdních podmínek pro život rostlin, také v této oblasti se snažíme o výuku přímo v přírodě, v terénu.</p> <p>Přímou součástí výuky je i výchova ke zdraví.</p> <p>V souvislosti s obdobím vrcholící puberty žáků se vyučování přírodopisu obrací v 7. třídě k biologii člověka. Přírodopis přináší v tomto období motivy, jež mohou pomoci žákům zodpovědět mnoho otázek, jež tento věk přináší.</p> <p>Ústředním motivem je člověk, ale i tematika výživy a zdravého životního stylu. Jde o oblast, kde se snad nejvíce spojuje s širokým okruhem světa. Nyní je možné navázat mnoho mezipředmětových vazeb, především k vyučování zeměpisu a dějepisu. V úzké návaznosti na vyučování těchto předmětů se zabýváme základními složkami potravy, charakterem potravin a jejich původem. Žáci mohou prožít úzké spojení se světem, z něhož člověk získává svou potravu a který nejrůznějším způsobem ovlivňuje jeho zdraví a nemoc. V tomto ohledu se dále zabýváme rostlinami v jejich konkrétních vztazích k léčivým a zaživacím procesům člověka. Stejně tak je důležité se zabývat rostlinami, které jsou pro jejich narkotické a halucinogenní účinky zneužívány jako návykové látky.</p> <p>V tomto věku dochází k převratné proměně v tělesném, psychickém i sociálním vývoji žáků. Ústředním motivem vyučování je biologie člověka a podrobně se věnuje orgánům, které ve své funkci nejvíce přijaly zákonitosti vnějšího světa: smyslové orgány a pohybový aparát.</p> <p>Tématem 8. ročníku je porovnání stavby těla a smyslových orgánů člověka a živočichů, vývoj a systém živočišné říše. Součástí učiva jsou otázky výchovy ke zdraví, otázky vztahů mezi lidmi, dospívání a další aktuální problémy žáků v tomto věku. S využitím znalostí z fyziky - mechaniky zkoumáme kosterní a svalovou soustavu.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Přírodopis
	<p>V 9. ročníku se dostáváme k stavbě lidské buňky, dědičnosti a rozmnožování, to vše ve srovnání s živočišnou říší. V tomto věku jsou pro žáky aktuální všechny důležité problémy světa v globálních souvislostech, měli by být vedeni k pochopení propojení celého světa a vlivu každého jedince i celé společnosti na další vývoj naší Země. V rámci výchovy ke zdraví žáci získají znalosti i z oblasti první pomoci.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Přírodopis a výchova ke zdraví jsou součástí hlavního předmětu . Jsou vyučovány formou epochy od šesté třídy. V šesté, osmé a deváté třídě jsou navíc i cvičné hodiny.
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Přírodopis • Výchova ke zdraví
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k vyhledávání, zpracovávání a používání potřebných informací • žáky motivujeme k učení, povzbuzujeme je i při dílčím úspěchu • podporujeme u žáků samostatnost, kreativní myšlení <p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit • při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života • děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení <p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu • rodiče a žáci spolupracují se školou na akcích školy <p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budujeme s žáky pozitivní školní a třídní klima • zařazujeme práci ve skupinách

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Přírodopis
	<p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování • jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní) <p>Kompetence pracovní:</p>

Přírodopis	6. ročník	
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • --> Výchova ke zdraví - 6. ročník 	
Učivo		ŠVP výstupy
Jednoděložné a dvouděložné rostliny, jejich životní cykly. Vybrané čeledi. Rostliny poskytující potravu a léčivé rostliny. Jednoletost a víceletost. Stavba květu a jeho uzpůsobení k opylování. Louka, stromy, les. Nejdůležitější zástupci a jejich vztah k prostředí. Vybraná přírodní společenstva a vegetační pásy Země. Ekosystém, biosféra, populace. Hmyz a jeho vztah ke světu rostlin.		<p>P-9-3-01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům</p> <p>P-9-3-02 porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku</p> <p>P-9-3-03 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin</p> <p>P-9-3-04 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</p> <p>P-9-3-05 odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí</p> <p>P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</p> <p>P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin</p> <p>P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí</p> <p>P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</p> <p>P-9-6-01 objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Přírodopis	6. ročník	
<p>téma MINERALOGIE Základní krajinné typy a pro ně charakteristické horniny. Horniny vyvřelé, usazené a přeměněné. Základní minerály a nerosty. Drahé kameny, jejich opracovávání. Práce s geologickou mapou. Geologické exkurze do blízkého okolí. Složení, vlastnosti a význam půdy. Geologické změny, vznik života. Podnebí a počasí ve vztahu k životu, mimořádné události způsobené přírodními vlivy.</p> <p>Praktické metody poznávání přírody.</p>	P-9-6-02 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	
	P-9-6-03 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	
	P-9-6-04 porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	
	P-9-6-05 rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	
	P-9-6-06 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	
	P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	
	P-9-7-02 rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	
	P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	
	P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	
	P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	
	P-9-8-02 dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	
	<p>VÝCHOVA KE ZDRAVÍ vztahy a pravidla soužití uprostředí komunity (rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek) vztahy ve dvojici (kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství) ochrana člověka za mimořádných událostí klasifikace mimořádných událostí varovný signál a jiné způsoby varování základní úkoly ochrany obyvatelstva evakuace, činnost po mimořádné události</p>	VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě
VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví		
VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc		
VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Přírodopis	6. ročník	
prevence vzniku mimořádných událostí dopravní výchova		
Opakování učiva 1. stupně - ST biologie hub houby bez plodnic houby s plodnicemi lišejníky		P-9-2-01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků P-9-2-02 vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích P-9-2-03 objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

Přírodopis	7. ročník	
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • --> Výchova ke zdraví - 7. ročník 	
Učivo		ŠVP výstupy
téma ČLOVĚK Proces trávení a trávicí orgány. Základní složky potravy - cukry, tuky, bílkoviny, vitamíny, stopové prvky Voda a tekutiny a jejich důležitost pro výživu člověka Základní potraviny a jejich původ Stravovací návyky a zdravý životní styl Prevence a léčba nemocí souvisejících s trávením a způsobem výživy Poloha funkce dýchacích orgánů, přenos kyslíku do krve Prevence a léčba nemocí dýchací soustavy Tabák a nikotin - původ a působení kouření na zdraví člověka Poloha funkce orgánů krevního oběhu Úloha krve jako samostatného orgánu Prevence a léčba nemocí srdce a krevního oběhu Alkohol - původ a jeho působení na člověka Ledviny jako orgány vylučování a jejich funkce Prevence a léčba nemocí vylučovacích orgánů Pohlavní orgány a rozmnožování člověka Centrální a periferní nervová soustava Kůže jako orgán		P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života P-9-5-05 aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Přírodopis	7. ročník	
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ Zodpovědný sexuální život a prevence pohlavních nemocí Role sexuality v lidském životě (biologické, sociální a kulturní aspekty) Odpovědnost v sexualitě, prevence pohlavních nemocí Ochrana proti HIV / AIDS skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání sexuální kriminalita celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci podpora zdraví a její formy		VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
		VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování

Přírodopis	8. ročník		
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • --> Výchova ke zdraví - 8. ročník 		
Učivo		ŠVP výstupy	
Téma BIOLOGIE ČLOVĚKA Opěrná soustava lidského těla Páteř a její svalovina z hlediska vývoje dítěte (ovládnutí vzpřímeného postoje). Formy obratlů jako výraz člověka, jenž vrůstá do tíže a překonává ji. Pohyb a klid při chůzi a stání. Noha, klenba chodidla. Kostí, klouby (ramenní kloub s paží a rukou) a vazy. Pánevní oblast a kostra dolní končetiny spolu se vzpřimovací svalovinou hýždě. Stavba lebky Stavba svalů, rozdělení, funkce a význam. Lidský chrup. Stavba a funkce oka Stavba a funkce ucha		P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života P-9-5-05 aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla	
	VÝCHOVA KE ZDRAVÍ vliv stravy na zdraví člověka správné stravovací návyky		VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Přírodopis	8. ročník	
nemoci s přímou souvislostí na příjem stravy autodestruktivní závislosti psychická onemocnění psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu hledání pomoci při problémech násilí namířené proti sobě samému rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování těžké životní situace a jejich zvládání dopink ve sportu		VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
		VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
		VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
		VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
		VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
		VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
		VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
		VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
		VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
	Téma BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ – opakování tématu 1. stupně ST Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla živočichů Vývoj, vývin a systém živočichů Projevy chování živočichů	
		P-9-1-04 třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Přírodopis	9. ročník	
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • --> Výchova ke zdraví - 9. ročník 	
Učivo		ŠVP výstupy
téma BIOLOGIE ČLOVĚKA Proporční srovnávání lidské kostry s kostrami zvířat. Stavba kostí Houbovitá kostní tkáň a její přestavba podle použití a zátěže, např. v tíhovém gravitačním poli a u astronautů. Stavba a funkce smyslových orgánů Věkem způsobené změny vidění, čočka a typy brýlí Polární embryologie oka a ucha.		P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života P-9-5-05 aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla
téma DĚDIČNOST, EVOLUCE, GLOBALIZACE - ST Rozmnožovací soustava: Princip oplodnění Vývoj a funkce rozmnožovacích orgánů. Nitroděložní vývoj, postnatální vývoj, ontogenetický vývoj člověka. Buňka, její stavba Tkáně Orgány Dědičnost, geny, genetická informace Význam a zásady třídění organismů Viry a bakterie Dědičnost a proměnlivost jako základní vlastnosti živé přírody Organismus a dědičnost. Pohlavní a nepohlavní rozmnožování z hlediska dědičnosti a proměnlivosti Systém a evoluce živé přírody Podstata třídění organismů-systematika Ontogeneze a fylogeneze Evoluce organismů Biologie říše hub, rostlin a živočichů v přehledu a v porovnání Vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím, ekosystémy, globální problémy a jejich řešení		P-9-1-02 popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel P-9-1-03 rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů P-9-1-05 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti P-9-1-06 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů P-9-1-07 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Přírodopis	9. ročník	
<p>VÝCHOVA KE ZDRAVÍ tělesné, duševní a společenské změny v období puberty a dospívání zdraví reprodukční soustavy sexualita jako součást formování osobnosti poruchy pohlavní identity vztah k sobě samému vztah k druhým lidem, zdravé a vyrovnané sebepojetí cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení</p>		VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
		VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
		VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
		VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
		VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
		VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
		VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi

2.10 Zeměpis

Název	Zeměpis
Oblast	Člověk a příroda
Charakteristika	<p>Zeměpis je předmětem s výrazně integrujícím charakterem. Odvíjí se od něho celá řada mezipředmětových vztahů především k dějepisu a přírodovědným předmětům. Provází ostatní předměty v neustálé proměně sledující důsledně vývojové fáze dítěte. Jednotlivosti ostatních předmětů budují ve vzájemném spojení komplexní a barvitý obraz světa. Zeměpis však neslouží pouze k zastřešení jiných předmětů, je pro ně také neustálým zdrojem impulsů a podporuje jejich pokrok. Právě na zeměpisu je patrná skutečnost, že v důsledku velké propojenosti jednotlivých předmětů je složité nahlížet je izolovaně. Z toho také vyplývá hlavní cíl výuky zeměpisu. Žák by měl pro sebe objevit, že skutečnost, Země, vesmír, jsou neoddělitelná jednota, do které patří i on, a kterou chce dál poznávat. Z integrujícího charakteru předmětu potom vyplývá, že v jeho skladbě je mnoho témat a okruhů učiva geologie, mineralogie, petrologie, biologie, biogeografie, ekologie, environmentální výchovy, meteorologie a astronomie. Významnou úlohu mají přesahy z dějepisu a občanské nauky. Integrační charakter ovšem neznamená, že vlastní náplň geografie jako vědecké disciplíny je zatlačena do pozadí. Prolínání jiných předmětů pouze odstraňuje izolovanost a popisnost geografie a dává jí vyniknout jako neocenitelnému prostředku pro zkoumání světa. V tomto smyslu jsou charakterizovány i jednotlivé cíle předmětu zeměpis.</p> <p>Výchovné a výukové úsilí učitele směřuje k tomu, aby žáci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objevili jednotu a krásu světa, získali láskyplnější vztah ke svému okolí, prostředí, lidem kolem sebe • pochopili Zemi jako přírodní prostor s určitými životními rytmy, do nichž je člověk zahrnut, které ale zároveň i mění • poznali postavení Země ve sluneční soustavě a celém vesmíru • poznali jednotlivé sféry Země, jejich utváření působností geologických dějů (abiotické, biotické, lidské) • nahlíželi na geografické jevy, objekty a procesy v jejich komplexnosti a zákonitosti

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Zeměpis
	<ul style="list-style-type: none"> • získali základní znalosti o zeměpisu kontinentů v úzké souvislosti s přírodními podmínkami, osídlením a jeho historií, vývojem a současnou situací v různých sférách společnosti (kultura, hospodářství, politický a právní život ve významných státech) • si uvědomili postavení naší země ve střední Evropě se všemi aspekty geografickými, přírodními a kulturně-historickými • poznali ČR ve smyslu jejích přírodních, kulturních a hospodářských charakteristik, dokázali poznat odlišnosti jiných zemí a kultur Evropy i světa s jejich přínosem k barvitosti a komplexnosti lidské kultury jako celku • poznali stavbu Země z geologického hlediska, složení zemské kůry (horniny, nerosty) vždy v návaznosti na konkrétní zeměpisnou oblast • uměli pracovat s různými druhy map a znali i historický vývoj mapování zemského povrchu • poznali moderní prostředky používané v geografii (statistické materiály, grafy) a uměli se v nich orientovat <p>V souvislosti s vývojovými fázemi dítěte se v nižších třídách klade důraz na prožitky a teprve s postupem času se přistupuje k tvorbě vědeckých pojmů a zeměpis dostává stále více podobu vědní disciplíny. Úkolem zeměpisného vyučování je doprovázet a podporovat děti v jejich fyzickém, duševním a duchovním vývoji. V průběhu celé výuky se uplatňuje aktivní činnost žáků - kreslení a malování map, profilů, později grafické znázornění, práce s atlasem a statistickými údaji.</p> <p>Výuka může být obohacena odbornými exkurzemi nebo výlety.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Předmět je vyučován epochově v rámci předmětu hlavní vyučování . V osmém nebo devátém ročníku v rámci přírodovědného zařazení cvičných hodin oblasti člověk a příroda bývá část hodin věnována i zeměpisu.
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Zeměpis (Geografie)
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Občanská výchova • Fyzika
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k samostatnému vyhledávání a zařazování informací z různých zdrojů • individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Zeměpis
	<ul style="list-style-type: none"> • podněcujeme kreativitu a fantazii žáků ve vhodných případech při práci s mapou a dalšími pomůckami • vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k samostatnému řešení problémů a k tomu, aby si dokázali svoje řešení obhájit • při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života • děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu • učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných • podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami • začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení • sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech • žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí • vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky • učíme žáky týmové práci
	<p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žáci si společně stanovují pravidla chování • vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů (národnostní, kulturní) • při pobytech v přírodě se žáci chovají jako zodpovědné osoby

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Zeměpis
	<ul style="list-style-type: none"> • žáky zapojujeme do mezinárodních projektů, kde se prakticky seznamují s kulturou jiných národů
	<p>Kompetence pracovní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení • pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci • výuku doplňujeme o praktické exkurze • individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci

Zeměpis	6. ročník	ŠVP výstupy
Učivo		
Glóbus a mapa, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti. Časová pásma, datové hranice. Praktická práce s mapou.		Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
		Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
Planeta Země – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období. Zemský povrch a jeho tvary Světadílky a oceány, mořské proudy. Pevnina a ostrovní části. Klimatické poměry, teplotní pásy, geografické a vegetační pásy. Sféry Země: od litosféry ke stratosféře. Krajinná sféra a její základní části, přírodní složky Suchozemské biomy, vodní biomy.		Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
		Z-9-1-04 vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu
Slunce a vesmír Pozorování oblohy, souhvězdí, Měsíce Měsíc a jeho fáze, vliv na zemské procesy		Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
		Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Zeměpis	6. ročník	
Slunce, sluneční čas Vztah slunečního oběhu a klimatických změn Geocentrický model.		Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
		Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost
Evropa – přírodní hranice mezi Evropou a Asií, polarity kontinentu Vliv vody, vzduchu, světla (tepla) a země (horského masivu) v jednotlivých částech Evropy Přírodní a hospodářské poměry různých krajin. Společenské poměry, zvyklosti Poloha a podoba světadílů a moří mořské proudy Velké řeky jako „individuality“. Závislost vegetačních pásů na postavení slunce a na klimatických poměrech. Geologický podklad; staré a mladé geologické oblasti. Mladá vrásová pohoří (např. Himaláje, Andy) příkopové propadliny (např. Velká příkopová propadlina) Tropický deštný prales, savana, eukalyptové lesy v Austrálii solné pouště jako ekosystémy Zúrodnění krajiny a její proměna ve step na markantních příkladech Nerostné bohatství, obchodní styky Vytvoření dopravních cest (např. Transsibiřská magistrála, Suezský a Panamský průplav) Horniny budující jednotlivé horské formace, charakteristický vzhled horských formací Dopady těžby hornin a minerálů na zdraví lidí Návaznost na látku 1. stupně - ST		Z-9-3-01 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
		Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
		Z-9-3-03 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
		Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich
		Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
		Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
		Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
		Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
		Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
		Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech
		Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Zeměpis	6. ročník	
<p>ČR na mapě Evropy, sousední státy, obyvatelstvo a sídla, společnost a kultura Hospodářství, průmyslová odvětví Administrativní členění, oblasti ČR a jejich specifika Hlavní město Praha a jiná důležitá centra Společenské a správní struktury Přírodní podmínky ČR, problematika ochrany přírody a životního prostředí</p>		Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
		Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
		Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
		Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
		Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
		Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
		Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států
<p>Pozorování v krajině Práce s mapou, orientace Exkurze</p>		Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
		Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
		Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
<p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Objevujeme Evropu a svět</p>		
<p>Žák prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Zeměpis	7. ročník	
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • --> Fyzika - 7. ročník 	
Učivo		ŠVP výstupy
Afrika – různé životní formy v subsaharské a islámské Africe v různých vegetačních zónách (např. Pygmejové, kočovní pastevci, zemědělci, obyvatelé oáz, horníci) Působení různých náboženství a tradic Střet se západním chápáním světa Asie – kulturně-zeměpisná polarita jednotlivých rozsáhlých oblastí (např. buddhismus, hinduismus, islám jihovýchodní Asie a vodní živel, východoasijské aglomerace apod.) Vztah člověka k přírodě Mění se role asijských národů v moderním světě. Jednotlivé státy a rozdíly mezi nimi, důležitá střediska a hlavní města Vzájemné ovlivňování civilizací a kultur Vodstvo, podnebí hlavní podnebné pásy. Vliv krajiny na život lidí. Hospodářství, průmysl Životopisy významných badatelů, cestovatelů		<p>Z-9-3-01 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa</p> <p>Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny</p> <p>Z-9-3-03 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</p> <p>Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</p> <p>Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa</p> <p>Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel</p> <p>Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</p> <p>Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</p> <p>Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</p> <p>Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</p> <p>Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin</p> <p>Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Zeměpis	7. ročník	
		Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
<p>Významní astronomové Oběžné dráhy hvězd, heliocentrické dráhy planet.</p> <p>Práce s atlasem a mapou, praktická topografie zeměpisné souřadnice, měřítko a obsah map</p>		Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
		Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
		Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
		Z-9-1-04 vytváří a využívá osobní myšlenkové (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu
		Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
		Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
		Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
		Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost
<p>Pozorování v krajině Práce s mapou, orientace Exkurze</p>		Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
		Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
		Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Zeměpis	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Typické krajiny Severní a Jižní Ameriky Hrubé členění světadílu, jeho svět zvířat a rostlin Příchod indiánů a jejich přizpůsobení se různým životním prostorům. Motivy španělsko-portugalského a anglicko-francouzského vládnutí a jeho následky (nerostné suroviny, technika, ničení přírody) Setkání s lidmi v Americe, rozdílné zbarvení sociálních a etnických skupin Národy, jazyky a náboženství, lidská sídla Kulturní zvláštnosti jednotlivých národů Rasy a rasové otázky, aktuální problémy současnosti, civilizační vlivy Jednotlivé státy a rozdíly mezi nimi, důležitá střediska a hlavní města Vzájemné ovlivňování civilizací a kultur Vodstvo, podnebí hlavní podnebné pásy Vliv krajiny na život lidí Hospodářství, průmysl. Austrálie Životopisy významných badatelů, cestovatelů		Z-9-3-01 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny Z-9-3-03 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Zeměpis	8. ročník	
Pozorování v krajině Práce s mapou, orientace Exkurze		Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
		Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Multikulturalita		
Žák na příkladu Austrálie nebo některého státu Ameriky popíše multikulturní společnost Multikulturalita – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Etnický původ		
Žák na příkladu původních obyvatel Ameriky popíše různé způsoby života Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Ekosystémy		
Na příkladech života původního obyvatelstva Ameriky popíše jednotlivá odlišná životní prostředí (např. permafrost, stepy, deštné pralesy) Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na polích, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhá odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Zeměpis	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Podoba a rozdělení moří a pevnin na Zemi. Morfologie a vznik mladých vrásových pohoří. „Horský kříž Země“ velké příkopové propadliny, vulkanismus, středooceánské hřbety a hlubomořské příkopy od kontinentálního driftu k tektonice desek, Wegenerova teorie tektoniky. Mineralogie, rytmické procesy při tvorbě hornin Zemětřesení, vulkanismus Geologické vrstvy jako svědkové minulých období Země; dějiny Země Krajinotvorní činitelé a krajinotvorné procesy Různost forem exogenních a endogenních geologických procesů a sil Nauka o horninách, rytmické procesy při jejich tvorbě (vyvěřelé horniny, usazeniny, metamorfované horniny; sedimentace a eroze) Životopisy významných badatelů, cestovatelů</p>	Z-9-3-01 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa	
	Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadílů, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	
	Z-9-3-03 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	
	Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	
	Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa	
	Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	
	Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	
	Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	
	Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	
	Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	
	Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	
	Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	
	Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Zeměpis	9. ročník	
Ekologická problematika moří a oceánů Ochrana životního prostředí, ekologie, environmentální výchova	Z-9-1-01	organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
	Z-9-1-02	používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
	Z-9-1-03	přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
	Z-9-1-04	vytváří a využívá osobní myšlenkové (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu
	Z-9-2-03	rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
	Z-9-2-04	porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost
Pozorování v krajině Práce s mapou, orientace Exkurze	Z-9-7-01	ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
	Z-9-7-02	aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
	Z-9-7-03	uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

3 Cizí jazyky

3.1 Cizí jazyk

Název	Cizí jazyk
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Charakteristika	<p>Jako cizí jazyk je vyučován anglický jazyk.</p> <p>1. – 3. ročník</p> <p>Výuka v prvním období je založená na „úplném ponoření“ do cizího jazyka, vychází z přirozené schopnosti napodobovat, která je základním principem učení až do 9 let. Zpěvem písní a recitací básní a říkadel, doprovázených gesty a mimikou, se děti seznamují s mluvenou formou cizího jazyka, s jeho charakteristickými zvuky a melodiemi. Ponoření do jazyka napomáhají také hry a dramatizace příběhů. Učitel se snaží vést výuku pokud možno jen v cílovém jazyce. Přesné porozumění není v tomto období cílem práce. Důležitější je zprostředkovat dítěti intenzivní prožitek jazyka, jelikož nevědomě vstřebané obsahy budou vědomě vyzdvíženy v pozdějších letech. Slovní zásoba se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Také gramatické struktury jsou zatím užívány a procvičovány výhradně v kontextu, žáci je užívají na základě nápodoby, bez vědomého učení. Významným prvkem výuky je rytmus, ať už jde o rytmus prožívaný skrze jazyk nebo o rytmus vlastního vyučování. Rytmus v tomto věku výrazně podporuje paměť. Sborová recitace se střídá s recitací ve skupinách a spěje k samostatnému projevu jednotlivých žáků v krátkých dialogích, často inspirovaných básněmi nebo určitým tématem. Při rozhovorech se žáci seznamují se základními obraty společenského styku, učí se reagovat na otázky a pokyny. Vyprávění krátkých příběhů hraje, stejně jako v hlavním vyučování, už od 1. ročníku důležitou roli. Poslechem souvislého sdělení se děti učí sledovat proud cizí řeči a rozvíjí porozumění slyšenému textu. Obsah vyprávění často navazuje na témata v hlavním vyučování.</p> <p>Výuka cizího jazyka v 1. ročníku navazuje na způsob osvojování mateřského jazyka v předškolním věku. Výchozím bodem je sborová recitace a zpěv. Děti se učí především vlastní aktivitou. Básně, písně, hry a příběhy doprovázejí pohybem, gesty, tancem. Jazyk je dětem přibližován skrze obrazy, vnější předměty, převleky, loutky. Učitel se snaží oslovit při vyučování všechny smysly.</p> <p>Ve 2. ročníku nabývají většího významu rozhovory, otázka a odpověď, zvyšuje se individuální zapojení dětí do výuky. Stavba hodiny i většina aktivit vycházejí z principu rovnováhy a kontrastu produktivních činností</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Cizí jazyk
	<p>(zaměřených navenek, obvykle spojených s pohybem) a pozorného naslouchání (zaměřeného dovnitř). Živá recitace a aktivní hry se střídají s tichým vnímáním jazyka.</p> <p>Pokrok ve vývoji dětí ve 3. ročníku umožňuje vědomější a individuálnější práci. Žáci se začínají dívat na jazyk s odstupem, vnímají jemné rozdíly v mluvené řeči, učí se zdůrazňovat jednotlivá slova, z paměti si osvojují obsáhlejší texty. Témata jsou prohlubována, slovní zásoba rozšiřována, děti dostávají více prostoru pro samostatný projev. Významnou roli hrají scénky, v nichž si žáci mohou vyzkoušet různé role. Začíná příprava na čtení a psaní ve 4. ročníku. Žáci se ústní formou seznamují s texty, které budou později psát, z paměti si osvojují abecedu. Dle úrovně znalostí žáků lze přistoupit i k psaní dobře známých slov.</p> <p>4. – 5. ročník</p> <p>Ústní práce se dále rozvíjí. Děti v tomto věku mají dobrou paměť a velký potenciál k učení. Jejich cit pro řeč jim navíc umožňuje vnímat krásu cizího jazyka. Texty k recitaci a písni proto nabývají na obsahu a na obtížnosti. Recitací a řečovými cvičeními pokračují žáci v osvojování čisté výslovnosti a správné větné melodie a také v rozšiřování idiomatické slovní zásoby. Učitel jednoduše a obrazně uvede obsah básně nebo písničky, kterou se děti dále učí opakováním po učiteli. Ve věku 9-10 let se u dětí vyvíjí nový, individuálnější přístup k jazyku. Nejvýznamnějším prostředkem individuálního uchopení jazykového materiálu je nově zavedené psaní. Žáci zpočátku zapisují to, co si důkladně osvojili ústně: nejprve básně a písničky z prvních třech ročníků, později také materiál předchozích hodin a slova z určitých okruhů slovní zásoby. Seznamují se s abecedou cizího jazyka a s pravopisnými odlišnostmi v porovnání s českým jazykem. Jednoduchá cvičení a diktáty známých slov a vět potom slouží k upevnování pravopisu. Vzhledem k tomu, že se ve výuce nepoužívají učebnice, je velká pozornost věnována vedení sešitů. Díky předchozímu procvičení jsou zápisy v sešitech většinou bez překladu do mateřského jazyka.</p> <p>Druhou novou jazykovou dovedností, se kterou se žáci setkávají, je čtení. Dříve než dostanou tištěné texty, učí se číst to, co sami napsali, rozpoznávat známá slova. Drobnými obměnami textu, čtením pozpátku či na přeskáčku se žáci odpoutávají od toho, co umí z paměti a směřují tak k vlastnímu čtení. Později se přechází ke čtení tištěného textu. V ideálním případě jsou užívány texty autentické, pokud jsou adaptované, musí být zachována jazyková úroveň. Při práci s novým, neznámým textem, je důležité uvést předem, v některé z předchozích hodin, nová slova nebo témata. Žáci poslouchají čtený text, čtou sborově, ve skupinách nebo individuálně, při samostatném tichém čtení vyhledávají konkrétní informace. Témata související s textem jsou potom předmětem dalších rozhovorů a procvičování. Žáci se učí formulovat otázky k četbě a odpovídat na ně nejprve ústně, později i písemně formou cvičení, popř. domácích úkolů. Ze čtených textů mohou</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Cizí jazyk
	<p>vycházet i krátké diktáty. Dramatizace čtených textů přispívá k prohloubení prožitku děje a k nácviu samostatného ústního projevu, napomáhá i rozvoji tvořivé fantazie a sociálních dovedností žáků. V tomto věku žáci nabývají schopnosti dívat se na cizí jazyk s odstupem, porovnávat ho s mateřským jazykem a s pomocí učitele objevovat jeho pravidla. Učitel je vede k tomu, aby objevená pravidla zkoušeli sami v praktické podobě formulovat, poté je společně zapisují do sešitu. Později je možno zavést sešit určený speciálně k zapisování pravidel a gramatiky, který si děti mohou vést až do 9. ročníku. Rozhovory o mluvnických pravidlech probíhají z velké části v mateřském jazyce, žáci jsou vedeni ke srovnávání stavby cizího jazyka s jazykem mateřským. S tím jak se děti postupně otvírají světu a uvědomují si stále širší souvislosti, roste ve výuce jazyků důraz na poznávání reálií zemí dané jazykové oblasti a jejich porovnávání s přírodními i kulturními podmínkami v České republice. Ve 4. ročníku je stěžejním tématem výuky přechod k psaní, seznamování se s grafickou podobou slov. Velká část hodin je věnována pečlivému zapisování známých textů do sešitů a následné práci s nimi (čtení, dramatizace, rozhovory, procvičování pravopisu slov, vyvozování pravidel) Od 5. ročníku začíná vědomé vyučování, rozšiřování a procvičování slovní zásoby. Žáci jsou podporováni v tvořivém přístupu k cizímu jazyku a v tvůrčím používání známých výrazů. Tomu napomáhá poslech a četba živých a výstižných popisů lidí, míst a situací a také odpovídající domácí úkoly. Prohlubuje se porozumění pro zákonitosti jazyka, pro gramatiku.</p> <p>6. – 9. ročník</p> <p>Ve výuce na druhém stupni je velmi důležitý pořádek, struktura, plánování. Žáci se učí systematické práci, přehledně si zapisují slovní zásobu a gramatiku, důraz je kladen na vysoký standard vedení sešitů. Na plánování a rozvržení učiva se žáci rádi podílejí a učitel je podněcuje k tomu, aby se zamýšleli nad vhodnými metodami učení a procvičování slovní zásoby a nad uspořádáním učebních materiálů, textů a poznámek. Přes nárůst množství učiva by neměly chybět umělecké prvky (přednes básní, dramatizace, zpěv) a humor, aby výuka nadále zůstávala živá a různorodá.</p> <p>Práce s autentickými texty se stává pravidelnou součástí výuky a pokračuje na celém druhém stupni podobně jako v předchozím období, stejně jako vědomé osvojování slovní zásoby. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem, s nímž se v základech seznámili už v 5. ročníku, a provádět jednoduché překlady. Rozmanitá cvičení, diktáty a testy slouží k upevnění znalostí a poskytují zpětnou vazbu žákům i učiteli. Vyvíjející se rozumové schopnosti napomáhají k hlubšímu uvědomění struktury jazyka, jeho pravidel. Žáci objevují nové gramatické jevy a hledají vlastní formulace pro jejich pravidla a zákonitosti. S rozšiřujícími se znalostmi gramatiky a slovní zásoby jsou žáci vedeni k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Cizí jazyk
	<p>cizím jazyce, k formulování kratších textů (dopisy, jednoduché popisy, obsahy příběhů) a ústních projevů. Témata četby a rozhovorů úzce navazují na témata hlavního vyučování. Je možné učit v cizím jazyce i část některé z epoch, popř. celou epochu jiného předmětu. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií zemí dané jazykové oblasti. Na druhém stupni už se mohou projevit značné rozdíly v úrovni znalostí jednotlivých žáků. Proto jsou úkoly a cvičení zadávány tak, aby vyhovovaly různým pokročilostem. V 6. ročníku se žáci vědomě seznamují s celkovou strukturou jazyka, získávají přehled o tom, co se již naučili a co si ještě musí osvojit, učí se systematické práci. Odpovědi na otázky a převyprávění příběhu připravují pozdější samostatný projev. V 7. ročníku je kladen důraz na pečlivost ve výslovnosti i ve vedení sešitů. Znalosti žáků jsou pravidelně ověřovány a systematicky upevňovány, aniž by se však vytratilo umělecké pojetí výuky, také humor by měl prostupovat celou výukou, včetně gramatických cvičení, testů a diktátů. V 8. ročníku mohou žáci podle svých zájmů a schopností začít pracovat i na individuálních projektech a referátech, většinou s pomocí a pod vedením učitele. Jednotliví žáci jsou podněcováni k navazování kontaktů s vrstevníky v zahraničí. Žáci také přebírají větší zodpovědnost za vedení sešitů a třídění učebních materiálů. Hlavními tematickými okruhy 9. ročníku jsou aktuální otázky současného života a společnosti s cílem rozvinout u žáků vědomí spoluúčasti na dění ve světě. Zároveň jsou souhrnně opakována a procvičována dosud probraná témata, slovní zásoba a gramatika.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Cizí jazyk je vyučován v rámci předmětu cizí jazyky. Na prvním stupni jsou oba jazyky (cizí jazyk - angličtina a další cizí jazyk - němčina) vyučovány ve vedlejších cvičných hodinách se stejnou dotací 1,5 v prvních dvou letech a 2 hodiny týdně ve třetím až pátém ročníku. Vyučuje se vždy celý týden jeden jazyk, buď v týdenních, nebo čtrnáctidenních cyklech. Jedna hodinu v týdnu by měla být zaměřena více konverzačně na praktické využití jazyka. Na druhém stupni má anglický jazyk dotaci 3 hodiny, německý 2 hodiny týdně, výuka je již pravidelná. Některé hodiny může vyučovat rodilý mluvčí. Na druhém stupni může být zařazen do výuky nepovinně jazykový pobyt v cizí zemi.</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Cizí jazyk
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Cizí jazyk
	<ul style="list-style-type: none"> • během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací • žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost • vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit • při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života • děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení • poskytujeme žákům příležitost konfrontace s cizojazyčným elementem a podněcujeme je k překonávání vnitřních bariér vůči tomu, co je v něm neznámé a odlišné
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • snažíme se podněcovat schopnost porozumět nejen verbálním sdělením, nýbrž i přímo ze situace, z kontextu či z gestikulace; žáci se učí vyjadřovat se co nejuvědomněji pomocí omezených prostředků, na jejichž rozvoji a zdokonalování ustavičně pracují • vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu • začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování • podporujeme komunikaci s jinými školami
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení • sociální kompetence vyvozuje na praktických cvičeních a úkolech • vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy • učíme žáky pracovat v týmu • sociální kompetence vyvozuje na praktických cvičeních a úkolech • usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídát role ve skupině

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Cizí jazyk
	<ul style="list-style-type: none"> žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
	Kompetence občanské: <ul style="list-style-type: none"> poznávání cizích kultur
	Kompetence pracovní: <ul style="list-style-type: none"> důležitost cizího jazyka pro profesní uplatnění, samotné vyučování se však žáky snaží vést k tomu, aby se sami učili pracovat na rozvoji vlastních dovedností.

Cizí jazyk	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění jednoduchým příběhům, říkankám, písničkám, pokynům a otázkám učitele, učení nápodobou, rozvoj citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
pojmenování předmětů, části těla, barvy, počasí, základní činnosti, rytmická cvičení s číslovkami 1 až 10		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
verše, písně, říkanky, pohybové a prstové hry z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich porozumění		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

Cizí jazyk	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
jednoduché pokyny v průběhu hodiny, pozdrav, zpěv písní, recitace básní, říkanek, rozvoj citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
základní číslovky do 20, slovní zásoba související s přírodou, názvy oblečení, popis běžných denních úkonů, pojmenování předmětů		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Cizí jazyk	2. ročník	
porozumění jednoduchému příběhu, veršů, písní, říkanek, pohybových a prstových her z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich dramatizace učitelem		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

Cizí jazyk	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
rozšíření schopnosti komunikace, složitější pokyny v průběhu hodiny, básně, hry a říkanky na procvičování citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
čísla, barvy, místa, dopravní prostředky, oblečení, dny, jídlo, pití, jednoduché příběhy, hraní rolí, aktivní a individuální projev a komunikace		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
přiřazení textu k jednotlivým slovům, čtení jednoduchých slov		CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
porozumění jednoduchému příběhu, veršů, písní, říkanek, pohybových a prstových her z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich dramatizace učitelem		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
přiřazení textu k jednotlivým slovům		CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
porovnávání výslovnosti a písemné podoby slov, diktáty na základě obrázků a popisu, procvičuje tvary sloves ve větách s podmětem a předmětem, hlavní předložky, osobní a přivlastňovací zájmena		CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Cizí jazyk	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění jednoduchým pokynům v průběhu hodiny, básně, slovní hry a říkanky na procvičení abecedy, slovíček a frází, správné výslovnosti jména a nepoužívanějších výrazů		CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
slovní zásoba: popis zvířat, počasí, domácnosti, místa a okolí		CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně, a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
poslech, porozumění a procvičování básní, příběhů a textů		CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
rozhovor formou hry a s tématy z běžného života ve škole a volného času, jednoduchý popis, procvičování nových gramatických jevů		CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů
jednoduché věty a slovní hry k procvičování výslovnosti a nových gramatických jevů: základní větná dvojice podmět a přísudek, časování nejběžnějších sloves v přítomném čase, podstatná jména s členy, jednotné a množné číslo, přídavná jména, osobní a přivlastňovací zájmena, předložky, tázací zájmena, záporny		CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
otázky a odpovědi, příběhy s novými slovíčky, procvičování časování nejužívanějších sloves, určování rodu a tvoření množného čísla nejběžnějších podstatných jmen		CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
čtení textů napsaných na tabuli, procvičování slovní zásoby a gramatických jevů: rozpoznávání podstatného jména, přídavného jména a slovesa		CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
zařazení textů z běžného života, zejména školního, rodinného i volnočasového		CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
zápis a čtení veršů, básní a písní naučených v předchozích ročnících - uvědomění si už naučených slovíček a frází, zápis a procvičování podstatných jmen, přídavných jmen a sloves ve větách, jednoduché věty oznamovací a tázací		CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Cizí jazyk	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění pokynům v průběhu hodiny, zpěv písní, poslech a recitace básně, slovní hry a divadelní hry, řečová cvičení na procvičení správné výslovnosti a přízvuku, uvědomění si významu sdělení; využití silně rytmické paměti		CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
slovní zásoba: pojmenování vlastností lidí, míst či situací přídavnými jmény, základní číslovky větší 100, volný čas, použití nových gramatických jevů		CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně, a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
poslech, porozumění a procvičování básní, příběhů a textů s náměty z oblastí: režim dne, volný čas, rodina, zájmy		CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
odpovědi na otázky, rozhovory o tématu		CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů
popis obrázků a věcí jednoduchými větami, jednoduchá vyprávění, reprodukce částí textu, procvičování nových gramatických jevů: časování sloves v přítomném čase, čas minulý, množné číslo, osobní a přivlastňovací zájmema, časové a místní předložky, předložkové vazby, stupňování přídavných jmen, příslovce a příslovečná určení		CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
odpovídá na otázky, používá jednoduché věty, osvojenou slovní zásobu a nové gramatické jevy		CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
čtení a procvičování učebních textů (učebnice, texty), seznámení se s tématem, slovíčky, následná práce s textem a procvičování slovní zásoby a osvojení nových gramatických jevů, vlastní kartičkový slovníček a práce se slovníkem		CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
zařazení textů z běžného života		CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
zápisy do sešitu, popisy věcí, jednoduchá vyprávění, procvičování slovíček, pravopisu; testy		CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
vyplňování osobních údajů do formuláře		CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Cizí jazyk	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělení, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace, náměty dramatické		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: dům, byt, domácnost, rodina, volný čas, svátky		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
krátké dialogy o bydlení, místě, škole, rodině, volném čase, improvizace, rozhovory, kladení otázek		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: použití modálních sloves, osobní a přivlastňovací zájmena, člen určitý a neurčitý, předložky místa a času, vazby v ustálených slovních spojeních		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
procvičování jednoduché konverzace, vyprávění jednoduchých příběhů, prohlubování slovní zásoby		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
čtení, použití čítanky, samostatná četba, překlady		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
vyhledávání a zpracování informací k tématům vyučovací látky, procvičování gramatických jevů		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vlastní texty - popis, vyprávění, dopisy, deníky a shrnutí příběhů a textů; diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
procvičování porozumění zadání, písemná odpověď, reakce		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Cizí jazyk	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělení, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: člověk, nálady, pocity, potřeby		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
krátké dialogy o bydlení, místě, škole, rodině, volném čase, improvizace, rozhovory, kladení otázek		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: použití modálních sloves, osobní a přivlastňovací zájmena, člen určitý a neurčitý, předložky místa a času, vazby v ustálených slovních spojeních		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
procvičování jednoduché konverzace, vyprávění jednoduchých příběhů, prohlubování slovní zásoby, reálie UK		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
čtení, vyhledávání informací, samostatná četba; práce s texty - shrnutí, klíčová slova, hlavní informace, překlady		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
zpracování informací z textů k tématu vyučovací látky, procvičování gramatických jevů		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
procvičování slovní zásoby, tvorba vět, popis a vyprávění, dopisy a biografie z reálií anglicky mluvících zemí, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání anglické gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
procvičování písemné reakce na zadání a předané informace		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Cizí jazyk	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělení, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: mladý člověk, společnost, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie anglicky mluvících zemí, literatura		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
dialogy a rozhovory o osobnostech, pozoruhodných místech a zajímavých akcích a událostech		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: pravidelná, nepravidelná a modální slovesa, frázová slovesa, préteritum a perfektum, procvičování skloňování přídavných jmen, zájmena vztažná a zvrtná, předložkové vazby, vedlejší věty, spojky, přímá a nepřímá řeč, zpodstatnělá slovesa		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
procvičování běžné konverzace, rozlišování forem jazyka (slangové výrazy); slova mnohovýznamová a slova se specifickým významem a porovnání s češtinou		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
texty z médií a zdrojů používaných vrstevníky v anglicky mluvících zemích, anglická literatura		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
čtení literatury, referáty a projekty		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vyplňování různých druhů formulářů, odborná terminologie a zkratky		CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
procvičování slovní zásoby, jednoduché věty a souvětí, popis a vyprávění, dopisy a biografie, rozhovory, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání anglické gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
formy písemné komunikace, výrazy a obraty v současné elektronické komunikaci		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Kulturní diference		
Žák se seznámí s odlišnými kulturními zvyklostmi v některých anglicky mluvících zemích		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Cizí jazyk	8. ročník	
Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě		

Cizí jazyk	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělení, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: studium, povolání, plány a cíle, umění a komunikace, cestování, životní prostředí, realie anglicky mluvích zemí, literatura		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
konverzace zaměřená na další studium a výběr povolání		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování všech dosud probraných gramatických jevů		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
prezentace vybraného tématu a jeho různých aspektů		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
texty z médií a zdrojů používaných v anglicky mluvících zemích, anglická literatura		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
čtení literatury, referáty a projekty		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vyplňování různých druhů formulářů, odborná terminologie a zkratky		CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
procvičování slovní zásoby, procvičování frází, vlastní tvorba, rozhovory, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání anglické gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
uchazečský dopis, reakce na vypsanou pozici, studijní místo		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

3.2 Další cizí jazyk

Název	Další cizí jazyk
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Charakteristika	<p>Jako další cizí jazyk je vyučován německý jazyk.</p> <p>1. – 3. ročník</p> <p>Výuka v prvním období je založená na „úplném ponoření“ do cizího jazyka, vychází z přirozené schopnosti napodobovat, která je základním principem učení až do 9 let. Zpěvem písní a recitací básní a říkadel, doprovázených gesty a mimikou, se děti seznamují s mluvenou formou cizího jazyka, s jeho charakteristickými zvuky a melodiemi. Ponoření do jazyka napomáhají také hry a dramatizace příběhů. Učitel se snaží vést výuku pokud možno jen v cílovém jazyce. Přesné porozumění není v tomto období cílem práce. Důležitější je zprostředkovat dítěti intenzivní prožitek jazyka, jelikož nevědomě vstřebané obsahy budou vědomě vyzdvíženy v pozdějších letech. Slovní zásoba se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Také gramatické struktury jsou zatím užívány a procvičovány výhradně v kontextu, žáci je užívají na základě nápodoby, bez vědomého učení. Významným prvkem výuky je rytmus, ať už jde o rytmus prožívaný skrze jazyk nebo o rytmus vlastního vyučování. Rytmus v tomto věku výrazně podporuje paměť. Sborová recitace se střídá s recitací ve skupinách a spěje k samostatnému projevu jednotlivých žáků v krátkých dialogích, často inspirovaných básněmi nebo určitým tématem. Při rozhovorech se žáci seznamují se základními obraty společenského styku, učí se reagovat na otázky a pokyny. Vyprávění krátkých příběhů hraje, stejně jako v hlavním vyučování, už od 1. ročníku důležitou roli. Poslechem souvislého sdělení se děti učí sledovat proud cizí řeči a rozvíjí porozumění slyšenému textu. Obsah vyprávění často navazuje na témata v hlavním vyučování.</p> <p>Výuka cizího jazyka v 1. ročníku navazuje na způsob osvojování mateřského jazyka v předškolním věku. Výchozím bodem je sborová recitace a zpěv. Děti se učí především vlastní aktivitou. Básně, písně, hry a příběhy doprovázejí pohybem, gesty, tancem. Jazyk je dětem přibližován skrze obrazy, vnější předměty, převleky, loutky. Učitel se snaží oslovit při vyučování všechny smysly.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Další cizí jazyk
	<p>Ve 2. ročníku nabývají většího významu rozhovory, otázka a odpověď, zvyšuje se individuální zapojení dětí do výuky. Stavba hodiny i většina aktivit vycházejí z principu rovnováhy a kontrastu produktivních činností (zaměřených navenek, obvykle spojených s pohybem) a pozorného naslouchání (zaměřeného dovnitř). Živá recitace a aktivní hry se střídají s tichým vnímáním jazyka.</p> <p>Pokrok ve vývoji dětí ve 3. ročníku umožňuje vědomější a individuálnější práci. Žáci se začínají dívat na jazyk s odstupem, vnímají jemné rozdíly v mluvené řeči, učí se zdůrazňovat jednotlivá slova, z paměti si osvojují obsáhlejší texty. Témata jsou prohlubována, slovní zásoba rozšiřována, děti dostávají více prostoru pro samostatný projev. Významnou roli hrají scénky, v nichž si žáci mohou vyzkoušet různé role. Začíná příprava na čtení a psaní ve 4. ročníku. Žáci se ústní formou seznamují s texty, které budou později psát, z paměti si osvojují abecedu. Dle úrovně znalostí žáků lze přistoupit i k psaní dobře známých slov.</p> <p>4. – 5. ročník</p> <p>Ústní práce se dále rozvíjí. Děti v tomto věku mají dobrou paměť a velký potenciál k učení. Jejich cit pro řeč jim navíc umožňuje vnímat krásu cizího jazyka. Texty k recitaci a písni proto nabývají na obsahu a na obtížnosti. Recitací a řečovými cvičeními pokračují žáci v osvojování čisté výslovnosti a správné větné melodie a také v rozšiřování idiomatické slovní zásoby. Učitel jednoduše a obrazně uvede obsah básně nebo písničky, kterou se děti dále učí opakováním po učiteli. Ve věku 9-10 let se u dětí vyvíjí nový, individuálnější přístup k jazyku. Nejvýznamnějším prostředkem individuálního uchopení jazykového materiálu je nově zavedené psaní. Žáci zpočátku zapisují to, co si důkladně osvojili ústně: nejprve básně a písničky z prvních třech ročníků, později také materiál předchozích hodin a slova z určitých okruhů slovní zásoby. Seznamují se s abecedou cizího jazyka a s pravopisnými odlišnostmi v porovnání s českým jazykem. Jednoduchá cvičení a diktáty známých slov a vět potom slouží k upevnování pravopisu. Vzhledem k tomu, že se ve výuce nepoužívají učebnice, je velká pozornost věnována vedení sešitů. Díky předchozímu procvičení jsou zápisy v sešitech většinou bez překladu do mateřského jazyka.</p> <p>Druhou novou jazykovou dovedností, se kterou se žáci setkávají, je čtení. Dříve než dostanou tištěné texty, učí se číst to, co sami napsali, rozpoznávat známá slova. Drobnými obměnami textu, čtením pozpátku či na přeskáčku se žáci odpoutávají od toho, co umí z paměti a směřují tak k vlastnímu čtení. Později se přechází ke čtení tištěného textu. V ideálním případě jsou užívány texty autentické, pokud jsou adaptované, musí být zachována jazyková úroveň. Při práci s novým, neznámým textem, je důležité uvést předem, v některé z předchozích hodin, nová slova nebo témata. Žáci poslouchají čtený text, čtou sborově, ve skupinách nebo individuálně, při samostatném tichém čtení vyhledávají konkrétní informace. Témata související s textem</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Další cizí jazyk
	<p>jsou potom předmětem dalších rozhovorů a procvičování. Žáci se učí formulovat otázky k četbě a odpovídat na ně nejprve ústně, později i písemně formou cvičení, popř. domácích úkolů. Ze čtených textů mohou vycházet i krátké diktáty. Dramatizace čtených textů přispívá k prohloubení prožitku děje a k nácviku samostatného ústního projevu, napomáhá i rozvoji tvořivé fantazie a sociálních dovedností žáků. V tomto věku žáci nabývají schopnosti dívat se na cizí jazyk s odstupem, porovnávat ho s mateřským jazykem a s pomocí učitele objevovat jeho pravidla. Učitel je vede k tomu, aby objevená pravidla zkoušeli sami v praktické podobě formulovat, poté je společně zapisují do sešitu. Později je možno zavést sešit určený speciálně k zapisování pravidel a gramatiky, který si děti mohou vést až do 9. ročníku. Rozhovory o mluvnických pravidlech probíhají z velké části v mateřském jazyce, žáci jsou vedeni ke srovnávání stavby cizího jazyka s jazykem mateřským. S tím jak se děti postupně otvírají světu a uvědomují si stále širší souvislosti, roste ve výuce jazyků důraz na poznávání reálií zemí dané jazykové oblasti a jejich porovnávání s přírodními i kulturními podmínkami v České republice. Ve 4. ročníku je stěžejním tématem výuky přechod k psaní, seznamování se s grafickou podobou slov. Velká část hodin je věnována pečlivému zapisování známých textů do sešitů a následné práci s nimi (čtení, dramatizace, rozhovory, procvičování pravopisu slov, vyvozování pravidel) Od 5. ročníku začíná vědomé vyučování, rozšiřování a procvičování slovní zásoby. Žáci jsou podporováni v tvořivém přístupu k cizímu jazyku a v tvůrčím používání známých výrazů. Tomu napomáhá poslech a četba živých a výstižných popisů lidí, míst a situací a také odpovídající domácí úkoly. Prohlubuje se porozumění pro zákonitosti jazyka, pro gramatiku.</p> <p>6. – 9. ročník</p> <p>Ve výuce na druhém stupni je velmi důležitý pořádek, struktura, plánování. Žáci se učí systematické práci, přehledně si zapisují slovní zásobu a gramatiku, důraz je kladen na vysoký standard vedení sešitů. Na plánování a rozvržení učiva se žáci rádi podílejí a učitel je podněcuje k tomu, aby se zamýšleli nad vhodnými metodami učení a procvičování slovní zásoby a nad uspořádáním učebních materiálů, textů a poznámek. Přes nárůst množství učiva by neměly chybět umělecké prvky (přednes básní, dramatizace, zpěv) a humor, aby výuka nadále zůstávala živá a různorodá.</p> <p>Práce s autentickými texty se stává pravidelnou součástí výuky a pokračuje na celém druhém stupni podobně jako v předchozím období, stejně jako vědomé osvojování slovní zásoby. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem, s nímž se v základech seznámili už v 5. ročníku, a provádět jednoduché překlady. Rozmanitá cvičení, diktáty a testy slouží k upevnění znalostí a poskytují zpětnou vazbu žákům i učitelům. Vyvíjející se rozumové schopnosti napomáhají k hlubšímu uvědomění struktury jazyka, jeho pravidel. Žáci</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Další cizí jazyk
	<p>objevují nové gramatické jevy a hledají vlastní formulace pro jejich pravidla a zákonitosti. S rozšiřujícími se znalostmi gramatiky a slovní zásoby jsou žáci vedeni k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v cizím jazyce, k formulování kratších textů (dopisy, jednoduché popisy, obsahy příběhů) a ústních projevů. Témata četby a rozhovorů úzce navazují na témata hlavního vyučování. Je možné učit v cizím jazyce i část některé z epoch, popř. celou epochu jiného předmětu. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií zemí dané jazykové oblasti. Na druhém stupni už se mohou projevit značné rozdíly v úrovni znalostí jednotlivých žáků. Proto jsou úkoly a cvičení zadávány tak, aby vyhovovaly různým pokročilostem. V 6. ročníku se žáci vědomě seznamují s celkovou strukturou jazyka, získávají přehled o tom, co se již naučili a co si ještě musí osvojit, učí se systematické práci. Odpovědi na otázky a převyprávění příběhu připravují pozdější samostatný projev. V 7. ročníku je kladen důraz na pečlivost ve výslovnosti i ve vedení sešitů. Znalosti žáků jsou pravidelně ověřovány a systematicky upevňovány, aniž by se však vytratilo umělecké pojetí výuky, také humor by měl prostupovat celou výukou, včetně gramatických cvičení, testů a diktátů. V 8. ročníku mohou žáci podle svých zájmů a schopností začít pracovat i na individuálních projektech a referátech, většinou s pomocí a pod vedením učitele. Jednotliví žáci jsou podněcováni k navazování kontaktů s vrstevníky v zahraničí. Žáci také přebírají větší zodpovědnost za vedení sešitů a třídění učebních materiálů. Hlavními tematickými okruhy 9. ročníku jsou aktuální otázky současného života a společnosti s cílem rozvinout u žáků vědomí spoluúčasti na dění ve světě. Zároveň jsou souhrnně opakována a procvičována dosud probraná témata, slovní zásoba a gramatika.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Další cizí jazyk je vyučován v rámci předmětu cizí jazyky. Na prvním stupni jsou oba jazyky (cizí jazyk - angličtina a další cizí jazyk - němčina) vyučovány ve vedlejších cvičných hodinách se stejnou dotací 1,5 v prvních dvou letech a 2 hodiny týdně ve třetím až pátém ročníku. Vyučuje se vždy celý týden jeden jazyk, buď v týdenních, nebo čtrnáctidenních cyklech. Jedna hodinu v týdnu by měla být zaměřena více konverzačně na praktické využití jazyka. Na druhém stupni má anglický jazyk dotaci 3 hodiny, německý 2 hodiny týdně, výuka je již pravidelná. Některé hodiny může vyučovat rodilý mluvčí. Na druhém stupni může být zařazen do výuky nepovinně jazykový pobyt v cizí zemi.</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Další cizí jazyk
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu,	Kompetence k učení:

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Další cizí jazyk
jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií • během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací • žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost • vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života • děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení • poskytujeme žákům příležitost konfrontace s cizojazyčným elementem a podněcujeme je k překonávání vnitřních bariér vůči tomu, co je v něm neznámé a odlišné
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • snažíme se podněcovat schopnost porozumět nejen verbálním sdělením, nýbrž i přímo ze situace, z kontextu či z gestikulace; žáci se učí vyjadřovat se co nejvýstižněji pomocí omezených prostředků, na jejichž rozvoji a zdokonalování ustavičně pracují • vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu • začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování • podporujeme komunikaci s jinými školami
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení • sociální kompetence vyvozuje na praktických cvičeních a úkolech • vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy • učíme žáky pracovat v týmu • sociální kompetence vyvozuje na praktických cvičeních a úkolech • usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Další cizí jazyk
	<p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznávání cizích kultur
	<p>Kompetence pracovní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • důležitost cizího jazyka pro profesní uplatnění, samotné vyučování se však žáky snaží vést k tomu, aby se sami učili pracovat na rozvoji vlastních dovedností.

Další cizí jazyk	1. ročník	ŠVP výstupy
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění jednoduchým příběhům, říkankám, písničkám, pokynům a otázkám učitele, učení nápodobou, rozvoj citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
pojmenování předmětů, části těla, barvy, počasí, základní činnosti, rytmická cvičení s číslovkami 1 až 10		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
verše, písně, říkanky, pohybové a prstové hry z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich porozumění		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

Další cizí jazyk	2. ročník	ŠVP výstupy
Učivo		ŠVP výstupy
jednoduché pokyny v průběhu hodiny, pozdrav, zpěv písní, recitace básní, říkanek, rozvoj citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
základní číslovky do 20, slovní zásoba související s přírodou, názvy oblečení, popis běžných denních úkonů, pojmenování předmětů		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
porozumění jednoduchému příběhu, veršů, písní, říkanek, pohybových a prstových her z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich dramatizace učitelem		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Další cizí jazyk	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
rozšíření schopnosti komunikace, složitější pokyny v průběhu hodiny, básně, hry a říkanky na procvičování citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
čísla, barvy, místa, dopravní prostředky, oblečení, dny, jídlo, pití, jednoduché příběhy, hraní rolí, aktivní a individuální projev a komunikace		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
přiřazení textu k jednotlivým slovům, čtení jednoduchých slov		CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
porozumění jednoduchému příběhu, veršů, písní, říkanek, pohybových a prstových her z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich dramatizace učitelem		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
přiřazení textu k jednotlivým slovům		CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
porovnávání výslovnosti a písemné podoby slov, diktáty na základě obrázků a popisu, procvičuje tvary sloves ve větách s podmětem a předmětem, hlavní předložky, osobní a přivlastňovací zájmena		CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Další cizí jazyk	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění jednoduchým pokynům v průběhu hodiny, básně, slovní hry a říkanky na procvičení abecedy, slovíček a frází, správné výslovnosti jména a nepoužívanějších výrazů		CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
slovní zásoba: popis zvířat, počasí, domácnosti, místa a okolí		CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně, a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
poslech, porozumění a procvičování básní, příběhů a textů		CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
rozhovor formou hry a s tématy z běžného života ve škole a volného času, jednoduchý popis, procvičování nových gramatických jevů		CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů
jednoduché věty a slovní hry k procvičování výslovnosti a nových gramatických jevů: základní větná dvojice podmět a přísudek, časování nejběžnějších sloves v přítomném čase, podstatná jména s členy, jednotné a množné číslo, přídavná jména, osobní a přivlastňovací zájmena, předložky, tázací zájmena, záporny		CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
otázky a odpovědi, příběhy s novými slovíčky, procvičování časování nejužívanějších sloves, určování rodu a tvoření množného čísla nejběžnějších podstatných jmen		CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
čtení textů napsaných na tabuli, procvičování slovní zásoby a gramatických jevů: rozpoznávání podstatného jména, přídavného jména a slovesa		CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
zařazení textů z běžného života, zejména školního, rodinného i volnočasového		CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
zápis a čtení veršů, básní a písní naučených v předchozích ročnících - uvědomění si už naučených slovíček a frází, zápis a procvičování podstatných jmen, přídavných jmen a sloves ve větách, jednoduché věty oznamovací a tázací		CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Další cizí jazyk	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění pokynům v průběhu hodiny, zpěv písní, poslech a recitace básně, slovní hry a divadelní hry, řečová cvičení na procvičení správné výslovnosti a přízvuku, uvědomění si významu sdělení; využití silně rytmické paměti		CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
slovní zásoba: pojmenování vlastností lidí, míst či situací přídavnými jmény, základní číslovky větší 100, volný čas, použití nových gramatických jevů		CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně, a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
poslech, porozumění a procvičování básní, příběhů a textů s náměty z oblastí: režim dne, volný čas, rodina, zájmy		CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
odpovědi na otázky, rozhovory o tématu		CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů
popis obrázků a věcí jednoduchými větami, jednoduchá vyprávění, reprodukce částí textu, procvičování nových gramatických jevů: časování sloves v přítomném čase, čas minulý, množné číslo, osobní a přivlastňovací zájmema, časové a místní předložky, předložkové vazby, stupňování přídavných jmen, příslovce a příslovečná určení		CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
odpovídá na otázky, používá jednoduché věty, osvojenou slovní zásobu a nové gramatické jevy		CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
čtení a procvičování učebních textů (učebnice, texty), seznámení se s tématem, slovíčky, následná práce s textem a procvičování slovní zásoby a osvojení nových gramatických jevů, vlastní kartičkový slovníček a práce se slovníkem		CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
zařazení textů z běžného života		CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
zápisy do sešitu, popisy věcí, jednoduchá vyprávění, procvičování slovíček, pravopisu; testy		CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
vyplňování osobních údajů do formuláře		CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Multikulturalita		
Konverzace s rodilým mluvčím		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Další cizí jazyk	5. ročník	
Multikulturalita – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání		

Další cizí jazyk	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělením, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace, náměty dramatické		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: dům, byt, domácnost, rodina, volný čas, svátky		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
krátké dialogy o bydlení, místě, škole, rodině, volném čase, improvizace, rozhovory, kladení otázek		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: použití modálních sloves, osobní a přivlastňovací zájmena, člen určitý a neurčitý, předložky místa a času, vazby v ustálených slovních spojeních		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
procvičování jednoduché konverzace, vyprávění jednoduchých příběhů, prohlubování slovní zásoby		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
čtení, použití čítanky, samostatná četba, překlady		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
vyhledávání a zpracování informací k tématům vyučovací látky, procvičování gramatických jevů		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vlastní texty - popis, vyprávění, dopisy, deníky a shrnutí příběhů a textů; diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
procvičování porozumění zadání, písemná odpověď, reakce		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Další cizí jazyk	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělením, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechovéch textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
		DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: člověk, nálady, pocity, potřeby		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
krátké dialogy o bydlení, místě, škole, rodině, volném čase, improvizace, rozhovory, kladení otázek		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: použití modálních sloves, osobní a přivlastňovací zájmena, člen určitý a neurčitý, předložky místa a času, vazby v ustálených slovních spojeních		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
		DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechovéch textech týkajících se každodenních témat
procvičování jednoduché konverzace, vyprávění jednoduchých příběhů, prohlubování slovní zásoby, reálie UK		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
čtení, vyhledávání informací, samostatná četba; práce s texty - shrnutí, klíčová slova, hlavní informace, překlady		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
zpracování informací z textů k tématu vyučovací látky, procvičování gramatických jevů		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
procvičování slovní zásoby, tvorba vět, popis a vyprávění, dopisy a biografie z reálií německy mluvících zemí, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání německé gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
procvičování písemné reakce na zadání a předané informace		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Další cizí jazyk	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělením, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
		DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: mladý člověk, společnost, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie německy mluvících zemí, literatura		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
dialogy a rozhovory o osobnostech, pozoruhodných místech a zajímavých akcích a událostech		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: pravidelná, nepravidelná a modální slovesa, frázová slovesa, préteritum a perfektum, procvičování skloňování přídavných jmen, zájmena vztažná a zvrtná, předložkové vazby, vedlejší věty, spojky, přímá a nepřímá řeč, zpodstatnělá slovesa		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
		DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
procvičování běžné konverzace, rozlišování forem jazyka (slangové výrazy); slova mnohovýznamová a slova se specifickým významem a porovnání s češtinou		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
texty z médií a zdrojů používaných vrstevníky v německy mluvících zemích, německá literatura		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
čtení literatury, referáty a projekty		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vyplňování různých druhů formulářů, odborná terminologie a zkratky		CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
procvičování slovní zásoby, jednoduché věty a souvětí, popis a vyprávění, dopisy a biografie, rozhovory, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání německé gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
formy písemné komunikace, výrazy a obraty v současné elektronické komunikaci		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Další cizí jazyk	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělení, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: studium, povolání, plány a cíle, umění a komunikace, cestování, životní prostředí, realie německy mluvících zemí, literatura		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
konverzace zaměřená na další studium a výběr povolání		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování všech dosud probraných gramatických jevů		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
prezentace vybraného tématu a jeho různých aspektů		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
texty z médií a zdrojů používaných v německy mluvících zemích, německá literatura		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
čtení literatury, referáty a projekty		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vyplňování různých druhů formulářů, odborná terminologie a zkratky		CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
procvičování slovní zásoby, procvičování frází, vlastní tvorba, rozhovory, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání německé gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
uchazečský dopis, reakce na vypsanou pozici, studijní místo		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

4 Umění a pohyb

4.1 Hudební výchova

Název	Hudební výchova
Oblast	Umění a kultura
Charakteristika	<p>Vzdělávací předmět hudební výchova je nedílnou součástí vzdělávacího procesu na waldorfské škole. Je realizován výstupy ve vzdělávací oblasti Umění a kultura. Součástí tohoto předmětu mohou být i návštěvy koncertů apod.</p> <p>Předmět je členěn na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vokální činnosti • instrumentální činnosti • pohybové činnosti • poslechové činnosti <p>Předmět hudební výchova nabízí rozvoj individuálních hudebních schopností, přispívá k posilování všech duševních kvalit žáků (cítění, myšlení, vůle). Oblast vědomostí a poznatková zahrnuje hudební teorii, skladbu, dějiny hudby a hudební formy. Oblast pocitová obsahuje uchopování nálad jednotlivých tónin, harmonií a jejich realizaci prostřednictvím různých druhů nástrojů. Pohybová oblast umožňuje žákům proniknout do sféry hudby pomocí vlastního tělesného pohybu a prožít podstatu rytmu a taktu. Všechny získané dovednosti žáci zapojí při společné činnosti a posilují tak svůj vztah k sobě i kolektivu.</p> <p>Velký důraz je kladem na rozvoj naslouchání, výuku zpěvu a hry na některé hudební nástroje – flétny, Orffův instrumentář, ale i kytara, klavír, housle. Smyslem hodin je působit také relaxačně (poslechová a improvizáční cvičení) a zároveň terapeuticky (sociální cvičení s různými druhy nástrojů, vícehlasy, prožití intervalů apod.) a dát pochopit žákům základní hudební zákonitosti a jejich souvislosti s živou bytostí člověka.</p> <p>Základem pro učební osnovy vzdělávacího předmětu hudební výchova, pro přístup k žákům při procesu vyučování a volbu vyučovacích metod a strategií jsou vývojové fáze osobnosti, jimiž žáci v průběhu základního vzdělávání procházejí. V prvních třech ročnících je žák prostřednictvím nápodoby veden k uchopení hudby jako celku melodického, rytmického i harmonického. Učí se vnímat a přijímat živou hudbu jako výraz spojení se světem přírody i lidí, sluchem i duševním prožitkem ve spojení s pohybem. Hrou na tělo</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Hudební výchova
	<p>se aktivuje hrubá motorika a připravuje možnost pozdější hry na nástroje. Při zpěvu ve skupině i sólo se mj. procvičuje správná výslovnost. Žáci také nápodobou přijímají základy hry na pentatonickou flétnu (uvolněnost dechu, jemná motorika, koordinace pohybů), později na zobcovou flétnu, případně jiné nástroje.</p> <p>V následujících třech ročnících jsou žáci vedeni k postupnému uvědomování si hudebních zákonitostí, které dosud pouze prožívali (rytmus, tempo, takt, stupnice, výška a délka tónu, notový zápis, dvojhlas, kánon). V procesu učení působí prožitek z praktické realizace hudby v souladu s intelektuálním uchopováním hudebních výrazových prostředků.</p> <p>V průběhu posledních tří let základního vzdělávání jsou ve vzdělávacím procesu vytvářeny příležitosti k vývoji logického myšlení a utváření vlastního úsudku na základě hudební teorie a dějin hudby. Žáci jsou vedeni k uplatňování dosavadních návyků při hře na nástroj a zpěvu a jejich využití pro vědomý rozvoj vlastních schopností. Součástí výuky je zvládnutí i základní hudební nauky, hry na hudební nástroje podle notového zápisu.</p> <p>Hudební aktivity se prolínají i učivem dalších vzdělávacích oborů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • český jazyk: správná artikulace a výslovnost při zpěvu a rytimizaci, práce s dechem, rytmus řeči; podpora citového i obrazného chápání obsahu textů spojením s pohybem, mimikou, gesty; uvolnění paží a ruky; čtení textu písní; hudební dramatizace vyprávění, improvizace na nástroje k pohádkám a bajkám • člověk a jeho svět, člověk a příroda: vytváření vztahu ke všemu krásnému a živému v nejbližším okolí; rytmus dne, týdne a roku, proměny přírody, svátky a slavnosti v písních, říkadlech a pranostikách; písně řemeslnické a zemědělské (3. třída), písně o zvířatech • Matematika: takt a rytmus, délka not a pomlky • výtvarná výchova: jasné a tmavé tóny – počátky rozlišování výšky tónů; výtvarné ztvárnění barvy zvuku nástroje, rytmu a průběhu slyšené melodie • dějepis: tance a písně dějinných epoch • fyzika: učivo o akustice • Cizí jazyky: písně a skladby jiných národů <p>Žáci si své získané dovednosti navzájem prezentují i na Měsíčních slavnostech nebo školní Akademii.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Oblast umění a kultura, jehož je hudební výchova součástí, je vyučována v rámci školního předmětu umění a pohyb. Prolíná se celým vyučováním, bývá součástí i ranní epochy. Navíc má v každém ročníku i samostatné cvičné hodiny.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Hudební výchova
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Hudební výchova
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Dějepis
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opakování říkadel a písní posilujeme paměť. • Žáci se seznamujeme se s obecně užívanými termíny, znaky a symboly v oblasti hudebních výrazových prostředků. • Společně s žáky vybíráme vhodné způsoby, metody a strategie pro efektivní učení se zpěvu, hře na nástroj a pro získání rytmických schopností. • Žáci vedeme ke schopnostem najít informace, které se týkají dějin hudby a hudební teorie. • Dle individuálních možností vedeme žáky k samostatné práci s notovým zápisem v hlasovém či instrumentálním projevu.
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porovnáváme hudební styly a žánry v dějinných i zeměpisných souvislostech. • Vedeme žáky k uplatnění svých nabytých dovedností prostřednictvím hudební improvizace. • Snažíme se žáky zapojit i přes těžkosti a nezdary k samostatnému pěveckému, instrumentálnímu či pohybovému projevu.
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k vzájemnému naslouchání a porozumění zvukům, melodiím atd. • Důrazem na správnou artikulaci a zřetelnou výslovnost při zpěvu pomáháme žákům ke srozumitelnosti mluveného projevu. • Učíme žáky pohybovým doprovodem a gesty napomáhat porozumění obsahu textu písně i hudebního sdělení. • Vedeme žáky improvizací na nástroje vést hudební dialog, poslechem je učíme ke vzájemnému naslouchání.
	<p>Kompetence sociální a personální:</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Hudební výchova
	<ul style="list-style-type: none">• Vedeme žáky ke komunikativní dovednostem k vytváření vztahů potřebných ke kvalitní a smysluplné spolupráci při společné práci nad hudebním dílem.• Zavádíme vícehlasý zpěv či hru, což vede ke spolupráci a vzájemné vstřícnosti.• Zavádíme hudebně - terapeutické hry a činnosti posilující sociální chování a sebeovládání. <p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none">• Prostřednictvím historických písní i tanců nabízíme možnost pochopení proměn společenských, sociálních i právních vztahů.• Vedeme k chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence.• Pomocí hudby vedeme žáky k pochopení tradic vlastního národa, ale i národů Evropy či světa, čímž utváříme smysl pro kulturu a tvořivost, respekt ke kultuře jiných národů (tolerantní přístup k různorodým hodnotám současnosti a minulosti i kulturním potřebám různorodých skupin, národů a národností).

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Jednohlasé písně, Písně pentatonické		HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
		HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
Hra na pentatonickou flétnu dle individuálních dispozic žáka (správné umístění prstů, výcvik zručnosti prstů na nástroji, cvičení pro správné dýchání a tvoření tónů, hra již známých jednoduchých písní navazující na vokální činnosti) Realizace a improvizace doprovodů k příběhům pomocí melodických nástrojů		HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
Doprovod písní jednoduchými, přirozenými pohyby Jednoduché tance. Procvičování jednoduchých rytmů nápodobou		HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
Rozlišení výšky tónů		HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
Procvičování schopnosti ztišit se a naslouchat		HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Rozšíření dosavadního jednohlasého písňového repertoáru Rozšiřování hlasového rozsahu, dechová a intonační cvičení vycházející z obrazů (příběhů), z kvalit a nálad		HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
		HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
Hra na pentatonickou flétnu (upevňování návyků správného dýchání a tvoření tónu, prstová cvičení prostřednictvím vhodně volených písní) Možnost počátku hry na sopránovou zobcovou flétnu Realizace doprovodů k příběhům či hrám na melodickorytmické a rytmické nástroje, první seznámení s rytmickými nástroji		HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
Provázení písní přirozeným pohybem, tance k ročním obdobím Procvičování složitějších rytmů bez vázanosti na takt		HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
Vědomí výšky tónu a melodie		HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
Procvičování schopnosti ztišit se a naslouchat		HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Zpěv písní v jednohlase s pevně danou tóninou Počátek zavádění dvojhlasu (jednoduché kánony) Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu) Písně vázané k tématům hlavního vyučování		HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
Hra na flétnu, přechod na sopránovou zobcovou flétnu vhodně volenými písněmi a cvičeními Realizace písní v návaznosti na vokální činnosti Realizace prvního dvojhlasu také v návaznosti na vokální činnosti Hra na rytmické a jiné melodické nástroje Instrumentální práce ve skupinách Realizace improvizovaných doprovodů k písním		HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
Tance (rozšíření repertoáru prvních dvou ročníků) Procvičování jednoduchých rytmů vázaných na takt a metrum		HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
Prožívání výšky, síly, délky tónu pomocí pohybu Poslechové hry (převádění výšky, síly a délky tónu a metra do vědomí)		HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
Rozvíjení schopnosti naslouchat. např. pomocí poslechu skladeb nacvičených v individuální nástrojové výuce Rozpoznávání zvuků jednotlivých hudebních nástrojů		HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
Úvod do psaní not		Seznámí se se základy notového zápisu
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Práce v realizačním týmu		
Žák uvede vystoupení spolužáků v rámci měsíční slavnosti Práce v realizačním týmu – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice		
Žák realizuje hru na flétnu na základě svých dispozic ve skupině popř. i samostatně jednoduché i složitější kánony Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	3. ročník	
komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnání situací soutěže, konkurence		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace		
Žák zpívá ve skupině jeden z hlasů jednoduchého kánonu Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Rozvíjení vícehlasu (dle možností žáků složitější kánony, počátky polyfonního zpěvu) Písně lidové i umělé, návaznost na témata v hlavním vyučování Péče o hlas		HV-5-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
Hra na flétnu pomocí notového zápisu (dle možností žáků jednoduché a složitější kánony, písňe) Vědomé uchopení délek not a taktu v notovém zápisu, základní taktování Rozvíjení schopnosti ve hře na zobcovou flétnu (hra v různých tóninách, prstová cvičení na základě vhodně volených písni).		HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not HV-5-1-03 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písni
Prožívání a poslech jednoduchých forem písni, zvědomování dané formy		HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písňe či skladby
Realizace předeher, meziher a doher (na flétnu či jiné melodické nástroje, na rytmické a rytmicko-melodické nástroje). Procvičování složitějších rytmů vázaných na takt		HV-5-1-05 vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
Úvod do výuky intervalů - uchopování intervalů prostřednictvím poslechu		HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
Rozšíření repertoáru již známých tanců		HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Zpěv písní a skladeb v dur a moll Zpěv písní s návazností na ročníkové téma Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu)		HV-5-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
Nácvik hry z not		HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
Hra na flétnu (podle schopností žáků polyfonní skladby, jednoduché harmonické homofonní skladby) Realizace jednoduchých improvizací		HV-5-1-03 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
Poslech písní a jednoduchých skladeb a zvědomování jejich formy Obrazně pojatá výuka forem (např. malá a velká písňová forma, atd.)		HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
Zvědomování kvality tónů, dynamiky, metra, tempa a jiných výrazových prostředků na základě realizace a poslechu živě realizovaných skladeb Durové stupnice a tóniny Intervaly Poslech intervalů		HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
Tance		HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Zpěv lidových i umělých písní (jedno- i vícehlas), zejména národních a evropských		HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
		HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
Hra melodií z období klasicismu na sopránovou (popř. tenorovou či altovou) flétnu Témata písní v návaznosti na hlavní vyučování Improvizace v durových a mollových tóninách (flétny, popř. jiné nástroje) Vytváření a zápis melodie na základě improvizovaných prvků		HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
		HV-9-1-04 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
Pohybový doprovod znějící hudby pomocí tanečních kroků		HV-9-1-05 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
Nauka o hudebních formách (např. sonátová forma) Intervaly Rozlišení moll a dur tóniny v jednotlivých skladbách a písních Cvičení schopnosti rozpoznat (popř. i vytvořit) vhodnou harmonizaci jednoduchých melodií		HV-9-1-06 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
Dějiny hudby - někteří skladatelé (např. klasicismus, baroko)		HV-9-1-07 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
		HV-9-1-08 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Zpěv písní cizích zemí, témata písní v návaznosti na hlavní vyučování (např. balady) Intonace v durových a mollových tóninách Přesné zachycení dynamiky a rytmu písně		HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
		HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
Instrumentální činnosti Hra z listu (dle schopnosti žáků) Reprodukce vícehlasých skladeb, písní cizích zemí		HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
		HV-9-1-04 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
Pohybový doprovod znějící hudby pomocí tanečních kroků		HV-9-1-05 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
Žáci sledují ukázky z děl klasiků a na elementární úrovni provádí jejich formální a harmonický rozbor Intervaly a jejich přesné určení (čisté, velké, malé) Základní harmonické funkce jako spodní a vrchní kvinta Nauka o hudebních formách (např. písňová forma melodram) Vztah dur – moll		HV-9-1-06 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
		HV-9-1-07 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
Dějiny hudby: život a dílo významných skladatelů období klasicismu		HV-9-1-08 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Práce v realizačním týmu		
Žák v týmu sestaví program měsíční slavnosti a podílí se na moderování Práce v realizačním týmu – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Péče o mutující hlasy (hlasová hygiena) Rozšíření repertoáru jednohlasých a sborových písní o nové lidové a umělé písně Témata písní v návaznosti na hlavní vyučování Písně se silným rytmickým akcentem		HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
Hra z listu a reprodukce vícehlasých skladeb na flétny Rytmická improvizace na různé nástroje		HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace HV-9-1-04 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
Poslech skladeb a písní období romantismu a jejich rozbor Rytmické a melodické diktáty Nauka o hudebních nástrojích: přehled hudebních nástrojů a jejich poloh a postavení v orchestru		HV-9-1-06 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku HV-9-1-07 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
Dějiny hudby: biografie skladatelů romantismu a zejména jejich existenční zápasy		HV-9-1-08 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Hudební výchova	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Péče o hlas a jeho rozsah Rozšíření repertoáru jednohlasých a sborových písní o nové lidové a umělé písně Zpěv písní ve vyučovaných cizích jazycích		HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
		HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
Tvorba instrumentálního doprovodu pro hudebně dramatické projevy Hudební improvizace Hra na perkusivní nástroje a práce na tempu a dynamice		HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
		HV-9-1-04 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
Návštěva koncertu či operního představení (zejména díla klasická), jejich příprava i následný rozbor díla i uměleckého zážitku Popis, porovnání a slohové i stylové zařazení děl Popis současné hudby a rozhovor o ní na základě vlastních zážitků Opakování hudební teorie z předchozích ročníků Hudební formy: např. kánon, fuga, suite		HV-9-1-06 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užití hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
		HV-9-1-07 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
Biografie hudebních skladatelů Hledání historických a jiných souvislostí hudby s ostatními uměními a v oblasti styku hudby se společností		HV-9-1-08 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

4.2 Výtvarná výchova

Název	Výtvarná výchova
Oblast	Umění a kultura
Charakteristika	<p>Předmět provází žáka po celou dobu školní docházky jako potřebné vyrovnávání ostatního vyučování kladoucího důraz především na rozum. Dítě prožívá uměleckou činností samo sebe i okolní svět ve svém duševnu. Učitel si musí být vědom, že hodiny výtvarné výchovy napomáhají harmonizaci vývoje dítěte. V malbě je posilován především cit, v kresbě je podpořeno myšlení a modelováním je rozvíjena vůle. V nižších ročnících můžeme vnímat uměleckou činnost i jako prostředníka pro propojení rozumových představ přijatých v hlavním vyučování a citového prožitku. Dítě se tak s navozenými představami lépe a trvaleji spojuje. Ve vyšších ročnících, poté co se žák učí pozorně vnímat svět kolem sebe, je stále více podporován ve svébytnějším a kreativnějším projevu.</p> <p>Témata a techniky vždy nutně vycházejí ze zvláštností věku (vývojová stádia dítěte), ale i ze složení třídy a stupně její vyzrálosti.</p> <p>V 1. až 6. ročníku se používá v malování technika „mokré do mokrého“. Kresba se cvičí pomocí voskového pastelu, volně či podle učitelovy předlohy na tabuli. Od 1. ročníku je ve výuce rovnoměrně zastoupeno i modelování (vosk, hlína).</p> <p>Od 5., 6. ročníku dochází více k postupnému osvobození od témat hlavního vyučování, i když je třeba je stále mít na zřeteli. Krizi výtvarného projevu, která přichází s rozvojem rozumové složky zhruba od 7. ročníku, se snažíme překlenout pomocí dynamického kreslení a forem. Puberta přináší i odklon od tekuté barevnosti k suché černobílé kresbě, odklon od fantazie a ideálu k realitě. V nejvyšších ročnících se žáci k barvě vrací, tentokrát vědomě a se svobodnou kreativitou.</p> <p>Ve výtvarné výchově děti dotváří průběžný život školy přípravou pozvánek, kulis, plakátů, masek, oznámení atd.</p> <p>Základní odlišností metodiky waldorfského malování je prvotní prožitek smyslově-morální kvality barvy. Nejdříve se zaměříme na uchopení základního vyjadřovacího jazyka barvou. Teprve poté může být barva spojována s formou. Dostatečný prožitek osamocené barvy a nespochávaní na pevné tvarování umožní ve vyšších ročnících jistější a sebevědomější projev v samostatném uměleckém tvoření.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Výtvarná výchova
	<p>V nižších ročnících učitel slovně postup krokuje a doplňuje ukázkou. Barvy jsou voleny na základě společného hledání a rozhovoru. Starší žáci se „učí vidět“ a pozorovat pomocí modelů a předloh. Nejstarší žáci jsou podněcováni k svobodnému a uměleckému přepisu skutečnosti a objevování sebe sama. Dostávají příležitost k experimentování. Používají různé formáty kreslicího kartonu a kombinují materiál.</p> <p>Zejména v nižších ročnících spolupracuje úzce učitel výtvarné výchovy s vyučujícím epochového vyučování a dotváří umělecky obsah jeho hodin. Naopak těžiště tematické kresby je často přímo v epoše. Ve vyšších ročnících je možná i spolupráce s ostatními předměty, z uměleckých např. hudební výchova. Z ostatních například matematika – geometrie, kdy matematikou popisované tvary (například platónská tělesa) využíváme jako motivy pro kreslení černobílých stínovaných kreseb, ve spolupráci s hodinami zeměpisu modelovat objekty pro přípravu tvorby map apod.</p> <p>V deváté třídě výtvarná výchova podporuje dějepisné téma dějin umění, kdy žáci mají možnost vyzkoušet některé techniky nebo témata, např. kresbu postavy.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Oblast umění a kultura, jehož je výtvarná výchova součástí, je vyučována v rámci školního předmětu umění a pohyb. Prolíná se celým vyučováním, může být i součástí ranní epochy. Navíc má v každém ročníku samostatné cvičné hodiny.
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Výtvarná výchova
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáky vedeme k poznání, že častým opakováním a cvičením motorických dovedností (kresba, malba, modelování) se zvyšuje jistota provedení. • Žáky vedeme k obohacování představy získané v naukových předmětech o smyslový prožitek a přispívání k jejich lepšímu zapamatování, prožívání a ztvárňování kvality protipólných pojmů • U žáků rozvíjíme spolupráce ruky a oka, zlepšování prostorové orientace a odhadu.
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U žáků rozvíjíme schopnost svobodně uměleckou cestou přistoupit k řešení zadaného tématu. • Žáky vedeme ke sledování práce spolužáků a zjištění, že možnosti řešení mohou být různá.
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáky vedeme k rozšiřování slovní zásoby o odborné pojmy. • Žáky vedeme ke schopnosti vyjádřit slovy svůj prožitek a cíl svého snažení, zároveň se učít srozumitelně popsat viděné.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Výtvarná výchova
	<ul style="list-style-type: none"> Žáky vedeme k pochopení, že i umělecká práce může být možností mimoslovního dorozumění a má všeobecnou platnost.
	Kompetence sociální a personální: <ul style="list-style-type: none"> Dbáme na rozvíjení spolupráce při společné přípravě a úklidu materiálu. Umožňujeme úspěchy v tvořivosti posílit sebevědomí i jinak méně schopných žáků. Žáky vedeme k posilování etického cítění.
	Kompetence občanské: <ul style="list-style-type: none"> Žáky vedeme ke kultivaci vlastního vkusu a jeho obhajobě. U žáků rozvíjíme respekt k cizímu tvůrčímu snažení.
	Kompetence pracovní: <ul style="list-style-type: none"> Žáky vedeme k vytváření pozitivního vztahu k uměleckým a manuálním činnostem. U žáků rozvíjíme schopnost pracovat na základě slovního návodu a předvedené ukázky. Dbáme na dodržování zásady bezpečnosti při práci, používání ochranného oděvu. U žáků rozvíjíme schopnost přiměřené pracovní výdrže při samostatné tvůrčí práci.

Výtvarná výchova	1. ročník	ŠVP výstupy
Učivo		ŠVP výstupy
Příběhy barev. Úvod do techniky mokré do mokrého Primární barvy: poznávání kvality 1 barvy, v kombinaci 2 barev, poznávání vlastností a vztahů mezi barevnými plochami Sekundární barvy mísením základních barev Kresba voskovými pastely provází témata hlavního vyučování, barevné plochy, linie jako hranice mezi sousedními plochami Mezipředmětové vztahy se všemi předměty hlavního vyučování		VV-3-1-01 rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
		VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
		VV-3-1-03 vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
Seznámení s technikou modelování se včelím voskem, později s hlinou Základní tvar – koule		VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
		VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Výtvarná výchova	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Cvičení a společná pozorování zaměřená na zkušenosti s barevnými kontrasty a souzvuky barev Cvičení barevných záměn Kresba voskovými pastely provází témata hlavního vyučování, barevné plochy, linie jako hranice mezi sousedními plochami		VV-3-1-01 rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
Seznámení s technikou modelování se včelím voskem, později s hlínou Rozvíjení elementárních tvarů: koule-elipsoid vytahováním, tlakem, protitlakem		VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
		VV-3-1-03 vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
		VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
		VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Žák interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí zkušeností Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Výtvarná výchova	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Cvičení a společná pozorování zaměřená na zkušenosti s barevnými kontrasty a souzvuky barev</p> <p>Cvičení barevných záměn</p> <p>Kresba voskovými pastely provází témata hlavního vyučování, barevné plochy, linie jako hranice mezi sousedními plochami</p> <p>Rozvíjení elementárních forem, přeměna na jednoduchou asymetrickou formu</p>		VV-3-1-01 rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
		VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
		VV-3-1-03 vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
		VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
		VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy		
<p>Žák uvede své pracovní místo i třídu do pořádku</p> <p>Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)</p>		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Výtvarná výchova	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Tvary zvířat vzniklé z barvy. Mytologické náměty. Ve společných rozhovorech se učit prostřednictvím vlastností barev (dynamiky, síly) vyjadřovat a chápat přírodní tvary Mytologická a vyprávěcí témata: volně i do sešitu pastelem (podle představy nebo na základě předlohy) Křížené a proplétané formy – v souvislosti s vyprávěcími tématy motivy keltských, karolinských a langobardských ornamentálních motivů</p> <p>Jednoduchá tělesa jako koule, pyramida/jehlan, krychle „z hloubky dlaně“ Zvířata přetvarování z koule</p> <p>Kreslení forem</p>		<p>VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</p>
		<p>VV-5-1-02 užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p>
		<p>VV-5-1-03 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</p>
		<p>VV-5-1-04 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</p>
		<p>VV-5-1-05 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</p>
		<p>VV-5-1-06 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p>
		<p>VV-5-1-07 nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Výtvarná výchova	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Nálady z říše rostlin. Rozlišování barevných kvalit („růžově červená“, „zeleň břízy“ apod.) Vědomější vypracování jemných odstínů a ladění barev V rozhovorech pozorovat rozdíl mezi „náhodným“ výsledkem a vědomým, hledajícím barevně diferencovaným cvičením Mytologická a vyprávěcí témata: volně i do sešitu pastelem (podle představy nebo na základě předlohy) Formy z řecké a etruské kultury V souvislosti s naukou o rostlinách – z koule nebo z elipsoidu formy Tvarování užžitných předmětů (Řecko)</p>		<p>VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</p>
		<p>VV-5-1-02 užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p>
		<p>VV-5-1-03 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</p>
		<p>VV-5-1-04 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</p>
		<p>VV-5-1-05 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</p>
		<p>VV-5-1-06 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p>
		<p>VV-5-1-07 nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Výtvarná výchova	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Vznik šedé a černé z primárních a sekundárních barev – témata z přírodopisu a mineralogie Studie stínů možno převádět do barvy. Volná kresebná cvičení s uhlím k světlotmavému vytvoření plochy, různé druhy šrafury Koule, válec, kužel-jako prostorová tělesa v závislosti na různém dopadu světla Kombinace těles vrhající stíny Témata z přírodopisu a zeměpisu – např. plastické formy pohoří, krystalů Pokračování plastických studií lidských postav – skupina, matka-dítě atd., detaily jen v náznaku Kreslení forem</p>		<p>VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</p> <p>VV-9-1-02 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</p> <p>VV-9-1-03 užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</p> <p>VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření</p> <p>VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu</p> <p>VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</p> <p>VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů</p> <p>VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Výtvarná výchova	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Technika vrstvení barev Barevná perspektiva Nauka o projekci a stínu, průniky těles. Perspektiva středová, „ptačí“, „žabí“ s více úběžníky se zřetelem na rozložení světla a stínu Studie reálných objektů, např. budov, vnitřních prostor Modely prostorových těles v souvislosti s naukou o projekci a stínu Proměny geometrických těles Plastické studie pohybu a gest lidských postav Kreslení forem		VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
		VV-9-1-02 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
		VV-9-1-03 užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
		VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
		VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
		VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
		VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
		VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Výtvarná výchova	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Technika vrstvení barev - prohloubení Studie přírody prováděné v různých technikách Převádění černobílé kompozice na barevnou fantazii a naopak Kreslení Kopie černobílých předloh – studií, rytin Počátek nauky o proporcích, zlatý řez jako tajemství kompozice Plastické studie elementů, temperamentů, pohybu a gest lidských postav Kreslení forem		VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
		VV-9-1-02 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
		VV-9-1-03 užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
		VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
		VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
		VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
		VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
		VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Výtvarná výchova	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Technické zdokonalení poznaných technik, experiment Malba indigem, šedými a hnědými barvami Cvičení schopnosti vnímat umělecké a přírodní formy, smyslová činnost ve spojení s volní činností Samostatnost při volbě techniky Cvičení na dosažení rovnováhy na ploše, různé druhy tvoření plochy Příbuzné organické a kubické formy. Světelné účinky v krajinných náladách Kreslení v plenéru, použití skic k volné kompozici Grafické techniky Užitá tvorba Rozvoj citu pro smyslové vnímání, cvičení intenzivního, bdělého, vědomého vidění Tvoření estetického úsudku prostřednictvím setkání s uměním v čase a prostoru, cvičení jemnějšího a diferencovanějšího vnímání kvality Učit se poznání a porozumění pro umělecko- a kulturně-dějinné vývojové kroky a jejich souvislost s vývojem vědomí lidstva Hledání charakteristických znaků a rozdílů v prožitku ideálu krásy Vhodné doplnění exkurzí Kreslení forem	VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků VV-9-1-02 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie VV-9-1-03 užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Vnímání autora mediálních sdělení		
Žák nakreslí obraz vyjadřující jasný názor nebo sdělení s vazbou na učivo dějepisu (např. náborový plakát, motivační leták a pod.) Vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu		

4.3 Kreslení forem

Název	Kreslení forem
Oblast	
Charakteristika	<p>Předmět je v prvním a druhém ročníku vyučován epochově, od třetí třídy až do deváté je vyučován podobně jako výtvarná výchova převážně v samostatných hodinových jednotkách nebo jako součást jiného předmětu. Časovou dotaci čerpá v prvních třech letech z oblasti Jazyk a jazyková komunikace – je zaměřen více na přípravu psacího písma. Od čtvrtého ročníku převládá umělecký charakter, a proto je zařazen do oblasti Umění a kultura.</p> <p>Podstatou pro tento specifický vzdělávací obor na waldorfské škole, kreslení forem, je umění linie (čáry), jež vede k prožívání pohybových kvalit, tedy duševního pohybu na podkladě bezpředmětné formy rovněž naopak, k prožívání formy jako stopy pohybu. Cílem tohoto předmětu je harmonizovat smyslové pohybové vnímání v souvislostech celé lidské bytosti.</p> <p>Pohyb zachycený ve formě, nikoliv však v ní ustrnulý, prožívají děti v raném školním věku nejprve na základě vlastního tělesného pohybu (kreslí formy rukama ve vzduchu, chodí formu, modelují ji), později se prožívání formy stále více přenáší do jejich nitra. Ve vztahu formy k prostoru či ploše se žáci učí objevovat zákonitosti vlastní vnitřní rovnováhy i rovnováhy světa kolem. V tomto aspektu je kreslení forem blíže spřízněno s eurýtmií.</p> <p>Na rozdíl od běžného předmětného kreslení se tedy tento předmět zabývá kvalitativním uchopením bezpředmětných forem jako tvůrčích principů.</p> <p>Skutečnost, že kreslení forem je z hlediska provádění spřízněno s oblastí výtvarné výchovy, neomezuje jeho širokou působnost v dalších oblastech. Význam utváření linie se nejzřetelněji projevuje v psaní (podpurná cvičení tzv. dynamického kreslení) a v geometrii, která je podporovaná cvičeními tzv. geometrie kreslené volnou rukou. V pracovním vyučování, v modelování, dřevořezbě, kovářství či kovotepectví, podporuje schopnost vtiskovat formu různým materiálům. V dramatické výchově a pohybové výchově podporuje rozvoj výrazu v tělesném pohybu, tedy schopnost gesta. Pohybová podstata, umělecky tvůrčí ztvárnění a kvalitativní přístup, těmito svými základními rysy poskytuje kreslení forem celostní pedagogice účinný nástroj schopný prakticky oslovit a vzájemně harmonizovat volní, citovou i myšlenkovou úroveň vyvíjejícího člověka.</p> <p>Hlavní motivy a nástin obsahu vyučování</p> <p>Kreslení nebo utváření linií do obrazu jsou předchůdci vyučování psaní. Písmenka prožívají mladší žáci nejdříve živě v obraznosti své formy. Tak zůstává dítě co možná nejdéle oddáno tvořivým silám svého organismu, nežli je vedeno k něčemu abstraktnějšímu. A čím bohatší byl umělecký život, jenž obklopoval malé dítě, tím radostněji a bděleji tíhne později k uchopení intelektuálních pojmů, jejichž znalost naše společnost od něho požaduje.</p> <p>1. ročník</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Kreslení forem
	<p>Chopíme linii jako stopu pohybu. Linie se objevuje ve dvou polárních možnostech: jako přímka a jako oblouk. Při kreslení má dítě prožít charakteristický rozdíl těchto dvou manifestačních forem: jednoznačný směr přímky vyžaduje a podporuje soustředění, myšlenkou řízenou vůli. Dynamická, k cíli nezaměřená "křivka" ponechává individuální prostor, pocit určuje vůli. Během 1. ročníku se třídní učitel vrací k těmto základním formám v stále nových obměnách.</p> <p>Dítě je tak stále více vedeno od prožívání forem k jejich utváření: ve cvičeních vertikálního zrcadlení formy (vlevo-vpravo) je dítě schopno samostatně dotvářet celek obrazem vzoru - vlevo od vertikály je vzor, vpravo dítě dotváří celkový obraz.</p> <p>2. ročník</p> <p>Při kreslení forem má být pěstováno vnitřní nazírání tak, aby se na něm mohlo vyvíjet myšlení, aniž by sklouzlo do intelektualizace. Tuto schopnost vnitřního pohybu můžeme cvičit obdobně jako v 1. ročníku, ve cvičeních horizontálního zrcadlení formy (nahore-dole) : dítěti předložíme pouze horní polovinu horizontální formy a ono samo musí hledat odpovídající doplnění dole. Dítě přitom musí "vnitřně ožít" a předložený tvar vnímat jako něco "nehotového". Cílem tedy je, aby dítě ve své představě (a přirozeně i na papíře) doplnilo a dokončilo, co je nedokončené, nehotové.</p> <p>3. ročník</p> <p>V návaznosti na osově symetrie cvičíme volné "asymetrické symetrie". U těchto cvičení se už nejedná o symetrii, která spočívá na vztazích "vpravo - vlevo" nebo "nahore - dole", ale o formy, které se rozvíjejí ze svého středu na tři strany (ven) a k nimž má dítě najít dotvářející formy, které vedou dovnitř. Cílem je, aby byla opět nastolena rovnováha a harmonie ve vztahu uvnitř a vně. To podporuje větší samostatnost a pohyblivost představ, které se začínají rozvíjet teprve s devátým rokem.</p> <p>Rozvíjíme cit pro okolí formy: forma nežije sama o sobě, ale utváří také své okolí. Zde se výrazně uplatňují dostatečné zkušenosti dětí s barvami, které získaly při akvarelovém malování.</p> <p>Tím se v dítěti rozvíjí cit pro styl: jde přece o to, aby rozvíjelo svou schopnost, našlo odpovídající formu.</p> <p>4. ročník</p> <p>Po 10. roce jde také o to, aby se pozornost žáků obrátila na formy v jejich okolí. Co doposud kreslily volným způsobem, bez předmětného spojení, to nyní nacházejí jako formy kolem sebe. V procesu proměny forem dále rozvíjíme prostorovou představivost dítěte. Křížením a protínáním linií silně oslovujeme vědomí dítěte. Tím u něj také podporujeme schopnost koncentrace.</p> <p>V tomto školním roce nabízí východiska pro kreslení forem látka k vyprávění (severská mytologie): v jednodušších proplétaných pásech a uzlových motivech (rytina písma, na brožích a náramcích, zdobení helem, zbraní, lodí, keltské a langobardské proplétané motivy). S těmito motivy přichází nové téma - "vpředu a vzadu".</p> <p>V této souvislosti také můžeme vázat lodní uzly a pak je i nakreslit. Není na škodu, když dále vytváříme formy vycházející z kruhu, ale stejně dobře lze vycházet z trojúhelníku, čtverce, pětiúhelníku a šestiúhelníku.</p> <p>5. ročník</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Kreslení forem
	<p>V 5. ročníku převádíme kreslení forem do základů geometrie. Opět můžeme začít s elementárními polaritami kruhu a přímky. Žáci pracují bez kružítka a pravítka, tedy "volnou rukou". Jednotlivá cvičení akcentují pohyblivou proměnlivost geometrických forem. Přestože se v této "geometrii volné ruky" jedná o nejelementárnější zážitky, je velmi plodné nechat žáky procítit něco právě z této dimenze, která přesahuje prospěšnou a praktickou stránku běžné geometrie. Bude to o to snadnější, když se podaří, aby kromě působících zákonitostí geometrie děti pocítily také krásu jejich tvarů a přísně určenou souhru jejich vzájemných vztahů.</p> <p>Je možné pokračovat v kreslení forem souvisejících s látkou k vyprávění (Mezopotámie, Indie, Egypt, Řecko)</p> <p>6. - 9. ročník</p> <p>S dosažením 12. roku života, začínajícím pubertálním růstovým skokem, růstem svalů a šlach, získává dítě jiný poměr ke gravitačním silám. Tím vzniká pro kreslení forem nové téma: utváření plochy pomocí světla a stínu. Proplétané motivy už ve čtvrtém ročníku vyžadovaly v kresbě prostorové vnímání; to nyní rozvíjíme tím, že linie se stává hranicí světla a stínu. Ocitáme se tedy v dialogu polarit světla a temnoty, uvolnění a zhuštění, výšky a hloubky, lehkosti a tíhy. Díky tomu vystupují geometrické aspekty forem opět v nových souvislostech, v nových významech.</p> <p>Stále složitější formy (např. z langobardského umění) by neměly být (ani učitelem) pouze reprodukovány, je kladen důraz především na individuální utváření formy. V tomto období se nesmí z formy ztrácet pohyb a dynamika, forma se nesmí stávat ornamente, přesto si může zachovat zákonitý řád.</p> <p>Získané zkušenosti lze využít i při textilním zpracování jednodušších motivů v souvislosti s pracovním vyučováním (Člověk a svět práce).</p> <p>Dosažené schopnosti individuálního utváření formy lze nyní využít pro pestrou práci s nejrůznějšími materiály. Drátěné prostorové formy mohou být vhodně kombinovány s textilními prvky. Dále se nabízí košíkářské techniky (pedig), práce s hlinou či se sádrou.</p> <p>Lze zařadit jako součást dějin umění v deváté třídě.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Předmět je v prvním a druhém ročníku vyučován epochově, od třetí třídy až do deváté je vyučován podobně jako výtvarná výchova převážně v samostatných hodinových jednotkách nebo jako součást jiného předmětu.</p> <p>Časovou dotaci čerpá v prvních třech letech z oblasti Jazyk a jazyková komunikace, je zaměřen více na přípravu psacího písma. Od čtvrtého ročníku převládá umělecký charakter, a proto je zařazen do oblasti Umění a kultura.</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Výtvarná výchova

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Kreslení forem
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Český jazyk
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: <ul style="list-style-type: none"> • Pěstujeme u žáků schopnost průběžného odhadu stavu práce (která část formy je správná, která místa je třeba pozměnit). • Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch.
	Kompetence k řešení problémů: <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k tomu, aby sami poznali smysl a cíl učení, aby měli pozitivní vztah k učení, aby kriticky zhodnotili výsledky svého učení a diskutovali o nich.
	Kompetence komunikativní: <ul style="list-style-type: none"> • Pěstujeme v žácích schopnost pozorování forem a výstižné formulace toho, co je správný tvar a co je třeba u formy změnit. • Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj názor a zároveň poslouchat názor jiných.
	Kompetence sociální a personální: <ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k pomoci a povzbuzování navzájem.
	Kompetence občanské: <ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k zamýšlení se nad individuálními rozdíly lidí projevujícími se odlišností jejich výtvorů.
	Kompetence pracovní: <ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení vytvořeného díla. • Vedeme žáky k pravidelnému dokončování práce.

4.4 Tělesná výchova

Název	Tělesná výchova
Oblast	Člověk a zdraví
Charakteristika	<p>Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života.</p> <p>Při hodinách se často používají mimo jiné prvky Bothmerovy gymnastiky. Podle dohody s rodiči mohou být zařazovány jednotlivé sporty mimo školu, například lezení na stěně.</p> <p>Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.</p> <p>Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Tělesná výchova se prolíná, zejména na prvním stupni, celým vyučováním. Jako samostatný předmět je vyučován v každém ročníku 2 hodiny týdně.</p> <p>Výuka probíhá v tělocvičně, ale může být realizována i na hřišti, v přírodě, v bazénu, na sportovním stadionu, na horách (lyžování), jedna hodina v týdnu může být věnována eurytmii.</p> <p>Předmět čerpá očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví.</p> <p>Základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin. O zařazení do ročníků rozhoduje ředitel školy, většinou se jedná o třetí nebo čtvrtý ročník.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Tělesná výchova
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Tělesná výchova
<p>Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků</p>	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k samostatnosti, aby byl schopen získané dovednosti kriticky posuzovat a najít v nich smysl pro využití v budoucnosti. • Žáci jsou vedeni k tomu, aby si uměl rozvrhnout, jak by mohl své učení zdokonalit. • Žáci jsou vedeni k sebehodnocení.
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U žáka se rozvíjí schopnost aktivně se podílet na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení. • Během vyučování se žák zapojuje do řešení problémových situací a sám si může vyzkoušet řešení: např. vedoucí skupiny, rozhodčí, apod. • Žák je veden k využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci.
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. • Žáci se učí obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. • Podporují se přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami.
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vede k rozvoji sociálních schopností v průběhu všech aktivit. • Ve vyučování žáci rozvíjejí schopnost spolupráce ve skupinách a vzájemné pomoci. • Žáci se učí respektovat společně dohodnutá pravidla chování, na jejichž formulaci se mohou sami podílet. • Žáci jsou vedeni k sebeovládání při jednání s učiteli, žáky i jinými účastníky vyučování v různých situacích.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Tělesná výchova
	<ul style="list-style-type: none">• Žák je veden k získávání základní orientaci v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje.• Žák je veden k aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví.• Žáci jsou vedeni k propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
	Kompetence občanské: <ul style="list-style-type: none">• Žáci si společně uvědomují nutnost ustanovení pravidel chování.• Žáci se učí respektovat individuální rozdíly druhých lidí.• Žáci jsou vedeni k pomoci druhému člověku a ke sportovním aktivitám.• Při pobytech v přírodě se žáci učí chovat jako zodpovědné osoby.
	Kompetence pracovní: <ul style="list-style-type: none">• Žáci jsou vedeni k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovnosti. Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry Pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolemi Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance. Průpravné úpoly – přetahy Základy gymnastiky – průpravná cvičení Cvičení s načiním: švihadla, míčky a jiné drobné načiní – skákaní přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů Akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. Turistika a pobyt v přírodě Pohybové hry a činnosti		TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
Jiné sporty po dohodě s rodiči (plavání, hry na sněhu a na ledě a pod.)		
Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.		TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci
Cvičení		ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
Zařazovat jako prevence korektivní a speciální vyrovnávací cvičení		ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovnosti. Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry Pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolemi Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance. Průpravné úpoly – přetahy Základy gymnastiky – průpravná cvičení Cvičení s načiním: švihadla, míčky a jiné drobné načiní – skákání přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů Akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. Turistika a pobyt v přírodě Pohybové hry a činnosti</p> <p>Jiné sporty po dohodě s rodiči (plavání, hry na sněhu a na ledě a pod.)</p>		<p>TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</p> <p>TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</p> <p>TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</p>
<p>Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.</p>		<p>TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</p> <p>TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</p>
Cvičení		ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
Zařazovat jako prevence korektivní a speciální vyrovnávací cvičení		ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovnosti. Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry Pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolemi Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance. Průpravné úpoly – přetahy Základy gymnastiky – průpravná cvičení Cvičení s načiním: švihadla, míčky a jiné drobné načiní – skákání přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů Akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. Turistika a pobyt v přírodě Pohybové hry a činnosti</p> <p>Jiné sporty po dohodě s rodiči (hry na sněhu a na ledě a pod.)</p> <p>Plavání – (základní plavecká výuka) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím.</p>		<p>TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</p> <p>TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</p> <p>TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</p>
<p>Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.</p>		<p>TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</p> <p>TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	3. ročník	
Cvičení		ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
Zařazovat jako prevence korektivní a speciální vyrovnávací cvičení		ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Poznávání lidí		
Žák spolupracuje s ostatními při pohybových hrách Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Přípravná a relaxační cvičení Pohybové hry: honičky s načiním a s překážkami, běžecké hry, krátké štafety propojené s fantazií Základy gymnastiky: průpravná cvičení na nářadí jako hra a postupný přechod k jednotlivým cvikům, kombinace různých druhů nářadí, rovnovážná cvičení, Akrobacie: kotoul vpřed a vzad, stoj na rukou a přemet stranou – vše s dopomocí, hra Rytmičké a kondiční formy cvičení Cvičení se švihadlem, míčem a drobným načiním – rytmicky, s obměnami v lehkých kombinacích Průpravné úpoly: přetahy a přetlaky Základy atletiky: rychlý běh, starty, motivovaný vytrvalý běh, skoky do dálky nebo do výšky, hod míčkem Základy sportovních her: házení a chytání míče, manipulace s pálkou a jiným herním načiním Jednoduché formy míčových her a přechod k hrám s jednoduchými pravidly: vybíjena, košíková, přehazovaná, házena, florbal, pálkovaná apod. Možné činnosti po dohodě s rodiči: Lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zajmu žáků) Plavání – plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomocí tonoucímu	TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnosti a soutěže na úrovni třídy TV-5-1-09 změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	
Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách,	TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	4. ročník	
bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.		
Relaxační cvičení		ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
Techniku speciálních cvičení koriguje podle obrazu v zrcadle nebo podle pokynů učitele		ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	5. ročník		
Učivo		ŠVP výstupy	
<p>Přípravná a relaxační cvičení Pohybové hry: honičky s načiním a s překážkami, běžecké hry, krátké štafety propojené s fantazií Základy gymnastiky: průpravná cvičení na nářadí jako hra a postupný přechod k jednotlivým cvikům, kombinace různých druhů nářadí, rovnovážná cvičení, Akrobacie: kotoul vpřed a vzad, stoj na rukou a přemet stranou – vše s dopomocí, hra Rytmické a kondiční formy cvičení Cvičení se švihadlem, míčem a drobným načiním – rytmicky, s obměnami v lehkých kombinacích Průpravné úpoly: přetahy a přetlaky Základy atletiky: rychlý běh, starty, motivovaný vytrvalý běh, skoky do dálky nebo do výšky, hod míčkem Základy sportovních her: házení a chytání míče, manipulace s pálkou a jiným herním načiním Jednoduché formy míčových her a přechod k hrám s jednoduchými pravidly: vybíjena, košíková, přehazovaná, házena, florbal, pálkovaná apod.</p> <p>Možné činnosti po dohodě s rodiči: Lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zajmu žáků)</p>		<p>TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</p> <p>TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</p> <p>TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</p> <p>TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p> <p>TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</p> <p>TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnosti a soutěže na úrovni třídy</p> <p>TV-5-1-09 změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</p> <p>TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</p>	
			<p>TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</p> <p>TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	5. ročník	
Relaxační cvičení		ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
Techniku speciálních cvičení koriguje podle obrazu v zrcadle nebo podle pokynů učitele		ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Sportovní a pohybové hry. Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřena cvičení. Pohybové hry – s různým zaměřením; s načiním i bez načiní, netradiční pohybové hry a aktivity. Gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s načiním a na nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně Rytmičká cvičení - základy rytmické gymnastiky, cvičení s načiním Kondiční formy cvičení pro dany věk žáků; tance (zvláště pro děvčata) Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možnosti školy Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na draze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koulí Sportovní hry: míčové hry, vybíjena, přehazovaná, košíková, odbíjená, házena, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkaný podle pravidel žákovské kategorie. Turistika a pobyt v přírodě, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření		TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci
Možné činnosti dle dohody s rodiči: Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti. Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecské lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy) Lezecká stěna, vodácké sporty apod.		
První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného.		TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	6. ročník	
Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek		TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
Speciální preventivní cvičení		ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
Přípravná a relaxační cvičení		ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
Informační část hodiny		ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice		
Žák na principu kolektivních sportů nebo skupinových her spolupracuje se spolužáky, uznává přístup fair play Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Sportovní a pohybové hry. Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřena cvičení. Pohybové hry – s různým zaměřením; s načiním i bez načiní, netradiční pohybové hry a aktivity. Gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s načiním a na nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně Rytmičká cvičení - základy rytmické gymnastiky, cvičení s načiním Kondiční formy cvičení pro dany věk žáků; tance (zvláště pro děvčata) Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možnosti školy Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na draze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koule Sportovní hry: míčové hry, vybíjena, přehazovaná, košíková, odbíjená, házená, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie. Turistika a pobyt v přírodě, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření</p> <p>Možné činnosti dle dohody s rodiči: Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti. Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecské lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy) Lezecká stěna, vodácké sporty apod.</p> <p>První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného.</p>		<p>TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p> <p>TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p> <p>TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p> <p>TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p> <p>TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	7. ročník	
<p>Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce</p> <p>Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity.</p> <p>Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek</p>		<p>TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>
Speciální preventivní cvičení		ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
Přípravná a relaxační cvičení		ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
Informační část hodiny		ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Sportovní a pohybové hry. Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřena cvičení. Pohybové hry – s různým zaměřením; s načiním i bez načiní, netradiční pohybové hry a aktivity. Gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s načiním a na nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně Rytmická cvičení - základy rytmické gymnastiky, cvičení s načiním Kondiční formy cvičení pro dany věk žáků; tance (zvláště pro děvčata) Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možnosti školy Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na draze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koulí Sportovní hry: míčové hry, vybíjena, přehazovaná, košíková, odbíjená, házena, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie. Turistika a pobyt v přírodě, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření</p> <p>Možné činnosti dle dohody s rodiči: Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti. Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecské lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy) Lezecká stěna, vodácké sporty apod.</p> <p>První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného.</p>		<p>TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p> <p>TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p> <p>TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p> <p>TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p> <p>TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	8. ročník	
<p>Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce</p> <p>Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity.</p> <p>Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek</p>		<p>TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>
Speciální preventivní cvičení		ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
Přípravná a relaxační cvičení		ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
Informační část hodiny		ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
<p>Sportovní a pohybové hry. Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřena cvičení. Pohybové hry – s různým zaměřením; s načiním i bez načiní, netradiční pohybové hry a aktivity. Gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s načiním a na nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně Rytmičká cvičení - základy rytmické gymnastiky, cvičení s načiním Kondiční formy cvičení pro dany věk žáků; tance (zvláště pro děvčata) Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možnosti školy Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na draze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koulí Sportovní hry: míčové hry, vybíjena, přehazovaná, košíková, odbíjená, házena, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie. Turistika a pobyt v přírodě, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření</p> <p>Možné činnosti dle dohody s rodiči: Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti. Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecské lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy) Lezecká stěna, vodácké sporty apod.</p> <p>První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného.</p>		<p>TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p> <p>TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p> <p>TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p> <p>TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p> <p>TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Tělesná výchova	9. ročník	
<p>Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce</p> <p>Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity.</p> <p>Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek</p>		<p>TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>
Speciální preventivní cvičení		ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
Přípravná a relaxační cvičení		ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
Informační část hodiny		ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

4.5 Eurytmie

Název	Eurytmie
Oblast	
Charakteristika	<p>Eurytmie je původem slovo z řečtiny. Spojuje v sobě dva významy „eu“, tj. krásný (ve smyslu harmonický) a rytmus. Eurytmie je umělecká pohybová výchova, která harmonickým způsobem oslovuje a rozvíjí všechny složky lidské bytosti. Vede k celistvému rozvoji člověka bez ohledu na věk. Je nedílnou součástí výuky a výchovy na všech stupních waldorfské školy. Eurytmie probouzí v žácích schopnost uvědomovat si vnitřní a vnější prostor. Postupným nácvikem vědomého pohybu, který vychází z vnitřního prožitku, se podporuje schopnost nejen ovládat své tělo, ale i spolupracovat s ostatními žáky v budování společného sociálního prostoru. U žáků s handicapem přitom nejde o dokonalost a přesnost pohybu, ale hlavní důraz je kladen na prožitek. Eurytmie bývá charakterizována jako „viditelná řeč“, „viditelný zpěv“, v řadě prvků je to i prostorová dynamická geometrie. Pracuje s jednotlivými prvky řeči (hlásky, slovní druhy, rytmus, rým atd.) a hudby (tóny, intervaly, tónová výška, rytmus, takt apod.), vyjadřuje je gesty a pohybovými prostorovými formami. Hudební i slovní doprovod je vždy živý, nikoli reprodukováný. Pedagogická eurytmie je jedním z nejučinnějších nástrojů waldorfské pedagogiky. Všechny složky bytosti žáka se umělecky utvářenou aktivitou uvádějí v činnost. Eurytmie tak staví do správného vzájemného poměru intelekt, citění i vůli. Zároveň rozvíjí pohyblivější svět představ, takže dítě potom ve škole lépe chápe učební látku. Eurytmie dává v prožitku konání podněty pro další rozvoj vůle. Vůle, která dnes mladým lidem v životě tolik chybí, se stává nenahraditelnou pro sociální život. Náplň hodin eurytmie je pokud možno co nejtěsněji spjata s děním v ostatním vyučování., zejména s látkou, která je dětem předkládána v rámci tzv. epochového vyučování. Důležitými hledisky k utváření výuky je i věk a stupeň duševního vývoje žáků, roční období, i celková nálada třídy. Učitel vychází z konkrétních individuálních potřeb žáků i celého třídního kolektivu.</p> <p>Aspekt zdravotní</p> <p>Životní styl mládeže směřující k pasivitě (TV, počítačové hry) vyvažuje eurytmie snahou o vědomou prožitou tělesnou a duševní aktivitu. Dnešní člověk sepětí s přírodou vnímá minimálně a jeho duševní i tělesné zdraví tím trpí. Eurytmie zprostředkovává žákům zážitek zdravého životního rytmu. Jde o hledání harmonie, o vyrovnání protikladů. Pohyb je vždy střídan zklidněním, zvuk tichem. Mnohá cvičení, kterých využívá pedagogická eurytmie, mají povahu cvičení duševní hygieny. Také se pracuje s cviky posilujícími správné držení těla, cviky na celkové zklidnění nebo naopak povzbuzení. Zlepšuje koncentraci, orientaci v prostoru i v různých situacích, šikovnost, jemnou motoriku, postřeh apod. Oproti tělesné výchově jde ovšem vždy o pohyb oduševnělý, plně prožitý, umělecky utvářený, který propojuje tělesnou a duševní stránku, zatímco tělesná výchova rozvíjí především fyzickou zdatnost.</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Eurytmie
	<p>Aspekt umělecký Eurytmie je uměním, v němž se celé lidské tělo stává nástrojem. Žáci tak mají možnost zažít slovesnou i hudební uměleckou formu v celém svém těle. Jde o hlubší zážitek, než pouze smyslový. Žáci se postupně učí naslouchat, ale i aktivně uchopovat slovesná a hudební díla. Prohlubuje se jejich vztah k hudbě, ale i k řeči (zpočátku mateřské, později se mohou používat i cizojazyčné básně). Nejdříve se formou hry učí používat základní prvky hudební (takt, rytmus, melodie – tóny, intervaly atd.) a slovesné (hlásky, rytmus, rým, gramatické prvky atd.). Na druhém stupni se na základě osvojených dovedností buduje schopnost vlastního uměleckého výrazu.</p> <p>Aspekt sociální Eurytmie v žácích vychovává úctu a porozumění pro sebe sama, probouzí cit pro spolupráci v celku a nechává v dětech vyrůstat zážitek samostatné živé bytosti jako plnohodnotné součásti tohoto celku. Probouzí zdravé sebevědomí, z něhož pramení vřelý vztah k sobě i k okolí. V eurytmii se pracuje na vytváření sociálních vztahů procvičováním principiálních vztahových forem (cvičení "Já a Ty", "Hledáme se", "Chceme hledat, poznávat se" apod.). Taková cvičení posilují jedince a zároveň ozdravují a stmelují třídní kolektiv.</p> <p>1.období Obsah vyučování je postaven na pohádkových motivech a využívá přirozené dětské vlastnosti – nápodoby. Pracuje se s pohádkami ve verších, básněmi pro děti, lidovými písničkami, veršovanými bajkami, s tématem Stvoření světa. Budují se formy jako kruh, čtverec, trojúhelník, lemniskáta. Důležitým úkolem je formou hry děti naučit naslouchat, rozlišovat mezi pohybem a klidem, vštípit jim základní disciplínu.</p> <p>2.období Náplní mohou být např. témata z mytologie, zpracovány jsou texty ze starých kultur. Žáci objevují geometrii vlastní postavy – pentagram. Geometrické formy se posunují v prostoru. Prostorové formy jsou nově prováděny frontálně. Přicházejí složitější cvičení obratnosti a koncentrace.</p> <p>3.období Napomáhá v prohlubování citu pro český jazyk. Náplň tvoří např. hlásková eurytmie – abeceda, dramatické básně, cvičení lidských duševních nálad (smutek, radost, vážnost, veselost). Složitější geometrické formy a hlásková i hudební cvičení vyžadují od žáků větší soustředěnost a spolupráci.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Eurytmie je vyučována na prvním stupni v rámci předmětu Umění a pohyb, někdy jako součást epochových hodin, případně samostatnou cvičnou hodinou. Na druhém stupni bývá většinou samostatná cvičná hodina.

Název	Eurytmie
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Tělesná výchova

4.6 Výchova ke zdraví

Název	Výchova ke zdraví
Oblast	Člověk a zdraví
Charakteristika	<p>Obsahovými prvky vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví jsou zdraví a rodina jako základní předpoklad utváření aktivního zdraví každého jedince a jeho sociálních vztahů.</p> <p>Prohlubuje daná témata o další specifické poznatky a dovednosti, které žákům umožňují lépe porozumět různým životním situacím a správně se rozhodovat v otázkách zdraví, výživy, pohybu, partnerských vztahů, rodinného života, rodičovství a osobního bezpečí.</p> <p>Komplexní charakter předmětu dává možnost zabývat se jednotlivými tématy z různých pohledů a naplňovat je učivem podle vyspělosti a zájmu žáků. Výchova ke zdraví sleduje především aspekt zdravotně preventivní se zaměřením pro každodenní život. Tím připravuje podmínky pro praktickou aplikaci poznatků a zkušeností v tělesné výchově, praktických činnostech nebo denním režimu školy.</p> <p>Výchova ke zdraví ve svém výrazně činnostním pojetí umožňuje učiteli navazovat potřebný kontakt se žáky, vnést do školy více vzájemného lidského pochopení, přispět k tolik potřebnému přiblížení školy a rodiny a zároveň vypěstovat nezbytné dovednosti, návyky a potřebné životní postoje.</p>
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Výstupy předmětu se plní výstupy zejména v rámci hodin tělesné výchovy, některé výstupy jsou plněny i v rámci předmětu přírodopis, chemie, fyzika a svět práce.</p> <p>V osmé třídě mohou být některá témata probírána v rámci samostatné cvičné hodiny.</p> <p>Sociální a komunikační témata předmětu mohou být probírány i v rámci třídnických hodin, případně během adaptačního týdne.</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Výchova ke zdraví
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • Občanská výchova
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k samostatnosti, aby byl schopen získané dovednosti kriticky posuzovat a najít v nich smysl pro využití v budoucnosti.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Výchova ke zdraví
předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k tomu, aby si uměl rozvrhnout, jak by mohl své učení zdokonalit. • Žáci jsou vedeni k sebehodnocení.
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U žáka se rozvíjí schopnost aktivně se podílet na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení. • Během vyučování se žák zapojuje do řešení problémových situací a sám si může vyzkoušet řešení: např. vedoucí skupiny, rozhodčí, apod. • Žák je veden k využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci.
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. • Žáci se učí obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. • Podporují se přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami.
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vede k rozvoji sociálních schopností v průběhu všech aktivit. • Ve vyučování žáci rozvíjejí schopnost spolupráce ve skupinách a vzájemné pomoci. • Žáci se učí respektovat společně dohodnutá pravidla chování, na jejichž formulaci se mohou sami podílet. • Žáci jsou vedeni k sebeovládání při jednání s učiteli, žáky i jinými účastníky vyučování v různých situacích. • Žák je veden k získávání základní orientaci v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje. • Žák je veden k aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví. • Žáci jsou vedeni k propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
	<p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žáci si společně uvědomují nutnost ustanovení pravidel chování. • Žáci se učí respektovat individuální rozdíly druhých lidí. • Žáci jsou vedeni k pomoci druhému člověku a ke sportovním aktivitám. • Při pobytech v přírodě se žáci učí chovat jako zodpovědné osoby.
	<p>Kompetence pracovní:</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Výchova ke zdraví
	<ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci.

4.7 Pracovní vyučování

Název	Pracovní vyučování
Oblast	Člověk a svět práce
Charakteristika	<p>Na prvním stupni probíhá převážně v prostoru kmenové třídy. Na druhém stupni může být využito odborné pracoviště, například dřevořezná dílna, keramická dílna, dílna pro ruční práce.</p> <p>Vzdělávací obsah pracovního vyučování je realizován v průběhu celého základního vzdělání a je určen všem žákům, tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu. Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Pracovní vyučování je úzce propojeno s uměleckou výchovou, v pracovních činnostech se mnohostranně uplatňují probuzené tvůrčí schopnosti. Vytváření smysluplných a estetických výrobků a prací posiluje vůli a cit, rozvíjí představivost, smysl pro celek i detail, má rozhodující vliv na pracovní inteligenci. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.</p> <p>Žáci pracují s keramikou.</p> <p>Žáci pletou a háčkují.</p> <p>Žáci šijí nejprve v ruce, později na šicích strojích, zhotovují si např. i vlastní obuv.</p> <p>V rámci dřevořezby se seznamují s prací se dřevem a ovládnutí nástrojů.</p> <p>Škola může zařadit práci s mědí (měditepectví) nebo košíkářství.</p> <p>V rámci pěstitelství se žáci seznamují s pěstováním rostlin a zpracováním výsledných výpěstků (např. zavařování).</p> <p>V rámci vaření se žáci učí přípravě základních pokrmů, stolování a hygieně při práci.</p> <p>Praktická činnost je ve zvýšené míře zastoupena i ve výuce jiných předmětů a umožňuje žákům získat nejen zručnost, ale díky vlastnímu úsilí i představu o ceně lidské práce a úcty k produktům pracovní činnosti. Žáci</p>

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Pracovní vyučování
	se seznamují s pracovními činnostmi tak, jak vznikaly v průběhu vývoje společnosti, získávají úctu k úsilí a umu předcházejících generací. Mají pocit sounáležitosti s předcházejícími i budoucími generacemi a učí se porozumět procesům probíhajícím ve světě, v přírodě a společnosti. Stejně jako v ostatních předmětech jsou dané pracovní činnosti cíleným pedagogickým záměrem, který důsledně sleduje zdravý vývoj žáka a napomáhá jeho dalšímu osobnostnímu rozvoji.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Pracovní vyučování je vyučováno v samostatných hodinách v rámci předmětu Umění a pohyb. Hodinovou dotaci čerpá z oblasti Člověk a svět práce.
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a svět práce
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: <ul style="list-style-type: none"> • Žáci se učí využívat osvojené poznatky a dovednosti z jiných předmětů (např. matematiky, fyziky, kreslení forem atd.) při praktických činnostech. • Žáci jsou vedeni k samostatnému pozorování a experimentování. • Žáci jsou vedeni k autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k pozitivnímu postoji a hodnotám ve vztahu k práci, technice a životnímu prostředí. • Žáci jsou vedeni, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojená s pracovní činností člověka.
	Kompetence k řešení problémů: <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k samostatnému řešení problémů na základě získaných zkušeností a poznatků. • Žáci se učí ověřovat správnost řešení problémů a aplikovat tyto postupy v praktických situacích. • Žáci se učí plánovat si svoji práci a překonávat překážky.
	Kompetence komunikativní: <ul style="list-style-type: none"> • Žáci jsou vedeni k hodnocení vlastní práce i práce svých vrstevníků. • Žáci se učí vyjadřovat a formulovat své myšlenky, postoje a pocity. • Žáci se učí pracovat s technickou dokumentací (orientace v pracovních postupech). • Žáci se učí spolupracovat s druhými. • Žáci jsou vedeni k zážitku pracovních aktivit jako příležitosti k seberealizaci. • Žáci se učí využívat odborné pojmy z okruhu prováděných prací.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Název	Pracovní vyučování
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none">• Žáci se učí pracovat formou skupinové práce se zaměřením na způsoby komunikace ve skupině. Je jim přitom poskytován prostor pro reflexi a sebereflexi projevů chování a jednání.• Žáci se při pracovních činnostech učí rozvíjet schopnost ovládat své chování.• Žáci jsou vedeni k vzájemné pomoci, ohleduplnosti, úctě a upevňování dobrých mezilidských vztahů.• Prostřednictvím smysluplné práce získávají žáci pocit sebejistoty, sebeúcty a pozitivních představ o sobě i o světě. <p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none">• Žáci jsou vedeni k vzájemnému soužití na základě rovných práv a povinností.• Žáci jsou vedeni k rozvíjení dovednosti pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích (poskytnutí účinné pomoci).• Žáci jsou vedeni k ochraně zdraví svého i svých spolupracovníků.• Žáci se učí přijímat nové role v pracovních skupinách a podílet se na kvalitě společné práce.• Žáci jsou vedeni k orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách duševní a fyzické práce. <p>Kompetence pracovní:</p> <ul style="list-style-type: none">• Žáci jsou vedeni k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce.• Žáci jsou vedeni k osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí.• Žáci se učí organizovat a plánovat si svoji práci.• Žáci jsou vedeni k používání vhodných pracovních nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě.

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.) Pletení na prstech Dle možnosti dětí: Pletení hladce, okrajová oka Jednoduché pletené návrhy a výrobky Základní techniky háčkování Jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu		ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy
zalévání a pěstování pokojových květin pozorování přírodních cyklů		ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny
seznámení se s základy stolování příprava jednoduchých pokrmů spolupráce při přípravě slavností školy		ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita		
Žák vytváří jednoduché výrobky z přírodnin. Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.) Pletení hladce, okrajová oka Jednoduché pletené návrhy a výrobky Základní techniky háčkování Jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu		ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy
zalévání a pěstování pokojových květin pozorování přírodních cyklů		ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročnou rostlinu
seznámení se s základy stolování příprava jednoduchých pokrmů spolupráce při přípravě slavností školy		ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace		
Žák si osvojí techniku háčkování nebo pletení Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.) Pletení hladce, okrajová oka, přidávání a ubírání ok Jednoduché pletené návrhy a výrobky Základní techniky háčkování Jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu Seznámení se s tradičními řemesly, tradičními Zemědělskými a stavebními postupy Praktické vyzkoušení některých řemesel		ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy
	stavba modelu obydlí podle vlastního návrhu praktické vyzkoušení stavebních postupů práce s jednoduchými nástroji a nářadím jednoduché postupy opracování dřeva jednoduché výrobky ze dřeva a kůry	
zalévání a pěstování pokojových květin pozorování v procesu získávání potravin ze zemědělských plodin – na příkladu obdělávání vlastního pole, sklizně a pečení chleba - zpracování obilí (sklizeň, mlácení, zbavování plev, mletí) seznámení se se základními zemědělskými plodinami a jejich vegetačním cyklem		ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny
	seznámení se s základy stolování příprava jednoduchých pokrmů spolupráce při přípravě slavností školy	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Sebepoznání a sebepojetí		
Žák tvoří vlastní návrhy výrobků a začíná volit vhodné nástroje a pomůcky při výrobě potřebné Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah k sobě samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.)		ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
Pletení hladce, okrajová oka, přidávání a ubírání ok		ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
Jednoduché pletené návrhy a výrobky		ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
Základní techniky háčkování		ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
Jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu		
Seznámení se s tradičními řemesly, tradičními		
Zemědělskými a stavebními postupy		
Praktické vyzkoušení některých řemesel		
Práce na tkalcovském stavu		
Základy práce s keramickou hlinou		
Drobné nástroje		
Bezpečnost práce		
zalévání a pěstování pokojových květin		ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
pozorování v procesu získávání potravin ze zemědělských plodin – na příkladu obdělávání vlastního		ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
pole, sklizně a pečení chleba - zpracování obilí (sklizeň, mlácení, zbavování plev, mletí)		ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
seznámení se se základními zemědělskými plodinami a jejich vegetačním cyklem		ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
bezpečnost práce a první pomoc		
praktické vyzkoušení stavebních postupů		ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
práce s jednoduchými nástroji a nářadím		ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
jednoduché postupy opracování dřeva		ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
jednoduché výrobky ze dřeva a kůry		
seznámení se s základy stolování		ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně
příprava jednoduchých pokrmů		ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm
spolupráce při přípravě slavností školy		ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
		ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.)		ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
Pletení hladce, okrajová oka, přidávání a ubírání ok		ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
Jednoduché pletené návrhy a výrobky		ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
Základní techniky háčkování		ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
Jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu		
Seznámení se s tradičními řemesly, tradičními		
Zemědělskými a stavebními postupy		
Praktické vyzkoušení některých řemesel		
Práce na tkalcovském stavu		
Základy práce s keramickou hlinou		
Drobné nástroje		
Bezpečnost práce		
zalévání a pěstování pokojových květin		ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
pozorování přírody - vegetační cyklus rostlin		ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
bezpečnost práce a první pomoc		ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
		ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
praktické vyzkoušení stavebních postupů		ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
práce s jednoduchými nástroji a nářadím		ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
jednoduché postupy opracování dřeva		ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
jednoduché výrobky ze dřeva a kůry		
bezpečnost práce a první pomoc		
seznámení se s základy stolování		ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně
příprava jednoduchých pokrmů		ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm
spolupráce při přípravě slavností školy		ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	5. ročník	
		ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Pracovní vyučování	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Organizace práce		ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
Práce podle pracovního nákresu		ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
Práce u dílenského stolu-možnosti upnutí výrobku, bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti		ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
Vlastnosti dřeva jako pracovního materiálu		ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
Druhy dřev		ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu
Práce s pomůckami, nářadím a nástroji pro ruční opracování dřeva		
Seznámení se s historií vzniku pracovních nástrojů		
Jednoduché pracovní postupy a operace-sekání, řezání, vyřezávání, měření, broušení, jednoduché spojování dřeva, hoblování		
Tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva		
Praktické seznámení s tradičními řemesly využívajícími dřevo, kov, proutí		
Jednoduché pracovní postupy a typy pletení z proutí		
Šití uměleckých a praktických výrobků		
Práce se stříhem		
Vycpávání		
Šití konkrétního výrobku		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Organizace práce		ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
Práce podle pracovního nákresu		
Práce u dílenského stolu-možnosti upnutí výrobku, bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti		ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
Práce s pomůckami, nářadím a nástroji pro ruční opracování dřeva		ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
Prohlubování pracovních postupů a operací-sekání, řezání, vyřezávání, měření, broušení, jednoduché spojování dřeva, hoblování		ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
Tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva		
Práce s keramickou hlinou		ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu
Práce s nástroji		
Prohlubování pracovních postupů		
Základy umělecké práce		
Užitné předměty		
Ruční šití		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	8. ročník	
Mezipředmětové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • --> Výchova ke zdraví - 8. ročník 	
Učivo	ŠVP výstupy	
trh práce podnikání možnosti vzdělávání volba profesní orientace zaměstnání ročníková práce	<p>ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí</p> <p>ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</p> <p>ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</p> <p>ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</p>	
Příprava pokrmů a nápojů podle receptu Tvorba vlastního receptu Seznámení se se zásadami zdravé výživy, zásady hygieny, stolování, první pomoci Úklid po stolování	<p>ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu</p> <p>ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče</p> <p>ČSP-9-5-02 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy</p> <p>ČSP-9-5-03 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti</p> <p>ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni</p>	
Organizace práce Práce podle pracovního nákresu Práce u dílenského stolu-možnosti upnutí výrobku, bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti Seznámení se s historií vzniku pracovních nástrojů Prohlubování pracovních postupů a operací-sekání, řezání, vyřezávání, měření, broušení, jednoduché spojování dřeva, hoblování Tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva Práce se stříhem Seznámení se s výrobou oděvů, ušití konkrétního výrobku Šití na šicím stroji-strojové šití	<p>ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</p> <p>ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí</p> <p>ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost</p> <p>ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</p>	

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	8. ročník	
základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování - založení permakulturního kompostu, výživa rostlin, osivo pěstování rostlin v místnosti nebo na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.), pletí použití nástrojů (motyka, rýč, hrábě, kosa, srp) zpracování vypěstovaných plodin (nakládání zelí, zavařování) péče o drobná domácí zvířata bezpečnost při práci ,první pomoc		ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
		ČSP-9-3-02 pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
		ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
		ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
		ČSP-9-3-05 dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy		
Žák se po přípravě pokrmu podílí na společném úklidu, samostaně organizuje práci Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)		

Waldorfská základní škola Dobromysl o.p.s.

Pracovní vyučování	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
trh práce podnikání možnosti vzdělávání volba profesní orientace zaměstnání ročníková práce		ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
		ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
		ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
		ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce
Organizace práce Práce podle pracovního nákresu Práce u dílenského stolu Bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti Vlastnosti kovu jako pracovního materiálu Druhy kovů Práce s pomůckami, nářadím a nástroji pro zpracování kovu Práce s kovotepeckými nástroji Jednoduchý výrobek z kovu (za studena) Tvorba komplexního výrobku z materiálu dle volby vyučujícího (dřevo, hlína, kov, kámen, papír, látka) Žákovský projekt od samostatného návrhu k prezentaci hotového výrobku Umělecká tvorba s keramickou hlínou Samostatná práce		ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
		ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
		ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
		ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
		ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu